

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2022/639**od 27. kolovoza 2021.****o državnoj potpori SA.54915 – 2020/C (ex 2019/N) Belgija – Mehanizam za razvoj kapaciteta***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2021) 6431)***(Tekst značajan za EGP)****(Vjerodostojan je samo tekst na engleskom jeziku)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. prvi podstavak,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe u skladu s prethodno navedenim odredbama ⁽¹⁾ i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. POSTUPAK

- (1) Nakon postupka prethodne prijave, dopisom od 19. prosinca 2019. Kraljevina Belgija prijavila je Komisiji, u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije („UFEU“), mehanizam za razvoj kapaciteta koji se odnosi na cijelo tržište („mjera” ili „mehanizam za razvoj kapaciteta”).
- (2) Komisija je dopisom od 21. rujna 2020. obavijestila Belgiju da je s obzirom na tu mjeru odlučila pokrenuti postupak utvrđen u članku 108. stavku 2. UFEU-a.
- (3) Odluka Komisije o pokretanju postupka („odluka o pokretanju postupka”) objavljena je u *Službenom listu Europske unije* ⁽²⁾. Komisija je pozvala zainteresirane strane da dostave svoje primjedbe.
- (4) Dopisom od 22. listopada 2020. Belgija je dostavila svoje primjedbe na odluku o pokretanju postupka. Komisija je primila primjedbe od još 15 zainteresiranih strana. Prosljedila ih je Belgiji, koja je imala priliku dostaviti svoj odgovor. Ona je svoje primjedbe dostavila dopisom od 24. prosinca 2020.
- (5) Belgija je 9. srpnja 2021. iznimno pristala odreći se svojih prava na temelju članka 342. UFEU-a u vezi s člankom 3. Uredbe br. 1/1958 ⁽³⁾ te je pristala da ova Odluka bude donesena i objavljena na engleskom jeziku.

⁽¹⁾ SL C 346, 16.10.2020., str. 27.

⁽²⁾ Vidjeti bilješku 1.

⁽³⁾ Uredba br. 1 o određivanju jezika koji se koriste u Europskoj ekonomskoj zajednici, SL 17, 6.10.1958., str. 385.

2. DETALJAN OPIS MJERE

2.1. Pregled mjere

- (6) Belgija procjenjuje da će od 2025. imati problem adekvatnosti proizvodnje električne energije, koji je uglavnom posljedica njezine odluke da od 2022. do 2025. postupno ukine sav nuklearni kapacitet te prestanka rada pogona za proizvodnju toplinske energije u Belgiji i njezinim susjednim zemljama.
- (7) Stoga je cilj mjere osigurati dovoljan kapacitet za proizvodnju električne energije i da ta proizvodnja ispunjava očekivanu potrošnju električne energije.
- (8) U okviru mehanizma za razvoj kapaciteta korisnici bi se birali u konkurentnom natječajnom postupku i bili plaćeni za dostupnost. Potpora bi se davala u obliku plaćanja kapaciteta za vrijeme trajanja ugovora o kapacitetu. Izabrani ponuditelji u zamjenu bi bili dostupni za pokrivanje potrošnje operatora prijenosnog sustava (OPS) za vrijeme preopterećenja do kojih bi moglo doći.
- (9) Belgija je odredila nacionalne ciljeve dekarbonizacije u svojem Nacionalnom energetske i klimatskom planu („NECP“) (⁴). Na temelju tog plana planira se povećanje udjela obnovljivih izvora energije u belgijskoj potrošnji električne energije sa 17 % u 2017. na najmanje 40,4 % u 2030. Za ostvarenje tih ciljeva trebat će integrirati znatne obnovljive izvore energije kao što su energija vjetra i solarna energija, čija značajka nestalnosti može biti poteškoća za adekvatnost i sigurnost opskrbe.
- (10) Iako razvoj obnovljivih izvora energije nije njegov glavni cilj, dizajn mehanizma za razvoj kapaciteta obuhvaća ambiciozne ciljeve za dodatno uvođenje tih izvora u belgijsku kombinaciju izvora energije i on dopunjuje daljnji razvoj novih nestalnih obnovljivih izvora energije.

2.2. Pravna osnova i mehanizmi uprave

- (11) Pravna je osnova za mjeru Zakon o električnoj energiji od 29. travnja 1999. o organizaciji belgijskog tržišta električne energije („Zakon o električnoj energiji“), izmijenjen zakonima (⁵) objavljenima 16. svibnja 2019. i 19. ožujka 2021. u belgijskom Službenom listu.
- (12) Osim toga, sastavljene su kraljevske uredbe (⁶) i Pravila o funkcioniranju belgijskog mehanizma za razvoj kapaciteta (⁷) kako bi se dodatno razradili modaliteti tog mehanizma:
 - (1) Kraljevska uredba od 28. travnja 2021. o utvrđivanju metodologije za izračun kapaciteta i parametre dražbe u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta (⁸);

(⁴) <https://ec.europa.eu/energy/en/content/national-energy-and-climate-plans-necps-belgium>

(⁵) Zakon od 22. travnja 2019. o uspostavi mehanizma za razvoj kapaciteta (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémunération de capacité*) („Zakon o mehanizmu za razvoj kapaciteta“) i Zakon od 15. ožujka 2021. o izmjeni Zakona od 22. travnja 2019. (*Loi modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité et modifiant la loi du 22 avril 2019 modifiant la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité portant la mise en place d'un mécanisme de rémunération de capacité*) (Izmijenjeni zakon o mehanizmu za razvoj kapaciteta“).

(⁶) Ti su tekstovi dostupni na internetskim stranicama Ministarstva energetike; vidjeti: <https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de>

(⁷) Prvi prijedlog zatim je podnesen nacionalnom regulatornom tijelu 13. studenoga 2020. Nakon rasprava operatora prijenosnog sustava i regulatornog tijela operator je regulatornom tijelu podnio novi prijedlog 30. travnja 2021. Regulatorno tijelo pokrenulo je dodatno javno savjetovanje održano od 30. travnja do 7. svibnja 2021. o izmjenama prijedloga operatora koje je smatralo nužnima. Regulatorno tijelo zatim je odredilo Pravila o funkcioniranju belgijskog mehanizma za razvoj kapaciteta odlukom od 14. svibnja 2021., a ona su odobrena kraljevskom uredbom od 30. svibnja 2021.

(⁸) *Arrêté royal du 28 avril 2021 fixant les paramètres avec lesquels le volume de la capacité à prévoir est déterminé, y compris leurs méthodes de calcul, et les autres paramètres nécessaires pour l'organisation des mises aux enchères, ainsi que la méthode pour et les conditions à l'octroi d'une dérogation individuelle à l'application du ou des plafond(s) de prix intermédiaire(s) dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité.*

- (2) Kraljevska uredba od 21. svibnja 2021. o kriterijima prihvatljivosti povezanim s kumulativnom potporom i najmanjim pragom za sudjelovanje ⁽⁹⁾;
 - (3) Kraljevska uredba od 4. lipnja 2021. o pragovima ulaganja i prihvatljivim troškovima ⁽¹⁰⁾;
 - (4) nacrt Kraljevske uredbe o utvrđivanju uvjeta na temelju kojih nositelji stranog kapaciteta mogu sudjelovati u mehanizmu za razvoj kapaciteta ⁽¹¹⁾; i
 - (5) Kraljevska uredba od 30. svibnja 2021. o načinima kontrole ⁽¹²⁾.
- (13) Elia, belgijski operator prijenosnog sustava, provela je u kolovozu 2020. javno savjetovanje o Pravilima o funkcioniranju belgijskog mehanizma za razvoj kapaciteta ⁽¹³⁾.

2.3. Adekvatnost proizvodnje u Belgiji

2.3.1. Standard pouzdanosti

- (14) Glavni je cilj predloženog mehanizma za razvoj kapaciteta zajamčiti sigurnost opskrbe, kako je definirano u standardu pouzdanosti.
- (15) Kako je prijavljeno 2019., kriteriji pouzdanosti u Belgiji definirani su dvodijelnim kriterijem očekivanog gubitka opterećenja („LOLE”): predviđeni broj sati u kojima svi proizvodni resursi dostupni u belgijskoj električnoj mreži neće moći pokriti opterećenje i potrebu za pogonskim rezervama, pri čemu se uzimaju u obzir i upravljanje potrošnjom, skladištenje i spojni vodovi, ne smije biti veći od tri sata u statistički uobičajenoj godini. Drugi je kriterij da LOLE mora biti manji od 20 sati u statistički neuobičajenoj godini („LOLE95”) ⁽¹⁴⁾. Te su vrijednosti utvrđene i u Zakonu o električnoj energiji.
- (16) Standard pouzdanosti procjena je vrijednosti koju potrošači pridaju izbjegavanju prekida u njihovoj opskrbi električnom energijom („VOLL”) i očekivanog troška uvođenja novog kapaciteta u Belgiji („CONE”).
- (17) Člankom 23. stavkom 6. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije ⁽¹⁵⁾ („Uredba o električnoj energiji”) predviđena je uspostava metodologije Unije za izračun vrijednosti VOLL i CONE te standarda pouzdanosti.
- (18) Agencija za suradnju energetskih regulatora („ACER”) odobrila je 2. listopada 2020. metodologiju za izračun vrijednosti VOLL („metodologija za VOLL”) i CONE („metodologija za CONE”) te standarda pouzdanosti („metodologija za standard pouzdanosti”). Te tri metodologije zajedno se nazivaju „metodologija za izračun vrijednosti VOLL i CONE te standarda pouzdanosti” ⁽¹⁶⁾.
- (19) Belgija je 7. lipnja 2021. podnijela izračun novih vrijednosti VOLL i CONE te standarda pouzdanosti u skladu s metodologijom za izračun tih vrijednosti i standarda pouzdanosti.

⁽⁹⁾ Arrêté royal du 21 mai 2021 relatif à l'établissement des critères de recevabilité visés à l'article 7undecies, § 8, alinéa 1er, 1° et 2°, de la loi du 29 avril 1999 relative à l'organisation du marché de l'électricité, en ce qui concerne les conditions dans lesquelles les détenteurs de capacité bénéficiant ou ayant bénéficié de mesures de soutien ont le droit ou l'obligation de participer à la procédure de préqualification et en ce qui concerne le seuil minimal, en MW.

⁽¹⁰⁾ Arrêté royal du 4 juin 2021 fixant les seuils d'investissements, les critères d'éligibilité des coûts d'investissement et la procédure de classement.

⁽¹¹⁾ Projet d'arrêté royal relatif à l'établissement des conditions auxquelles les détenteurs de capacité étrangère directe et indirecte peuvent participer à la procédure de préqualification dans le cadre du mécanisme de rémunération de capacité. U trenutku donošenja ove Odluke ta kraljevska uredba još nije donesena.

⁽¹²⁾ Arrêté royal du 30 mai 2021 déterminant des modalités du contrôle du bon fonctionnement du mécanisme de rémunération de capacité par la commission de régulation de l'électricité et du gaz.

⁽¹³⁾ Vidjeti: https://www.elia.be/en/public-consultation/20200828_public-consultation-crm-functioning-rules

⁽¹⁴⁾ LOLE95 odnosi se na standard 95. percentila prema kojem u teškim uvjetima, za koje je vjerojatnost da će se pojaviti 5 % (tj. vrlo hladna zima koja se javlja jednom u 20 godina), LOLE mora biti manji od određenog standarda, koji za Belgiju iznosi 20 sati.

⁽¹⁵⁾ SL L 158, 14.6.2019., str. 54.

⁽¹⁶⁾ Odluka ACER-a od 2. listopada 2020. o metodologiji za izračun vrijednosti neisporučene energije, troška uvođenja novog postrojenja i standarda pouzdanosti: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%202023-2020_Annexes/ACER%20Decision%202023-2020%20on%20VOLL%20CONE%20RS%20-%20Annex%20I.pdf

- (20) Belgijsko regulatorno tijelo za energetiku („CREG“) poslalo je 28. svibnja 2021. Ministarstvu energetike svoj prijedlog standarda pouzdanosti za Belgiju. CREG je predložio standard pouzdanosti od dva sata i 43 minute.
- (21) Glavna uprava za energetiku Savezne javne službe za gospodarstvo u svojem je mišljenju od 2. lipnja 2021. preporučila da se standard pouzdanosti zaokruži na tri sata kako bi se zajamčila dosljednost s prethodnim studijama o adekvatnosti nacionalnih i europskih resursa, omogućila usklađenost s praksom da se standardi pouzdanosti izražavaju kao zaokruženi sati kao i u susjednim zemljama te kako bi se uzela u obzir činjenica da će se nezanemarivi nedostatak utvrđen za Belgiju pokriti kombinacijom izvora energije, a ne jedinstvenom referentnom tehnologijom.
- (22) Prema nacrtu Kraljevske uredbe o utvrđivanju standarda pouzdanosti i odobrenju vrijednosti za trošak VOLL-a i CONE-a, novi standard pouzdanosti određen je kao tri sata.
- (23) Nacrtom Kraljevske uredbe odobrava se i jedinstvena procjena vrijednosti troška VOLL-a, na temelju vrijednosti koju je odredila Glavna uprava za energetiku Savezne javne službe za gospodarstvo zajedno s Uredom za planiranje te CONE-a, na temelju tehnologije upravljanja potražnjom ⁽¹⁷⁾.
- (24) VOLL će iznositi 16 033 EUR/MWh, a CONE 45 EUR/kW godišnje.
- (25) VOLL je izračunan metodom triangulacije u kojoj su uzete u obzir funkcija proizvodnje i anketa o spremnosti na plaćanje koju je proveo CREG. Prema belgijskim tijelima anketa koju je proveo CREG nije bila pouzdana, među ostalim jer jedini predloženi scenarij (pri temperaturi manjoj od +5 °C) nije bio reprezentativan za većinu scenarija oskudice. Stoga je pri procjeni VOLL-a rezultatima ankete dana ograničena važnost.
- (26) Prema Zakonu o električnoj energiji izračuni važni za mehanizam za razvoj kapaciteta provest će se na temelju standarda pouzdanosti koji je na snazi 15. rujna godine koja prethodi dražbi.
- (27) Zbog kratkih rokova Belgija je izračunala količinu koju treba nabaviti na dražbama g. – 4 i g. – 1, koje su predviđene za listopad 2021. i listopad 2024., na temelju starog standarda pouzdanosti, uz obvezu da prema potrebi prilagodi te količine ako novi standard pouzdanosti i procjena adekvatnosti pokažu da je potreban znatno manji kapacitet.
- (28) Belgija se obvezala i ažurirati VOLL na temelju nove ankete o spremnosti na plaćanje u skladu s metodologijom za izračun vrijednosti VOLL i CONE te standarda pouzdanosti i, prema potrebi, odrediti novi standard pouzdanosti prije rujna 2022. kako bi se on upotrijebio za određivanje količine koju treba nabaviti najkasnije za dražbu 2023.

2.3.2. Procjena adekvatnosti

- (29) Belgijska nadležna tijela smatraju da će se Belgija od 2025. suočiti s problemom adekvatnosti, koji je uglavnom posljedica postupnog ukidanja nuklearnog kapaciteta koje se planira za razdoblje od 2022. do 2025., a dodatno ga pogoršava prestanak rada pogona za proizvodnju toplinske energije u susjednim zemljama. Problem adekvatnosti utvrđen je u nacionalnom istraživanju adekvatnosti resursa u kojem je pretpostavljeno nekoliko scenarija.
- (30) U nacionalnom istraživanju adekvatnosti kojim je obuhvaćeno razdoblje od 2020. do 2030., koje je u lipnju 2019. objavio belgijski operator prijenosnog sustava Elia („Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019.“) ⁽¹⁸⁾, utvrđena je sustavna potreba za novim kapacitetom od najmanje 3,9 GW u scenariju visokog utjecaja i male vjerojatnosti (EU-HiLo) do zime 2025./2026. U tom se scenariju uzima u obzir uvezena električna energija i pretpostavlja se da bi nekoliko francuskih nuklearnih elektrana moglo biti nedostupno (povrh „normalne“ nedostupnosti). Isti je scenarij upotrijebljen i u okviru procjene količine strateške rezerve ⁽¹⁹⁾. Osnovni scenarij EU-a ⁽²⁰⁾ pokazuje manjak od 2,4 GW ako se u sustavu zadrži postojeći toplinski kapacitet (vidjeti sliku 4-18 u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019.).

⁽¹⁷⁾ Prethodna vrijednost VOLL-a u Belgiji iznosila je 23,3 EUR/kWh, a procijenjena vrijednost CONE-a 65 EUR/kW godišnje.

⁽¹⁸⁾ https://www.elia.be/fr/actualites/communiqués-de-presse/2019/06/20190628_press-release-adequacy-and-flexibility-study-for-belgium-2020-2030

⁽¹⁹⁾ Vidjeti odluku o državnoj potpori C(2018) 589 final u predmetu SA.48648 (2017/NN) – Belgija – Strateška rezerva.

⁽²⁰⁾ U scenariju „EU-BASE“ uzimaju se u obzir najnovije poznate politike svih modeliranih europskih zemalja (razvojne putanje energije iz nuklearnih elektrana i elektrana na ugljen, očekivana novoizgrađena postrojenja na plin, razvoj upravljanja potrošnjom i skladištenja, mehanizmi za razvoj kapaciteta, utemeljenost na protoku, pravila iz paketa „Čista energija za sve Europljane“, očekivani razvoj mreže itd.).

- (31) Rezultati Istraživanja adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. pokazuju da bi u scenariju EU-HiLo, bez intervencije, LOLE 2025. iznosio čak 10,5 sati, što bi bilo znatno prekoračenje nacionalnog standarda pouzdanosti u smislu sigurnosti opskrbe. Pokazatelj LOLE95 povećao bi se na čak 84 sata. U tablici u nastavku prikazani su rezultati LOLE-a, kako su dobiveni u nacionalnom istraživanju adekvatnosti za scenarij EU-HiLo i osnovni scenarij EU-a:

Tablica 1.

Rezultati LOLE-a za Belgiju u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti

	2025.		2028.		2030.	
	EU-BASE	EU-HiLo	EU-BASE	EU-HiLo	EU-BASE	EU-HiLo
Preostali tržišni LOLE (u satima)	9,4	10,5	6	6,9	6	6,2
Preostali tržišni LOLE95 (u satima)	89	84	63	76	43	51

Izvor: Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019.

- (32) CREG je 11. srpnja 2019. objavio analizu Istraživanja adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. ⁽²¹⁾ CREG je u toj analizi, među ostalim, doveo u pitanje upotrebu scenarija EU-HiLo kao glavnog scenarija. Prema mišljenju CREG-a trebalo bi poboljšati metodologiju za procjenu profitabilnosti postojećeg i novog kapaciteta te uzeti u obzir sve rezerve uravnoteženja dostupne u Belgiji i inozemstvu.
- (33) Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju („ENTSO za električnu energiju”) objavila je u studenome 2019. Predviđanje adekvatnosti u sredini programskog razdoblja 2019. („MAF 2019.”) ⁽²²⁾, koje za Belgiju u 2025. pokazuje sljedeće rezultate:

Tablica 2.

Razine LOLE-a za Belgiju u MAF-u 2019.

	Osnovni scenarij – 2025.	Osjetljivost male dostupnosti kapaciteta iz ugljika ⁽²³⁾ – 2025.
Prosječni LOLE	1,09 sati	1,61 sat
LOLE95	3,15 sati	–

Izvor: Predviđanje adekvatnosti u sredini programskog razdoblja 2019. ENTSO-a za električnu energiju

- (34) Međutim, Belgija je smatrala da rezultati LOLE-a za Belgiju u MAF-u 2019. ENTSO-a za električnu energiju nisu dovoljno precizni jer se pretpostavlja da je dostupno dodatnih 2,5 GW ⁽²⁴⁾, koji zapravo nisu zajamčeni.
- (35) U svojem završnom izvješću iz travnja 2020. ⁽²⁵⁾ petostrani energetska forum ⁽²⁶⁾ („PLEF”) predstavio je sljedeće rezultate za Belgiju u 2025.:

⁽²¹⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/etude-f1957>

⁽²²⁾ <https://eepublicdownloads.blob.core.windows.net/public-cdn-container/clean-documents/sdc-documents/MAF/2019/MAF%202019%20Appendix%201%20-%20Detailed%20Results%2C%20Sensitivities%20and%20Input%20Data.pdf>

⁽²³⁾ Uvodi se osjetljivost „postupnog ukidanja ugljena”. Ukupno je približno 23,6 GW proizvodnog kapaciteta uklonjeno iz osnovnog scenarija 2025., uglavnom smanjenjem kapaciteta nastalog iz lignita i ugljena.

⁽²⁴⁾ Prema Belgiji, u istraživanju je pretpostavljena proizvodnja 2,5 GW toplinske energije, a izbor tehnologije bio je proizvoljan.

⁽²⁵⁾ https://www.benelux.int/files/4515/8998/1576/PENTAreport_FINAL.pdf

⁽²⁶⁾ Petostrani energetska forum okvir je za regionalnu suradnju u srednjoevropskoj Europi u kojem sudjeluju Austrija, Belgija, Francuska, Njemačka, Luksemburg, Nizozemska i Švicarska.

Tablica 3.

Razine LOLE-a za Belgiju u Općoj procjeni adekvatnosti PLEF-a 2020.

	Osnovni scenarij – 2025. ⁽²⁷⁾	Osjetljivost male dostupnosti kapaciteta iz plina – 2025. ⁽²⁸⁾	Osjetljivost male dostupnosti nuklearnog kapaciteta/neto kapaciteta prijenosa iz Švicarske 2025. ⁽²⁹⁾
Prosječni LOLE	3,3 sata	8,1 sat	4,6 sati

Izvor: Petostrani energetska forum: Procjena adekvatnosti proizvodnje – Travanj 2020. – Završno izvješće

- (36) U studenome 2020. ENTSO za električnu energiju objavio je MAF 2020. Za osnovni scenarij u 2025. rezultati MAF-a 2020. pokazuju prosječni LOLE od 0,4 sata, koji stoga ispunjava zakonski kriterij adekvatnosti za Belgiju prema kojem je vrijednost LOLE-a tri sata.
- (37) Međutim, Belgija je u primjedbama zemalja priloženima MAF-u 2020. navela: „U MAF-u 2020. znatna količina pretpostavljenog ‚novoizgrađenog‘ kapaciteta raspodijeljena je u velikom broju zemalja. Treba napomenuti da općenito nije sigurno da će se ti kapaciteti ostvariti do 2025., stoga te pretpostavke i rezultate dobivene na temelju njih, kako su prikazani u MAF-u 2020., treba oprezno tumačiti. Nadalje, Belgija je već nekoliko godina dio regije u kojoj je već provedeno povezivanje tržišta na temelju protoka. Iako je Elia izradila i primijenila simulacijski model koji se temelji na protoku, na primjer u svojem istraživanju iz 2019., a koji je korišten i u procjeni adekvatnosti proizvodnje iz 2020. koju je proveo PLEF, taj se pristup još ne koristi u ovom istraživanju MAF 2020.”
- (38) Belgijska nadležna tijela u svojoj su prijavi navela da su metodologija i podaci usklađeni na europskoj razini pa je tako i Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. u skladu s MAF-om 2019.
- (39) U skladu s člankom 23. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji ENTSO za električnu energiju trebao bi izraditi metodologiju koja će se koristiti za europsku procjenu adekvatnosti resursa („ERAA”) i sve nacionalne procjene adekvatnosti resursa („NRAA”) (vidjeti članak 24. Uredbe o električnoj energiji). Tu bi metodologiju trebao odobriti ACER.
- (40) ACER je 2. listopada 2020. odobrio metodologiju za europsku procjenu adekvatnosti resursa („metodologija za ERAA-u”) ⁽³⁰⁾.
- (41) Elia je 30. lipnja 2021. objavila novo istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti za razdoblje od 2022. do 2032. („Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021.”).
- (42) U skladu s metodologijom za ERAA-u Elia je integrirala elemente te metodologije opisane u nastavku u okvir Istraživanja adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021.:
- (a) klimatske godine: Elia je odlučila provesti prvu opciju opisanu u metodologiji za ERAA-u, tj. oslanjanje na najbolju prognozu budućih klimatskih predviđanja;
- (b) procjena gospodarske održivosti: Elia je, u skladu s metodologijom za ERAA-u, razvila metodu za izračun gospodarske održivosti različitih sredstava u elektroenergetskom sustavu;

⁽²⁷⁾ Na primjer, u MAF-u 2019.: „Stoga se u ovoj studiji pretpostavlja potreba za 2,5 GW novog kapaciteta koji se treba isporučiti u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta 2025. kako bi se u Belgiji postigla adekvatnost.”

⁽²⁸⁾ „Za ‚osjetljivost male dostupnosti kapaciteta iz plina‘ PLEF za Belgiju pretpostavlja uklanjanje 2,5 GW novog kapaciteta iz ‚osnovnog scenarija PLEF-a‘.” „Belgijski kapaciteti dobiveni iz plina manji su za 2,5 GW u osnovnom scenariju, a francuski za 2,2 GW. Austrija (1,2 GW manje kapaciteta iz plina), Nizozemska (1,6 GW manje kapaciteta iz plina) i Luksemburg (0,1 GW manje kapaciteta iz plina).”

⁽²⁹⁾ „U slučaju osjetljivosti male dostupnosti nuklearnog kapaciteta/neto kapaciteta prijenosa iz Švicarske nuklearni kapacitet u Francuskoj manji je za 1 700 MW, a u Švicarskoj za 1 190 MW. Za sve ostale zemlje instalirani kapacitet isti je kao i u osnovnom scenariju. Osim toga, smanjeni su neto kapaciteti prijenosa između Švicarske i susjednih zona kako bi se uzeli u obzir sve veći neplanirani tokovi kroz Švicarsku koji su posljedica toga da se Švicarska ne može uključiti u povezivanje tržišta na temelju protoka 2025.”

⁽³⁰⁾ Odluka ACER-a o metodologiji za ERAA-u: https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20Decisions%20Annexes/ACER%20Decision%20No%2024-2020_Annexes/ACER%20Decision%2024-2020%20on%20ERAA%20-%20Annex%20I.pdf

- (c) utemeljenost na protoku: u Elijinu okviru za modeliranje svi poznati i planirani unosi u dizajn tržišta integrirani su u metodu izračuna kapaciteta koja se temelji na protoku, na primjer proširenje regije na regiju CORE, „napredno hibridno povezivanje” ili pravila najmanje preostale dostupne razlike (minRAM) uvedena Uredbom o električnoj energiji;
- (d) fleksibilnost: istraživanje uključuje i izračun potreba za fleksibilnošću i sredstava fleksibilnosti cijelog sustava te procjenu dimenzioniranja rezerve za održavanje frekvencije i rezerve za ponovnu uspostavu zadane frekvencije za svaku ciljnu godinu kako bi se odrazile potrebe za rezervom koja će pokriti odstupanja u skladu s pravnim zahtjevima koji se modeliraju u simulacijama adekvatnosti. Nadalje, točnije su određene značajke fleksibilnosti energije vjetra na moru, a tehnologije za pretvorbu električne energije u neki drugi oblik (engl. *power-to-x*) uključene su kao nove tehnologije. Naposljetku, posebna se pozornost posvećuje utjecaju integracije drugog vala proizvodnog kapaciteta na moru i platformi za prekogranično uravnoteženje;
- (e) sektorska integracija: kad je riječ o povezivanju sektora, sučelja između sustava električne energije i drugih sektora, kao što su sektori prometa i grijanja te plinski sektor, uzimaju se u obzir uključivanjem pretpostavki o električnim vozilima, toplinskim crpkama i proizvodnim kapacitetima toplinskih jedinica na plin. Kako bi se razumjele posljedice upotrebe električne energije za proizvodnju vodika u modeliranju koje se koristi u ovoj studiji, elektrolizatori su dodani kao (fleksibilna) potrošnja električne energije u Belgiji i inozemstvu. Osim toga, posebna je pozornost dana digitalizaciji dodatne potrošnje električne energije u prometu i grijanju;
- (f) desetogodišnji vremenski okvir: istraživanje se temelji na desetogodišnjem vremenskom okviru (2022.–2032.). Kako bi se smanjio broj simulacija i izračuna, sve osjetljivosti i scenariji nisu simulirani za sve godine: neke glavne godine detaljnije su analizirane. Za Belgiju i inozemstvo ispitano je mnogo osjetljivosti kako bi se razumjele posljedice promjene određenih pretpostavki. U usporedbi s tim, očekuje se da će se u ERAA-i iz 2021. simulirati samo 2025. i 2030.;
- (g) varijante s mehanizmima za razvoj kapaciteta i bez njih: u skladu s Uredbom o električnoj energiji i metodologijom za ERAA-u Elia je uključila i scenarije s mehanizmima za razvoj kapaciteta koji se odnose na cijelo tržište u Europi i one bez njih.
- (43) Belgijska nadležna tijela navela su da su glavni metodološki zahtjevi određeni u metodologiji za ERAA-u provedeni u tom istraživanju.
- (44) Na temelju Uredbe o električnoj energiji nacionalna procjena adekvatnosti resursa mora sadržavati referentne središnje scenarije. Ti scenariji moraju uključivati, među ostalim, procjenu gospodarske održivosti proizvodnih sredstava. Metodologijom za ERAA-u nadalje je određeno da treba utvrditi dva središnja referentna scenarija, jedan s mehanizmima za razvoj kapaciteta u cijeloj Europi i drugi bez takvih mehanizama.
- (45) Stoga su u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. ispitana dva središnja scenarija:
- (a) „EU-BASE”: odražava scenarij u kojem se uzimaju u obzir već odobreni mehanizmi za razvoj kapaciteta koji se odnose na cijelo tržište u Francuskoj, Velikoj Britaniji, Poljskoj, Italiji i Irskoj te se pretpostavlja da će se oni uspostaviti do završetka tog istraživanja;
- (b) „scenarij bez mehanizma za razvoj kapaciteta EU-a”: odražava scenarij u kojem su isključeni prihodi od mehanizma za razvoj kapaciteta koji se odnosi na cijelo tržište pa se pretpostavlja da u Europi ne postoje mehanizmi za razvoj kapaciteta koji se odnose na cijelo tržište.
- (46) U Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. uzima se u obzir doprinos svih resursa koji uključuju postojeće i buduće mogućnosti za proizvodnju, skladištenje energije, sektorsku integraciju, upravljanje potrošnjom te uvoz i izvoz i njihov doprinos fleksibilnom pogonu sustava.
- (47) Belgijska nadležna tijela navela su da su u modeliranju maksimalnih ravnotežnih cijena provedenom u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. uzete u obzir sve dostupne pravne odredbe, kao što su trenutačno primjenjivo ograničenje maksimalne cijene, pravilo od 60 % ⁽³¹⁾, kako je određeno u Uredbi Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima ⁽³²⁾, te Odluka ACER-a br. 04/2017 od 14. studenoga 2017.

⁽³¹⁾ U Odluci ACER-a br. 04/2017 od 14. studenoga 2017. navedeno je da ako ravnotežna cijena nadmaši vrijednost od 60 % usklađene maksimalne ravnotežne cijene za jedinstveno povezivanje tržišta dan unaprijed u barem jednoj tržišnoj vremenskoj jedinici u danu u pojedinačnoj zoni trgovanja ili u više tih zona, usklađena maksimalna ravnotežna cijena povećava se za 1 000 EUR/MWh.

⁽³²⁾ SL L 197, 25.7.2015., str. 24.

- (48) U Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. modelira se automatsko povećanje maksimalne ravnotežne cijene od 2025. nadalje. Belgijska nadležna tijela smatraju da prije 2025. najvjerojatnije neće doći do LOLE-a, stoga prije te godine nije modelirano nikakvo povećanje maksimalne ravnotežne cijene. Međutim, čak i ako bi došlo do povećanja cjenovnih granica, belgijska nadležna tijela smatraju da modeliranje pokazuje da se rezultati procjene gospodarske održivosti za 2025. ne bi promijenili (vidjeti sliku 3-72 Istraživanja adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021.). Belgija se obvezala osigurati da će u novom istraživanju adekvatnosti, koje će objaviti do lipnja 2023., potpuno uzeti u obzir metodologiju za dinamična povećanja cijene od početka razdoblja simulacije nadalje.
- (49) Prema Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. Belgija će se od 2025., nakon završetka postupnog ukidanja nuklearnog kapaciteta, suočiti sa strukturnom potrebom za novim kapacitetom. Ta potreba iznosi 2 GW u 2025. u središnjem scenariju „EU-BASE” i postupno se povećava na 3,9 GW do 2032. Veća potreba povezana je s očekivanim povećanjem potrošnje električne energije i smanjenim uvozom u razdobljima oskudice u Belgiji.
- (50) U Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. predviđa se da će do 2025. vrlo mali udio novog kapaciteta biti održiv putem isključivo energetskeg tržišta.
- (51) Stoga belgijska nadležna tijela smatraju da je za Belgiju utvrđena zabrinutost u pogledu adekvatnosti resursa od 2025. nadalje ako se ne poduzmu nikakve mjere.
- (52) U Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. prikazan je najnoviji i najbolji pregled potrebe za mehanizmom za razvoj kapaciteta.

2.3.3. Tržišni nedostaci

- (53) Belgija je utvrdila niz tržišnih nedostataka koji sprečavaju uspostavu sigurnog, povoljnog i održivog tržišta električne energije koje dobro funkcionira.
- (54) Prvi tržišni nedostatak proizlazi iz više čimbenika koji sprečavaju djelotvorne cjenovne signale, toga da se sprečava da cijene energije dosegnu VOLL i drugih nedostataka u modelu tržišta.
- (55) Kombinacija tih tržišnih nedostataka i povezanih regulatornih mjera može „prigušiti” cjenovne signale na tržištima električne energije tako da se cijene ne povećavaju do „djelotvorne” razine u vrijeme oskudice. To dovodi do kroničnog nedostatka prihoda za operatore postrojenja i operatore upravljanja potrošnjom, što utječe na njihovu sposobnost da vrate svoje fiksne i varijabilne troškove, odnosno dovodi do takozvanog problema „novca koji nedostaje”, koji sprječava tržišne sile da ostvare potrebnu razinu adekvatnosti.
- (56) U teoriji, nemogućnost potrošača da odaberu svoju željenu razinu pouzdanosti mogla bi se na isključivo energetskeg tržištu riješiti tako da se cijenama dopusti da se povećaju do regulatorne razine koja odražava cijenu po kojoj potrošači više ne bi bili spremni plaćati energiju te da se proizvođačima omogući da primaju rentu zbog ograničenosti resursa. Međutim, zbog niskog upravljanja potrošnjom teško je obuhvatiti stvarni VOLL, a upitna je politička prihvatljivost povećanja cijena.
- (57) Belgijska nadležna tijela smatraju da je drugi tržišni nedostatak posljedica otpora ulagača prema rizicima u kontekstu veće nestabilnosti i velike regulatorne nesigurnosti. Zbog sve većeg prodora nestalnih obnovljivih izvora energije cijene su nestabilnije i povećava se nesigurnost u pogledu mogućnosti da konvencionalne tehnologije vrate svoje fiksne troškove na tržištu električne energije. Prema Belgiji male promjene uvjeta povezane s razinom uvođenja obnovljivih izvora energije, npr. ciljevi u pogledu solarne energije te energije vjetra na kopnu i na moru, mogle bi znatno utjecati na prihode konvencionalnih tehnologija proizvodnje. Problem „novca koji nedostaje” postaje sve ozbiljniji s povećanjem nestalnog kapaciteta. Belgijska tijela smatraju da će to dovesti do povećanja gospodarskog rizika povezanog s ulaganjima u fleksibilne konvencionalne tehnologije proizvodnje. Osim toga, prema Belgiji, cijene energije obično ne pružaju zaštitu od rizika dulju od tri godine, što je prekratkotrajno za izradu plana ulaganja za ulagače. Usto, belgijska nadležna tijela smatraju da iako bi se putem terminskih tržišta mogle uvesti postupne promjene u ponudi i potražnji, ona ne bi mogla osigurati zaštitu ako dođe do važnog strukturnog šoka, kao što je planirano postupno ukidanje nuklearnog kapaciteta u Belgiji.

- (58) Treće, pouzdanost elektroenergetskih sustava ima određene značajke javnog dobra. Naime, svi imaju koristi od ulaganja za višu razinu sigurnosti opskrbe, no, kako je prethodno objašnjeno, operator sustava većinu pojedinačnih krajnjih korisnika ne može selektivno isključiti na temelju njihove spremnosti na plaćanje. Stoga proizvođači vjerojatno neće imati dobar poticaj da ulažu u proizvodni kapacitet, što bi naposljetku dovelo do neoptimalnih razina pouzdanosti sustava.
- (59) Belgijska nadležna tijela smatraju da su ta pitanja posebno važna u Belgiji jer je riječ o relativnom malom i vrlo povezanom tržištu, stoga na njegu utječu i slični rizici povezani s opskrbom iz susjednih tržišta električne energije. Belgijska nadležna tijela stoga smatraju da na Belgiju znatno utječe stanje na susjednim tržištima električne energije.
- (60) Komisija je 2018. odobrila stratešku rezervu za Belgiju do 31. ožujka 2022. ⁽³³⁾ Cilj je strateške rezerve zadovoljiti vršno opterećenje u zimskim razdobljima kad tržište nije sposobno za to, tako da se dio postojećeg proizvodnog kapaciteta i kapaciteta upravljanja potrošnjom održava izvan tržišta kao pričuva koja se aktivira samo kad se iscrpe resursi za uravnoteženje.

2.3.4. Reforme tržišta

- (61) Komisija je 25. studenoga 2019. od belgijskog Ministarstva energetike primila plan provedbe ⁽³⁴⁾ izrađen u skladu s člankom 20. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji, kojim se od država članica za koje su utvrđene zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa zahtijeva da u planu provedbe odrede mjere kojima se uklanjaju regulatorni ili tržišni nedostaci na njihovim tržištima. Nakon javnog savjetovanja Komisija je 30. travnja 2020. donijela mišljenje o belgijskom planu provedbe u skladu s člankom 20. stavkom 5. Uredbe o električnoj energiji ⁽³⁵⁾. Belgija je donijela konačnu verziju plana provedbe i dostavila je Komisiji ⁽³⁶⁾.
- (62) Kad je riječ o tržištima uravnoteženja, Belgija je u svoj mehanizam određivanja cijene odstupanja uvela takozvanu „alfa komponentu”. To je dodatna komponenta cijene odstupanja koju snose subjekti odgovorni za odstupanje radi povećanja cjenovnog signala u stvarnom vremenu kad se poveća odstupanje u sustavu belgijskog područja kontrole. Komisija je u svojem mišljenju pozvala Belgiju da razmotri ne bi li se funkcija određivanja cijena u slučaju oskudice trebala primjenjivati i na pružatelje usluge uravnoteženja, a ne samo na subjekte odgovorne za odstupanje. To bi moglo podržati sigurnost opskrbe jer bi se osiguralo da subjekti odgovorni za odstupanje i pružatelji usluga uravnoteženja snose istu cijenu za proizvedenu/potrošenu energiju, dok različite cijene mogu dovesti do nedovoljne arbitraže sudionika na tržištu. Komisija smatra i da bi funkciju određivanja cijena u slučaju oskudice trebala aktivirati oskudica rezerve u sustavu i da bi je trebalo kalibrirati tako da poveća cijene energije uravnoteženja do VOLL-a kad u sustavu nestane rezerva. Komisija je pozvala Belgiju da u skladu s tim razmotri izmjenu svojeg programa određivanja cijena u slučaju oskudice najkasnije do 1. siječnja 2022. Štoviše, Belgija provodi netiranje odstupanja te se priprema za pridruživanje platformama uravnoteženja EU-a za rezervu za automatsku regulaciju frekvencije i snage razmjene (aFRR) i rezervu za ručnu regulaciju frekvencije i snage razmjene (mFRR), a očekuje se da će se prva platforma uspostaviti do kraja 2021., a druga do 2022. Osim toga, Belgija je preuzela sljedeće obveze povezane s nabavom usluga uravnoteženja i pomoćnih usluga:
- (a) najkasnije do srpnja 2020. rezerva za održavanje frekvencije morala se nuditi svakodnevno i nabavljati isključivo regionalno;
 - (b) najkasnije do srpnja 2020. rezerva za automatsku regulaciju frekvencije i snage razmjene morala se nuditi svakodnevno, a na tržištu mogu sudjelovati sve tehnologije, svi sudionici i sve razine napona. Naknada za aktiviranu energiju uravnoteženja plaćat će se putem graničnih cijena čim se postigne dovoljna likvidnost;
 - (c) od veljače 2020. rezerva za ručnu regulaciju frekvencije i snage razmjene dimenzionira se i njezina se veličina određuje svakodnevno, a aktivirana energija uravnoteženja plaća se putem graničnih cijena.
- (63) U godišnjem izvješću, koje je Belgija dostavila u srpnju 2021., potvrđuje se da su u međuvremenu uvedene te mjere.

⁽³³⁾ Vidjeti odluku o državnoj potpori C(2018) 589 final u predmetu SA.48648 (2017/NN) – Belgija – Strateška rezerva.

⁽³⁴⁾ https://ec.europa.eu/energy/consultations/consultation-belgiums-market-reform-plan_en

⁽³⁵⁾ Mišljenje Komisije C(2020) 2654 final; https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/capacity-mechanisms_en

⁽³⁶⁾ <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/Belgian-electricity-market-Final-implementation-plan-CRM-22062020.pdf>

- (64) U Belgiji upravljanje potrošnjom može sudjelovati na veleprodajnim tržištima električne energije (uključujući tržište dan unaprijed i unutardnevno tržište) i na tržištu uravnoteženja te se prema njemu postupi slično kao i prema drugim sudionicima na tržištu i pružateljima usluge uravnoteženja. Upravljanje potrošnjom može sudjelovati pojedinačno ili putem agregatora. Kako bi dodatno olakšala upravljanje potrošnjom, Belgija se u svojem planu provedbe (dostavljenom 2019.) obvezala uvesti pametna brojila koja će se razlikovati za svaku od njezinih regija:
- (a) Flandrija ⁽³⁷⁾:
1. najkasnije 2023. 33 % kupaca mora imati pametno brojilo;
 2. najkasnije 2028. 66 % kupaca u Flandriji mora imati pametno brojilo;
 3. najkasnije 2034. 100 % kupaca u Flandriji mora imati pametno brojilo;
- (b) Valonija:
1. najkasnije do 1. siječnja 2023. sustavno će se uvesti pametna brojila i. za potrošače u stambenim zgradama koji ne ispunjavaju obveze plaćanja, ii. kad je potrebno zamijeniti brojilo, iii. za nove priključke na mrežu, iv. kad potrošač to zatraži;
 2. najkasnije do 31. prosinca 2029. ugradit će se 80 % pametnih brojila za i. potrošače koji troše 6 000 kWh ili više, ii. prozumente, ako neto električna energija koja se može razviti iznosi 5 kWe ili više, iii. mjesta za punjenje dostupna javnosti;
- (c) Regija glavnoga grada Bruxellesa: uvođenje pametnih brojila i. kad je brojila potrebno promijeniti ili ii. za nove priključke na mrežu.
- (65) Belgija je 2020. imala stopu elektroenergetske međupovezanosti od 21 %. Projektima koji se već planiraju (vidjeti Savezni plan razvoja za razdoblje 2020.–2030. ⁽³⁸⁾) belgijska stopa elektroenergetske međupovezanosti dosegnut će približno 30 % do 2030. ⁽³⁹⁾ Sljedeća su jačanja mreže nedavno postala ili će u narednim godinama postati operativna:
- (a) ALEGrO: projekt od zajedničkog interesa ALEGrO za interkonekcijski vod od 1 GW između Belgije i Njemačke stavljen je u pogon 2020. ⁽⁴⁰⁾;
- (b) NEMO: projekt od zajedničkog interesa NEMO za interkonekcijski vod od 1 GW između Belgije i Ujedinjene Kraljevine u funkciji je od 2019.;
- (c) BRABO: projekt od zajedničkog interesa BRABO odnosi se na dogradnju belgijske električne mreže radi toga da se, među ostalim, poveća kapacitet za uvoz iz Nizozemske.

2.4. Korisnici

2.4.1. Prihvatljivost

- (66) Mehanizam za razvoj kapaciteta bit će otvoren za sve kapacitete koji mogu pridonijeti adekvatnosti resursa, i postojećeg i novog kapaciteta, skladištenju i upravljanju potrošnjom. Bit će dopušteno agregiranje kapaciteta, među ostalim nastalog upotrebom različitih tehnologija.
- (67) Dopušteno će biti i sudjelovanje stranog kapaciteta. Pravila su dodatno opisana u odjeljku 2.10.
- (68) Korisnici mehanizma za razvoj kapaciteta bit će pružatelji kapaciteta odabrani u konkurentnom natječajnom postupku.

⁽³⁷⁾ Flamanska vlada odlučila je 2020. ubrzati uvođenje pametnih brojila u svrhu zamjene 80 % svih brojila energije u flamanskim kućanstvima do kraja 2024. Osim toga, izmijenjenom uredbom o energetici od 17. srpnja 2020. flamanska vlada odredila je ambiciju da se sva tradicionalna brojila u Flandriji zamijene digitalnim brojlilima energije do 1. srpnja 2029.

⁽³⁸⁾ <https://www.elia.be/en/grid-data/grid-development/investment-plan/federal-development-plan-2020-2030>.

⁽³⁹⁾ Ti postotci temelje se na definicijama koje koristi Stručna skupina za cilj međupovezanosti (ITEG), tj. stopa međupovezanosti = ukupni uvoz/ukupni proizvodni kapacitet, pri čemu ukupni uvoz podrazumijeva „maksimalni protok energije koji prekogranične jedinice mogu prenijeti u skladu sa sigurnosnim kriterijima sustava”.

⁽⁴⁰⁾ Krajem 2020. dovršen je interkonekcijski vod ALEGrO između Belgije i Njemačke, što je omogućilo razmjenu električne energije između tih dviju zemalja. Od studenoga 2020. vod je dostupan za komercijalne aktivnosti.

2.4.2. Minimalni prag za sudjelovanje

- (69) Minimalni prag za sudjelovanje određen je kao 1 MW, osobito zbog sljedećih razloga:
- (a) usklađenost s tržištem uravnoteženja;
 - (b) vrijednost je rezultat stalnog dijaloga sa sudionicima na tržištu, uključujući nekoliko službenih javnih savjetovanja;
 - (c) smanjenje vrijednosti ispod granice od 1 MW značilo bi da bi mnogi mali pružatelji kapaciteta morali pokrenuti obvezni pretkvalifikacijski postupak mehanizma za razvoj kapaciteta i snositi povezane troškove iako možda ne namjeravaju sudjelovati u dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta;
 - (d) smanjenje ispod praga od 1 MW ujedno znatno povećava administrativno opterećenje.
- (70) Kraljevskom uredbom o kriterijima prihvatljivosti povezanim s kumulativnom potporom i najmanjim pragom za sudjelovanje predviđa se procjena razine najmanjeg praga za sudjelovanje tijekom životnog vijeka mehanizma za razvoj kapaciteta najmanje svakih pet godina.
- (71) Pravila o agregiranju omogućuju sudjelovanje manjih pružatelja kapaciteta koji ne ispunjavaju zahtjev minimalnog praga.

2.4.3. Agregiranje

- (72) Više pružatelja kapaciteta može odabrati udružiti se u jednu jedinicu na tržištu kapaciteta od najmanje 1 MW, a najveća veličina nije ograničena. Jedino je ograničenje da dijelom agregiranog portfelja ne mogu biti točke isporuke za koje se primjenjuju dnevni programi tržišta energije (obično točke isporuke u istom danu veće od 25 MW). Agregiranje je dopušteno za sve tehnologije. Osim toga, dopuštena je preraspodjela komponenti unutar agregirane jedinice tržišta kapaciteta (CMU) kako bi se povećala fleksibilnost za agregatore i potaknulo njihovo sudjelovanje u dražbenom postupku.
- (73) Belgijska nadležna tijela povremeno će preispitivati pravila o agregiranju i prema potrebi ih prilagođavati kako bi se osiguralo da ona nisu prepreka sudjelovanju u dražbi.

2.4.4. Nedokazani kapacitet

- (74) Mehanizmom je predviđena posebna kategorija „nedokazanog kapaciteta”. Definiran je kao kapacitet koji se na početku pretkvalifikacijskog postupka g. – 4 ne može povezati s točkom isporuke i stoga ne može ispuniti pretkvalifikacijske zahtjeve za točku isporuke. Kategorija je otvorena za sve tehnologije, a cilj je potaknuti sudjelovanje kapaciteta koji mogu imati više poteškoća da postignu standardnu potrebnu razinu zrelosti već na dražbi g. – 4. Nedokazani kapaciteti predstavljaju manje razrađene projekte, na primjer one u kojima još nije poznata točka isporuke, nije dostupan plan provedbe projekta i projekt će se razraditi tek u kasnijoj fazi razdoblja prije isporuke. Belgijska nadležna tijela objasnili su da je koncept „nedokazanog kapaciteta” uveden na zahtjev tržišta i mogao bi biti posebno koristan agregatorima/pružateljima upravljanja potražnjom, koji smatraju da će moći pronaći taj kapacitet u razdoblju prije isporuke, ali na primjer još nisu sklopili sporazume s mjestima potražnje ili razmatraju više mogućnosti. Nedokazani kapacitet trebao bi se nuditi samo na dražbi g. – 4. Toj se kategoriji može dodijeliti standardna kategorija kapaciteta jednogodišnjeg ugovora (vidjeti uvodne izjave 138. i 145.).
- (75) Kako bi se ograničio rizik za sigurnost sustava oslanjanjem na manje razrađene projekte, ukupni kapacitet koji će se prihvatiti u ovoj kategoriji ograničen je na 200 MW za prvu dražbu. Zakonom o električnoj energiji predviđa se da se odluka o maksimalnom ukupnom kapacitetu donosi za svaku dražbu. Prag bi se s vremenom mogao dodatno mijenjati na temelju pozitivnog povratnog iskustva.

2.4.5. Smanjenje kapaciteta

2.4.5.1. Opća pravila

- (76) Mehanizam za razvoj kapaciteta otvoren je svim nositeljima kapaciteta u funkciji njihove stope dostupnosti i doprinosa cilju adekvatnosti resursa. Naime, od jedinica tržišta kapaciteta ne očekuje se da uvijek održavaju dostupnom svoju maksimalnu referentnu snagu, na primjer zbog vremenskih uvjeta, ciklusa održavanja, kvarova.

- (77) Zato se za svaku tehnologiju računa čimbenik smanjenja kapaciteta kako bi se procijenila njezina pouzdanost i njezin doprinos sigurnosti opskrbe u trenucima koji su posebno važni iz perspektive adekvatnosti (takozvani „simulirani sati oskudice“). Nositelji kapaciteta stoga mogu sudjelovati u dražbama te su prihvatljivi za ugovore o kapacitetu samo do razine njihova smanjenog kapaciteta ⁽⁴¹⁾.
- (78) Metodologija za izračun tih parametara smanjenja kapaciteta razlikuje se s obzirom na tehnologiju i detaljnije je određena u kraljevskoj uredbi, u kojoj je utvrđena metodologija za izračun kapaciteta i parametre dražbe. Ovisit će o kategoriji kapaciteta:
- čimbenici smanjenja kapaciteta za termalne tehnologije sa svakodnevnim rasporedom određuju se na temelju statističke analize iz povijesnih podataka sniženjem stope prisilnog isključenja jer se pretpostavlja da je taj parametar neovisan o klimatskim uvjetima;
 - čimbenici smanjenja kapaciteta za termalne tehnologije bez svakodnevnog rasporeda određuju se mjerenjima. Ako mjerenja nisu dovoljna, simuliraju se tako da se očekivani prosječni doprinos tih tehnologija u simuliranim satima oskudice podijeli agregiranom nominalnom referentnom snagom tehnologije;
 - čimbenici smanjenja kapaciteta za tehnologije koje ovise o vremenskim uvjetima sa svakodnevnim rasporedom i za tehnologije koje ovise o vremenskim uvjetima bez svakodnevnog rasporeda koje nisu odabrale sporazum o razini usluga (vidjeti točku (e) u nastavku) odredit će se tako da se povezani prosječni doprinos tih tehnologija u simuliranim satima oskudice podijeli agregiranom nominalnom referentnom snagom primjenjive tehnologije;
 - čimbenici smanjenja kapaciteta za tehnologije sa svakodnevnim rasporedom koje su energetske ograničene odredit će se tako da se očekivani prosječni doprinos tih tehnologija u simuliranim satima oskudice podijeli agregiranom nominalnom referentnom snagom;
 - sporazum o razini usluga („SLA“) (obično za upravljanje potrošnjom ili skladištenje malih količina, ali dostupno i svim tehnologijama bez svakodnevnog rasporeda, uključujući obnovljive izvore energije): čimbenik smanjenja kapaciteta povezuje se sa svakim sporazumom o razini usluga koji odabere sama jedinica tržišta kapaciteta u pretkvalifikacijskom postupku (i određuje se u ugovoru o kapacitetu) ovisno o ograničenjima odabrane energije. To tehnologijama bez svakodnevnog rasporeda omogućuje da same odrede koji sporazum o razini usluga najbolje odgovara njihovim tehničkim ograničenjima, umjesto da se za njih odredi unaprijed definirani sporazum. Osim toga, agregator može odabrati sporazum o razini usluga koji najbolje odgovara njegovu portfelju.
- (79) Belgija je 4. svibnja 2021. dostavila ažurirane čimbenike smanjenja kapaciteta prikazane u tablici u nastavku:

Tablica 4.

Čimbenici smanjenja kapaciteta

Sporazum o razini usluga (SLA)		
Dostupnost/trajanje (h)	SLA	Skladištenje na veliko
1 h	11 %	11 %
2 h	19 %	19 %
3 h	28 %	28 %
4 h	36 %	36 %
6 h	52 %	52 %
8 h	65 %	65 %
Termalne tehnologije sa svakodnevnim rasporedom		
Potkategorija	Čimbenik smanjenja kapaciteta	
Plinska turbina s kombiniranim ciklusom	91 %	
Plinska turbina otvorenog ciklusa	90 %	
Turbomlazni motori	96 %	

⁽⁴¹⁾ Nositelji kapaciteta prihvatljivi su samo za ugovore o kapacitetu do njihove prihvatljive količine, definirane kao njihova referentna snaga (uzimajući u obzir izuzete količine) pomnožena čimbenikom smanjenja kapaciteta.

Plinski motori	95 %
Dizelski motori	93 %
Kombinirana proizvodnja toplinske i električne energije	93 %
Biomasa	93 %
Otpad	93 %
Nuklearna tehnologija	96 %
Ugljen	90 %
Energetski ograničene tehnologije sa svakodnevnim rasporedom	
Dostupnost/trajanje (h)	Čimbenik smanjenja kapaciteta
1	11 %
2	19 %
3	28 %
4	36 %
5–6	52 %
7–8	65 %
Tehnologije koje ovise o vremenskim uvjetima	
Potkategorija	Čimbenik smanjenja kapaciteta
Odobalne vjetroelektrane	15 %
Vjetroelektrane na kopnu	6 %
Solarne elektrane	4 %
Protočne hidroelektrane	34 %
Termalne tehnologije bez svakodnevnog rasporeda	
Potkategorija	Čimbenik smanjenja kapaciteta
Aggregirane termalne tehnologije	62 %

Izvor: Prijava ⁽⁴²⁾

- (80) Pravila o smanjenju kapaciteta mogu se preispitati svake godine i prema potrebi prilagoditi. Konkretno, operator prijenosnog sustava savjetovat će se o popisu tehnologija koje trenutačno postoje na tržištu. Ako bi dobio informacije da na popisu nedostaje nova vrsta tehnologije, ona bi se ipak mogla uzeti u obzir u godišnjoj kalibraciji čimbenika smanjenja kapaciteta. Stoga će se čimbenici smanjenja kapaciteta i tehnologije prema potrebi svake godine ažurirati i preispitati.

2.4.6. Pravila koja se primjenjuju na prekogranično sudjelovanje

- (81) Kad je riječ o prekograničnom sudjelovanju, najveći ulazni kapacitet dostupan za sudjelovanje neizravnog stranog kapaciteta u području kontrole utvrđuje operator sustava za svaku tržišnu zonu izravno elektroenergetski povezanu s belgijskim područjem kontrole, u skladu s člankom 26. Uredbe o električnoj energiji.
- (82) Do donošenja relevantnih strategija, prijedloga ili odluka o provedbi članka 26. Uredbe o električnoj energiji doprinos svake tržišne zone izravno povezanu s Belgijom određuje se doprinosom tih zona tijekom simuliranih sati oskudice kako je opisano u odjeljku 2.10.1.

⁽⁴²⁾ Dostupno i na: CRM-bijlage-reductiefactoren-veiling-10-2021.pdf (fgov.be)

2.4.7. Pravila koja se primjenjuju na nedokazani kapacitet

- (83) Kako bi se zajamčili ravnopravni uvjeti s drugim ugovorenim kapacitetima na dražbi g. – 4, Elia će koristiti čimbenike smanjenja kapaciteta poznate u trenutku provođenja te dražbe kao ulazni parametar za standardni pretkvalifikacijski postupak nedokazanih kapaciteta (jer se standardni pretkvalifikacijski postupak povezan s tim kapacitetima može organizirati do 24 mjeseca nakon dražbe g. – 4).

2.5. Dražbeni postupak i pravila određivanja cijena

2.5.1. Učestalost dražbi

- (84) Prema prijavi, operator prijenosnog sustava organizirat će dražbe za mehanizam za razvoj kapaciteta u funkciji razine resursa kapaciteta potrebnih da bi se zajamčila odgovarajuća razina adekvatnosti resursa radi ispunjenja standarda pouzdanosti.
- (85) Dražba kapaciteta održava se svake godine radi isporuke za četiri godine na „dražbi g. – 4“. Dodatna dražba za jednu godinu unaprijed održava se u godini koja izravno prethodi godini isporuke glavne dražbe („g. – 1“). Organizacija prve dražbe g. – 4 planira se za 2021., a prva bi se dražba g. – 1 trebala održati 2024.

2.5.2. Određivanje količine koja se stavlja na dražbu

- (86) U ranijoj verziji Zakona o električnoj energiji člankom 7.j stavkom 2. predviđeno je da metodologiju kojom se utvrđuju parametri za određivanje količine kapaciteta koju treba kupiti predlaže operator prijenosnog sustava. Na temelju Uredbe o električnoj energiji, koja je primjenjiva od 1. siječnja 2020., država članica odobrava količinu za dražbu na temelju prijedloga regulatornog tijela CREG. Odbor za mehanizam za razvoj kapaciteta (Savezna javna služba za gospodarstvo, CREG, Elia i kabinet ministra energetike) stoga je 2019. odlučio da će CREG izraditi prijedlog metodologije za parametre kojima se određuje količina koju treba nabaviti na dražbama. U uvodnim izjavama u nastavku dostupno je više pojedinosti o vremenskom redosljedu.
- (87) Elia je 22. studenoga 2019. pojasnila nacrt Prijedloga kraljevske uredbe o utvrđivanju metodologije za parametre dražbe (kao što su čimbenici smanjenja kapaciteta, izvršna i referentna cijena, srednje ograničenje cijene), uključujući postupak za određivanje scenarija za utvrđivanje potrebnog kapaciteta ⁽⁴³⁾. CREG je 6. prosinca 2019. donio mišljenje ⁽⁴⁴⁾ o Elijinu prijedlogu u kojem posebno objašnjava da nije primjereno koristiti scenarij EU-HiLo za određivanje kapaciteta koji treba kupiti ⁽⁴⁵⁾ i da to nije u skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji.
- (88) CREG je 18. ožujka 2020. belgijskom ministru energetike poslao nacrt prijedloga 2064 za određivanje količine kapaciteta koju treba nabaviti. Nacrt prijedloga uvelike se temeljio na bilješci CREG-a (Z) 2024, koja je poslana ministru 20. prosinca 2019., nakon javnog savjetovanja ⁽⁴⁶⁾. CREG je konačni prijedlog donio 24. ožujka 2020. ⁽⁴⁷⁾ Prijedlogom se određuje:
- (a) proračunsko ograničenje prema kojem trošak mehanizma za razvoj kapaciteta mora biti manji od troška za potrošača zbog očekivane neisporučene energije (EENS) ⁽⁴⁸⁾ koja se izbjegava mehanizmom za razvoj kapaciteta. Trošak mehanizma za razvoj kapaciteta trošak je kapaciteta za koji se traži da je usklađen sa standardom pouzdanosti. Očekivani trošak energije koja nedostaje je EENS pomnožen spremnošću na plaćanje

⁽⁴³⁾ <https://www.elia.be/fr/users-group/implementation-crm>

⁽⁴⁴⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/avis-a2030>

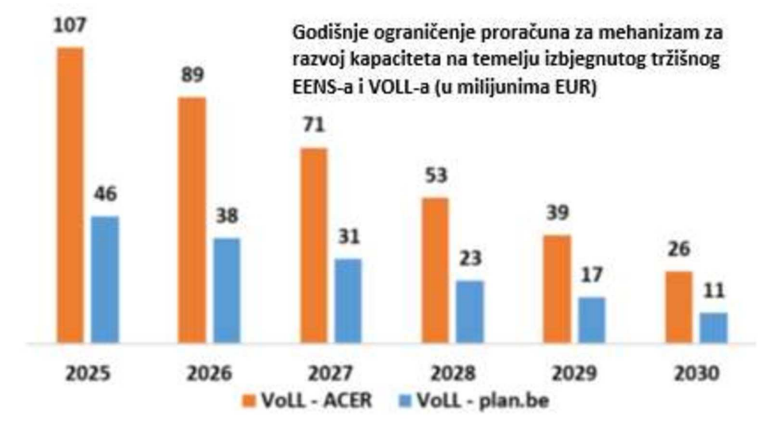
⁽⁴⁵⁾ „Upotreba scenarija HiLo, u kojem se za ekstremne događaje pretpostavlja da su osnovni scenarij, teško se može smatrati 'statistički uobičajenom godinom'. Upravo suprotno, scenarij HiLo po definiciji podrazumijeva iznimnu situaciju. CREG ne poriče da do ekstremnih situacija zaista može doći, ali one se moraju uključiti zajedno s njihovom vjerojatnošću pojave u probabilističkoj simulaciji. Umjesto toga, Elijina analiza sigurnosti opskrbe na temelju scenarija HiLo uključuje izračun prosječnog LOLE-a sa statistički neuobičajenom osnovnom pretpostavkom (tj. „mala vjerojatnost“).”

⁽⁴⁶⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/note-z2024>

⁽⁴⁷⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064>

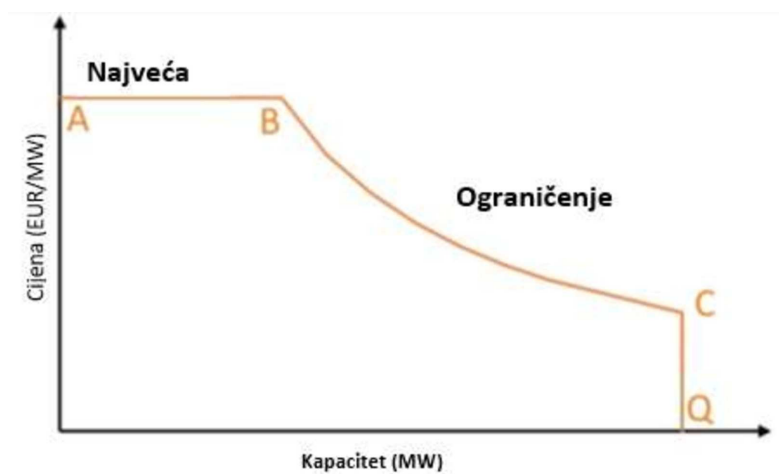
⁽⁴⁸⁾ Očekivana neisporučena energija: predviđanje godišnje potrošnje koja se ne može pokriti resursima dostupnima na energetsom tržištu, izraženo u MWh.

za potrošače koji nenamjerno ne prime tu energiju (VOLL). Ako se pojavi rizik za sigurnost opskrbe, taj VOLL predstavlja trošak unaprijed najavljene neisporuke. Primjenom vrijednosti VOLL-a Ureda za planiranje ⁽⁴⁹⁾ i iz istraživanja ACER-a ⁽⁵⁰⁾ CREG određuje sljedeće proračunsko ograničenje:

Izvor: CREG, Prijedlog (E)2064 – 24. ožujka 2020.

(b) sljedeća krivulja potražnje, pri čemu je ciljana količina koja se stavlja na dražbu C – Q ⁽⁵¹⁾:

Izvor: CREG, Prijedlog (E)2064 – 24. ožujka 2020.

- (89) Belgijsko Ministarstvo energetike uzelo je u obzir rezultate javnog savjetovanja o CREG-ovoj bilješci 2024 i zaključilo da metodologija koju je predložio CREG (posebno proračunsko ograničenje) ne pruža dovoljna jamstva da će se cilj mehanizma za razvoj kapaciteta da se „osigura potrebna razina sigurnosti opskrbe” poštovati u skladu s pravnim kriterijima.
- (90) Stoga je belgijsko Ministarstvo energetike izradilo alternativnu metodu kojom se utvrđuju parametri za određivanje količine kapaciteta koju treba kupiti u okviru mehanizma za povećanje kapaciteta, pri čemu je uzelo u obzir Elijin prijedlog kraljevske uredbe spomenut u uvodnoj izjavi 87. i prijedlog CREG-a spomenut u uvodnoj izjavi 88. Od 23. do 27. ožujka 2020. održano je javno savjetovanje o toj prilagođenoj metodologiji. U skladu s Izmijenjenim zakonom o mehanizmu za razvoj kapaciteta, prilagođenim člankom 7.j stavkom 2. Zakona o električnoj energiji

⁽⁴⁹⁾ https://www.plan.be/admin/uploaded/201403170843050.WP_1403.pdf

⁽⁵⁰⁾ https://www.acer.europa.eu/en/Electricity/Infrastructure_and_network%20development/Infrastructure/Documents/CEPA%20study%20on%20the%20Value%20of%20Lost%20Load%20in%20the%20electricity%20supply.pdf

⁽⁵¹⁾ Drugi elementi prijedloga CREG-a dostupni su na: <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-e2064>

predviđa se da se parametri za definiranje količine koju treba nabaviti utvrđuju kraljevskom uredbom, na temelju prijedloga regulatornog tijela. Konačna Kraljevska uredba objavljena je u belgijskom Službenom listu 30. travnja 2021., nakon odobrenja Izmijenjenog zakona o mehanizmu za razvoj kapaciteta ⁽⁵²⁾. U uvodnim izjavama od 91. do 99. opisuje se postupak kako je predviđeno u toj konačnoj kraljevskoj uredbi.

- (91) Svake će se godine količina kapaciteta potrebna za postizanje standarda pouzdanosti u određenoj budućoj godini isporuke (tj. ciljna količina) odrediti na temelju prijedloga regulatornog tijela. Regulatorno tijelo daje taj prijedlog uzimajući u obzir podatke koje dostavi operator prijenosnog sustava, ali operator te podatke i računa na temelju scenarija i srednjih vrijednosti koje je predložilo regulatorno tijelo, a odredio ministar. Ciljna količina određuje se na temelju standarda pravne pouzdanosti, koji odgovara određenoj vrijednosti LOLE-a. Scenarij se kalibrira kako bi se zajamčilo da je taj kriterij ispunjen. Nakon kalibracije scenarija provodi se tržišna simulacija kojom se utvrđuju simulirani sati oskudice. Ciljna količina zatim se računa kao zbroj prosječnog opterećenja u simuliranim satima oskudice i potrebe za uravnoteženjem, od čega se oduzima prosječni EENS u simuliranim satima oskudice.
- (92) Scenarij naveden u uvodnoj izjavi 91. bit će jedan od referentnih scenarija koji se koriste za utvrđivanje zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa, iz najnovije europske procjene adekvatnosti resursa ⁽⁵³⁾ ili najnovije nacionalne procjene adekvatnosti resursa ⁽⁵⁴⁾, i ažurirat će se najnovijim dostupnim informacijama ⁽⁵⁵⁾. U postupku za konačno utvrđivanje količine kapaciteta koju treba nabaviti treba poštovati i relevantne dijelove Uredbe o električnoj energiji.
- (93) U Kraljevskoj uredbi predviđa se sljedeći postupak za utvrđivanje referentnog scenarija. Kao ulazne informacije za odluku ministra energetike belgijski operator prijenosnog sustava objavit će preporuku, nakon javnog savjetovanja o podacima i pretpostavkama sa sudionicima na tržištu. Nakon toga regulatorno tijelo dat će prijedlog referentnog scenarija, pri čemu treba uzeti u obzir metodologiju predviđenu Kraljevskom uredbom. Naposljetku će Savezna javna služba za gospodarstvo objaviti savjet o tom prijedlogu. Za konačnu odluku o odabiru scenarija odgovoran je ministar energetike.
- (94) Globalnim ograničenjem dražbe određuje se najveća naknada koja se može dobiti za ponudu u dražbi za mehanizam za razvoj kapaciteta i primjenjivo je na sve kategorije kapaciteta. Globalnim ograničenjem dražbe ograničava se najveća naknada koja se može dobiti, a time i mogućnost zlouporabe tržišne moći podnošenjem neprimjerenih ponuda. Globalno ograničenje cijene na dražbi računa se tako da se net-CONE ⁽⁵⁶⁾ pomnoži faktorom X. Kod vrijednosti faktora korekcije X uzimaju se u obzir nesigurnosti povezane s procjenom net-CONE-a, i na razini varijabilnosti bruto troška novog sudionika povezanog s različitim tehnologijama i pri utvrđivanju inframarginalnih godišnjih pristojbi na energetsom tržištu te neto prihoda na tržištu za pomoćne usluge uravnoteženja. Globalno ograničenje cijene na dražbi za prvu dražbu iznosi 75 EUR/kW godišnje, što odgovara net-CONE-u pomnoženom faktorom korekcije od 1,50 ⁽⁵⁷⁾.
- (95) Krivulja potražnje za dražbe g. – 4 određena je na temelju triju točaka, kako je prikazano na slici u nastavku:

⁽⁵²⁾ <https://economie.fgov.be/fr/themes/energie/securite-dapprovisionnement/mecanisme-de-remuneration-de>

⁽⁵³⁾ Članak 23. Uredbe o električnoj energiji.

⁽⁵⁴⁾ Članak 24. Uredbe o električnoj energiji.

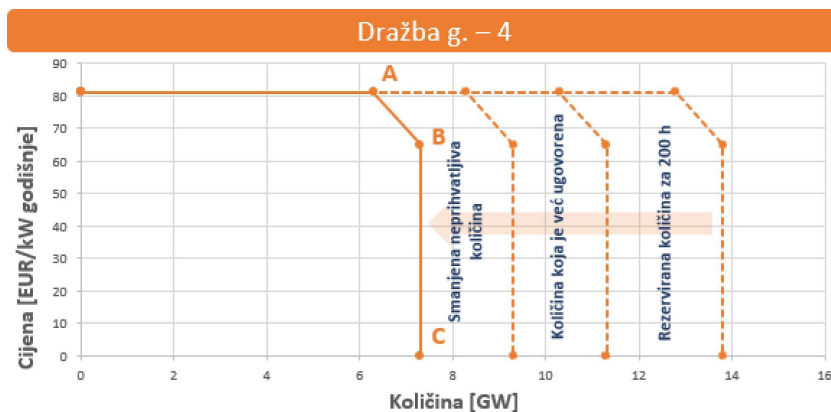
⁽⁵⁵⁾ Referentni scenarij korišten za prvu kalibraciju krivulje potražnje opisan je u uvodnoj izjavi 287.

⁽⁵⁶⁾ Net-CONE predstavlja prihode koje bi najbolja tehnologija koja je novi sudionik trebala zaraditi na tržištu kapaciteta kako bi nadoknadila „novac koji nedostaje” na energetsom tržištu za jednu godinu. Računa se oduzimanjem tržišnih prihoda i prihoda od pomoćnih usluga od bruto vrijednosti CONE.

⁽⁵⁷⁾ Regulatorno tijelo CREG pokrenulo je javno savjetovanje od 1. do 13. srpnja 2020. o prijedlogu vrijednosti CONE-a za uži izbor referentnih tehnologija, WACC-a i faktora korekcije X (vidjeti uvodnu izjavu 99. točku (b)).

Slika 1.

Okvirna procjena krivulje potražnje g. – 4

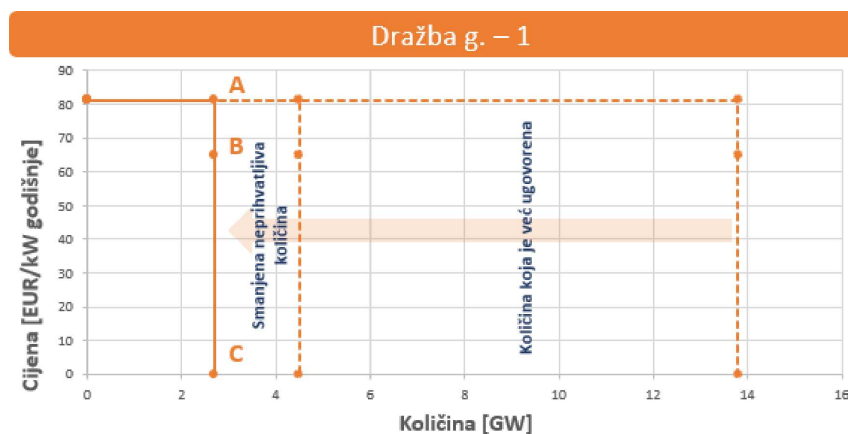

Izvor: Prijava

- (a) Točka B na ordinati odgovara net-CONE-u ⁽⁵⁸⁾. Točka B na apscisi odgovara ciljnoj količini (za koju se uzimaju u obzir prosječno opterećenje u simuliranim satima oskudice, rezerve za uravnoteženje, prosječna neisporučena energija u simuliranim satima oskudice, smanjena neprihvatljiva količina, količina koja je već ugovorena i rezervacija dijela količine za dražbu g. – 1 kako je opisano u uvodnoj izjavi 98.).
- (b) Točka C na ordinati odgovara nuli, a na apscisi ciljnoj količini.
- (c) Točka A na ordinati odgovara globalnom ograničenju cijene na dražbi, a na apscisi specifičnoj količini izračunanoj isto kao i količina u točki B (vidjeti uvodnu izjavu 95. točku (a)), ali upotrebom drugog LOLE-a ($LOLE_A$). $LOLE_A$ odgovara standardu pouzdanosti (tj. referentni LOLE) pomnoženom faktorom korekcije X (vidjeti uvodnu izjavu 94.).
- (96) Krivulja potražnje za dražbe g. – 1 određena je na temelju istih točaka B i C kao i za dražbe g. – 4, ali ciljna količina prilagođena je tako da se uzme u obzir kapacitet koji je već ugovoren na dražbi g. – 4 za isto razdoblje isporuke. Točka A na ordinati odgovara globalnom ograničenju cijene na dražbi, a na apscisi ciljnoj količini.

Slika 2.

Okvirna procjena krivulje potražnje g. – 1

Izvor: Prijava

⁽⁵⁸⁾ Pri čemu se na užem popisu referentne tehnologije nalaze plinska turbina kombiniranog ciklusa, plinska turbina otvorenog ciklusa i dizelski generatori te se pretpostavljaju prosječne vrijednosti za bruto vrijednosti CONE, prihode na energetskom tržištu i prihode od pomoćnih usluga.

(97) Belgijska nadležna tijela smatraju da se u dizajnu krivulja potražnje poštuju dva načela:

- (a) osiguravanje sigurnost opskrbe: to znači da bi nakon zaključenja dražbi g. – 4 i g. – 1 standard pouzdanosti trebao biti ispunjen, a u suprotnom mehanizam za razvoj kapaciteta neće ostvariti svoj cilj. Budući da točka B odgovara količini potrebnoj da bi se ispunio standard pouzdanosti, trebalo bi osigurati da se ugovori barem ta količina. S obzirom na to da je nakon dražbe g. – 4 još moguće ugovoriti dodatni kapacitet na dražbi g. – 1, moguća je nagnuta krivulja između točaka A i B na dražbi g. – 4, što omogućuje ugovaranje količine manje od one koja je kalibrirana za točku B u toj dražbi g. – 4. Međutim, ugovaranjem količine manje od one povezane s točkom B na dražbi g. – 1 ne bi se zajamčilo ispunjavanje standarda pouzdanosti. To objašnjava okomiti dio između točaka A i B na krivulji za g. – 1; i
- (b) osiguravanje proporcionalnog, najjeftinijeg mehanizma: to znači da ukupna količina koju treba nabaviti ne bi trebala biti veća od količine potrebne da bi se ispunio standard pouzdanosti jer bi u suprotnom došlo do preuveličanja ukupnog troška mehanizma. To objašnjava zašto je krivulja potražnje okomita između točke B i sjecišta s osi X i za dražbe g. – 4 i g. – 1.

(98) Prema Zakonu o električnoj energiji minimalnu količinu kapaciteta treba rezervirati za dražbe g. – 1 i oduzeti od ciljne količine za dražbu g. – 4. Ta rezervirana količina mora biti jednaka barem kapacitetu potrebnom da se u prosjeku pokrije ukupni vršni kapacitet za manje od 200 sati rada godišnje. Prema Kraljevskoj uredbi o utvrđivanju metodologije za izračun kapaciteta i parametre dražbe u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta, kapacitet potreban da bi se pokrio vršni kapacitet za manje od 200 sati u prosjeku određuje se za svaki blok od 100 MW prosječnim brojem sati potrebnih da bi se ispunio kriterij sigurnosti opskrbe na temelju krivulje trajanja opterećenja. To su sati potrebni određenim potrebama za kapacitetom da ispune najveću potrošnju električne energije. Procjena krivulje potražnje rezultirala je rezerviranjem približno 2,5 GW za dražbu g. – 1 predviđenu za 2024. Prema Belgiji, odluka da se rezervira dio količine koju treba nabaviti za dražbeni postupak g. – 1 odražava njezinu spremnost da istakne tehnološku neutralnost i tehničku otvorenost mehanizma. Tom se mjerom potiče sudjelovanje pružatelja upravljanja potrošnjom jer dostupnost tog kapaciteta može biti teže planirati unaprijed, što može otežati njihovo sudjelovanje na dražbi g. – 4. Neovisno o tom pomicanju količine kapaciteta na dražbu g. – 1, svim je nositeljima kapaciteta dopušteno sudjelovati i u dražbenom postupku g. – 4 i g. – 1 za određeno razdoblje isporuke.

(99) U očekivanju provedbe konačnog nacrtu Kraljevske uredbe:

- (a) Elia je pokrenula javno savjetovanje o scenarijima, osjetljivostima i podacima za izračun parametara mehanizma za razvoj kapaciteta za dražbu g. – 4 za razdoblje isporuke 2025.–2026. Savjetovanje je trajalo od 5. svibnja do 5. lipnja 2020. ⁽⁵⁹⁾ Elia se savetovala o podacima iz MAF-a 2019. ENTSO-a za električnu energiju, ažuriranim najnovijim dostupnim informacijama iz javnih izvora, te o osjetljivostima koje treba uključiti u referentni scenarij koje mogu utjecati na sigurnost opskrbe u Belgiji, u skladu s Kraljevskom uredbom (vidjeti uvodnu izjavu 93.). Nakon javnog savjetovanja Elia je preporučila da se u referentni scenarij uključi osjetljivost „male potražnje” i osjetljivost koja odgovara scenariju EU-HiLo ⁽⁶⁰⁾ (vidjeti uvodnu izjavu 30.). CREG je stoga 10. srpnja 2020. donio prijedlog referentnog scenarija ⁽⁶¹⁾, u kojem posebno ponavlja svoje primjedbe na preporuku Elije da uključi osjetljivost smanjenja dostupnosti francuskog nuklearnog kapaciteta za četiri postrojenja (vidjeti uvodnu izjavu 87.), a upućuje i na postojeći mehanizam za razvoj kapaciteta u Francuskoj kojim se osigurava adekvatnost te na rizik od povećanja kapaciteta koji treba nabaviti. Međutim, ubrzo nakon toga Glavna uprava za energetiku Savezne javne službe za gospodarstvo donijela je savjet ministru energetike ⁽⁶²⁾, u kojem preporučuje da se u referentni scenarij uključi izmjena očekivane potrošnje jer se ona smanjila zbog učinka pandemije bolesti COVID-19. Savjet je sadržavao i dodatnu nedostupnost nuklearnih postrojenja u Francuskoj. Stoga je Glavna uprava za energetiku Savezne javne službe za gospodarstvo odbila većinu primjedbi CREG-a, ali ipak je pozvala Eliju da preispita svoju analizu u kontekstu postupaka PLEF-a (vidjeti uvodnu izjavu 35.);

⁽⁵⁹⁾ https://www.elia.be/en/public-consultation/20200505_public-consultation-on-the-scenarios-sensitivities-and-data-for-the-crm

⁽⁶⁰⁾ „2.2.1. Dostupnost francuskog nuklearnog kapaciteta – Prva osjetljivost u skladu je s istraživanjem adekvatnosti i fleksibilnosti za desetogodišnje razdoblje 2020.–2030. (Elia, 2019.) i prikazana je u odjeljku 2.6.8. Uključuje dostupnost nuklearnog kapaciteta smanjenog za četiri postrojenja zimi.”

⁽⁶¹⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c2105>

⁽⁶²⁾ <https://economie.fgov.be/sites/default/files/Files/Energy/avis-dg-energie-projet-proposition-2105-signed.pdf>

- (b) CREG je organizirao javno savjetovanje od 1. do 13. srpnja 2020. o prijedlogu bruto vrijednosti CONE-a, ponderiranog prosječnog troška kapitala (WACC) i faktora korekcije X ⁽⁶³⁾. Ministar energetike svake godine donosi odluku na temelju prijedloga CREG-a, ali ne mora ga poštovati.
- (100) Krivulja potražnje za dražbu g. – 4 u listopadu 2021. temelji se na središnjem scenariju iz MAF-a 2019., uz ažurirane podatke i ispravke na temelju Procjene adekvatnosti proizvodnje koju je proveo PLEF i objavio u travnju 2020. (vidjeti i uvodne izjave od 287. do 289.).
- (101) U Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. koristi se središnji scenarij iz MAF-a 2020., dopunjen najnovijim skupom podataka dostupnim za svaku zemlju koji je prikupljen u okviru mreže ENTSO-E i javnih informacija ili ažuriranih nacionalnih studija za druge zemlje. Belgija smatra da se korištenjem istog izvora (MAF) kao skupa podataka za procjene adekvatnosti resursa i za kalibraciju krivulje potražnje osigurava dosljednost.
- (102) Belgija je pojasnila da je osjetljivost koja je korištena u izračunima krivulje potražnje za prvu dražbu o nedostupnosti francuskog nuklearnog kapaciteta (u skladu s Procjenom adekvatnosti proizvodnje koju je proveo PLEF) uključena i u modeliranje u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021.
- (103) Procijenjena količina koju treba nabaviti na prvim dražbama g. – 4 i g. – 1 iznosi približno 9,5 GW. Ukupna količina utvrđuje se po dražbi i temelji na metodologiji opisanoj u odjeljku 2.5.2. Na krivulji potražnje za dražbu g. – 4 belgijska tijela ostavila su znatnu količinu za dražbu g. – 1, čime su osigurala da se nova kalibracija provede bliže godini isporuke i tako izbjegne da se na prvoj dražbi g. – 4 stavi previše kapaciteta. Ta velika rezervacija za dražbu g. – 1 omogućuje belgijskim tijelima da se nose s manjim odstupanjima nakon novih ulaznih podataka i metodoloških poboljšanja, ali osigurava i da se novim i inovativnim tehnologijama da dovoljno mogućnosti da sudjeluju, čime se jamči tehnološka neutralnost mjere u praksi.
- (104) Ukupno će se približno 54 % prosječne najveće potrošnje u trenucima oskudice ugovoriti na dražbi g. – 4 u 2021., čime je ciljna količina smanjena na ono što je strogo potrebno.
- (105) Belgija se obvezala provesti unakrsne provjere s rezultatima iz nacionalne procjene adekvatnosti resursa 2023. i prema potrebi prilagoditi količine koje treba nabaviti na dražbi g. – 4 u 2023. i dražbi g. – 1 u 2026.

2.5.3. Pretkvalifikacijska faza

- (106) Obvezan pretkvalifikacijski postupak primjenjiv je na sve nositelje proizvodnog kapaciteta većeg od 1 MW. Ipak, pretkvalificirani kapaciteti ne moraju sudjelovati u natječajnom postupku (izuzimanje). Kako bi se olakšala obvezna pretkvalifikacija, predviđen je ubrzani pretkvalifikacijski postupak kojim se nositeljima kapaciteta omogućuje da ispune obvezu pretkvalifikacije uz minimalno opterećenje (potrebna je tek minimalna količina informacija, kao što su identifikacijski broj, vrsta točke isporuke i ukupni instalirani kapacitet): kapacitet nositelja kapaciteta nakon ubrzanog pretkvalifikacijskog postupka automatski se smatra izuzetim.
- (107) Pretkvalifikacijski zahtjevi uključuju graničnu vrijednost emisija: pružatelji kapaciteta koji premaše granične vrijednosti emisija u nastavku ne mogu sudjelovati na dražbi kapaciteta:
- (a) za kapacitet koji je počeo s proizvodnjom 4. srpnja 2019. ili poslije primjenjuje se granična vrijednost emisija od 550 g CO₂ podrijetlom iz fosilnih goriva po kWh električne energije;
- (b) kapacitet koji je počeo s proizvodnjom prije 4. srpnja 2019. ne smije emitirati više od 550 g CO₂ podrijetlom iz fosilnih goriva po kWh električne energije ni više od prosječno 350 kg CO₂ podrijetlom iz goriva godišnje po instaliranom kW_e.

⁽⁶³⁾ <https://www.creg.be/fr/consultations-publiques/consultation-publique-relative-au-projet-de-proposition-2086-relative-au>

- (108) Nadalje, kao dio pretkvalifikacijskog postupka ponuditelji moraju dostaviti privremeno financijsko jamstvo kako bi im se dopustilo da sudjeluju na dražbi. To privremeno financijsko jamstvo počinje proizvoditi učinak kad se jedinica tržišta kapaciteta odabere na dražbi. Ako pružatelj kapaciteta nakon odabira na dražbi ne poštuje svoje ugovorne obveze ili ako nije spreman potpisati ugovor o kapacitetu, primijenit će se financijske sankcije kao dio kontrolnog postupka prije isporuke. Druga ugovorna strana ima pravo potraživati financijsko jamstvo ako se te sankcije ne isplate. U trenutku pretkvalifikacije privremeno financijsko jamstvo iznosi 20 000 EUR/MW za virtualne i dodatne jedinice tržišta kapaciteta te 10 000 EUR/MW za postojeće jedinice tržišta kapaciteta, u funkciji prihvatljive količine jedinice tržišta kapaciteta (s obzirom na to da se još ne zna ugovoreni kapacitet, a kako bi se osiguralo da je financijsko jamstvo razmjerno veličini projekta i posljedičnom riziku za sustav u slučaju neisporuke). Ako je konačni ugovoreni kapacitet jedinice tržišta kapaciteta manji od njezine prihvatljive količine, iznos financijskog jamstva smanjuje se za pozitivnu razliku između prihvatljive količine i ugovorenog kapaciteta, pomnoženo iznosom od 20 000 EUR (za virtualne i dodatne jedinice tržišta kapaciteta) ili 10 000 EUR (za postojeće jedinice tržišta kapaciteta).
- (109) Osim toga, stranke koje žele podnijeti zahtjev za pretkvalifikaciju za nova postrojenja (za petnaestogodišnji ugovor o kapacitetu) na fosilna goriva moraju razumjeti da ih dobivanje ugovora o kapacitetu ne izuzima iz važećih i budućih propisa i ciljeva koje utvrđuje Europska unija i/ili Belgija za smanjenje emisija stakleničkih plinova. Moraju prepoznati i da se dobivanjem ugovora o kapacitetu obvezuju na pridonosenje izradi politika za ostvarenje tih ciljeva. U tu svrhu trebaju priložiti pisanu izjavu u kojoj se obvezuju:
- (a) u skladu s relevantnim europskim i belgijskim zakonodavstvom i ciljevima ispitati tehničku i gospodarsku izvedivost smanjenja emisija stakleničkih plinova predmetnog postrojenja do 31. prosinca 2026.;
 - (b) do 31. prosinca 2027. izraditi plan za smanjenje emisija u kojem će navesti kako će pridonijeti prijelazu na klimatsku neutralnost do 2050., s privremenim ciljevima za 2035. i 2045.; i
 - (c) postići nultu ili negativnu stopu emisija do 2050. Strane uključene u izradu plana za smanjenje emisija mogu odlučiti zajedno provesti tu studiju.
- (110) Usklađenost s obvezama utvrđenima u uvodnoj izjavi 109. mora se dokazati Glavnoj upravi za energetiku Savezne javne službe za gospodarstvo.

2.5.4. Posebne značajke oblika aukcije

2.5.4.1. Pravilo određivanje cijena

- (111) U konkurentnom mehanizmu dražbe koristi se oblik dražbe sa zapečaćenim ponudama, u kojem ponuditelji anonimno podnose ponude, nakon čega se kliring tržišta obavlja u jednom krugu. Prema belgijskim nadležnim tijelima, oblik dražbe sa zapečaćenim ponudama ograničava mogućnost zlouporabe tržišne snage tako što se tržištu za vrijeme uravnoteženja ne daju informacije, a podnositeljima ponuda ne dopušta da ažuriraju svoje ponude. Ona navode i da se postupkom zapečaćenih ponuda, za razliku od dražbi sa sukcesivnim smanjenjem cijene, ponuditelji ne obvezuju da budu dostupni (obično) od dva do tri dana u kojima moraju odgovoriti na informacije koje se stave na raspolaganje za dražbovni postupak. Jednostavniji i brži dražbovni postupak mogao bi dodatno smanjiti prepreku ulasku, što je posebno važno za nove i male sudionike i stranke koje upravljaju potrošnjom čija glavna aktivnost ne pripada energetskom tržištu.
- (112) Svim uspješnim ponuditeljima dodijelit će se naknada za kapacitet, na temelju pravila plaćanja prema ponudi za sve dražbe povezane s barem prva dva razdoblja isporuke (dražbe g. – 4 i g. – 1 za razdoblja isporuke koja počinju u studenome 2025. i studenome 2026.). Drugim riječima, uspješni pružatelji kapaciteta dobit će svoju ponudenu cijenu kao naknadu za kapacitet.
- (113) Nakon što se Parlamentu predstavi izvješće o evaluaciji, pravilo plaćanja postignute cijene moglo bi se primjenjivati za dražbe povezane s naknadnim razdobljima isporuke. Prema pravilu plaćanja postignute cijene naknada za kapacitet jednaka je ponuđenoj cijeni najskuplje odabrane ponude (uz primjenu srednjeg ograničenja cijene; vidjeti odjeljak 2.5.4.2.).

- (114) Belgijska nadležna tijela smatraju da će stanje adekvatnosti u Belgiji otprilike 2025. zahtijevati novi kapacitet (vidjeti uvodnu izjavu 29.). Stoga će se nositelji kapaciteta s vrlo raznolikim strukturama troškova vjerojatno natjecati na početnim dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta. Belgijska nadležna tijela stoga strahuju da bi neki pružatelji kapaciteta mogli imati koristi od visokih inframarginalnih naknada za mehanizam za razvoj kapaciteta i posljedične neočekivane dobiti ako bi se primijenilo pravilo plaćanja postignute cijene. Belgija smatra da bi se, u teoriji, u scenariju savršenih informacija kad sudionici na tržištu mogu predvidjeti željenu tržišnu ravnotežnu cijenu na temelju sustava plaćanja postignute cijene, primjenom pravila plaćanja po ponudi dobio isti ishod jer ponuditelji imaju poticaj dati ponudu po toj predviđenoj ravnotežnoj cijeni. Međutim, u praksi je s prvim dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta neizbježno povezan određeni stupanj nesigurnosti i nepredvidivosti povezan s mogućom tržišnom cijenom u obliku plaćanja postignute cijene. Stoga primjenom pravila plaćanja prema ponudi sudionici na tržištu mogu postupati razboritije kako bi izbjegli rizik od toga da ih se ne odabere, pa plaćanje prema ponudi u konačnici može biti jeftinije.
- (115) Međutim, Belgija smatra da se prednost troškovne učinkovitosti dražbi u kojima se plaća prema ponudi s vremenom vjerojatno smanjuje, ne samo jer bi mogla nestati potreba za novim kapacitetom već i zbog toga što redovite dražbe u kojima se plaća prema ponudi omogućuju sudionicima na tržištu da bolje predvide referentnu tržišnu ravnotežnu cijenu, a posljedica je „ravna” krivulja ponuda. Osim toga, ako se problem novca koji nedostaje riješi u srednjoročnom ili dugoročnom razdoblju, plaćanje prema ponudi moglo bi spriječiti smanjenje cijene prema nuli jer pružatelji kapaciteta u okviru pravila plaćanja po ponudi nemaju poticaja davati ponude po nultoj cijeni.
- (116) Belgija smatra da bi nakon naknadnih dražbi pravilo plaćanja postignute cijene moglo postati bolji odabir za poticanje tržišnog natjecanja, davanje transparentnog cjenovnog signala i omogućivanje kretanja naknade za kapacitet prema nuli kad se očekuje da će razina isporučenog kapaciteta biti adekvatna za ispunjavanje tražene razine kapaciteta. Važna je značajka pravila plaćanja postignute cijene to da je razumno ponašanje u nadmetanju davati ponude prema stvarnim troškovima. Osim toga, plaćanjem postignute cijene tržištu se daje transparentan cjenovni signal pa te informacije mogu biti posebno vrijedne malim jedinicama i novim sudionicima na tržištu jer im mogu bolje dočarati sadašnje i buduće tržišne uvjete koji se očekuju, čime će se s vremenom potaknuti njihovo sudjelovanje. Osim toga, pravilo plaćanja postignute cijene olakšava ugovorne aranžmane, posebno za agregacije. Belgija će stoga predvidjeti postupak kojim se omogućuje prelazak na pravilo plaćanja postignute cijene kad se to pokaže pogodnim.

2.5.4.2. Srednje ograničenje cijene

- (117) Kako je detaljno opisano u odjeljku 2.6., mehanizam za razvoj kapaciteta za koji su potrebna znatna ulaganja može se prijaviti za višegodišnji ugovor o kapacitetu. To se pravilo zasad ne primjenjuje na neizravno sudjelovanje stranog kapaciteta, kojem se može dodijeliti samo jednogodišnji ugovor (vidjeti uvodne izjave 143. i 144.). Prema belgijskim nadležnim tijelima, na jedinice tržišta kapaciteta u kategoriji jednogodišnjeg ugovora ne primjenjuju se nikakvi ili se primjenjuju niski zahtjevi za troškove ulaganja koje trebaju snositi (u suprotnom bi bili prihvatljivi za višegodišnji ugovor). Stoga se predviđa primjena srednjeg ograničenja cijene za jedinice tržišta kapaciteta u kategoriji jednogodišnjeg ugovora kako bi se izbjegla neočekivana dobit. To će se pravilo primjenjivati i na ugovore dodijeljene neizravnom stranom kapacitetu (pojednosto vidjeti u odjeljku 2.10.1).
- (118) Jedinicama tržišta kapaciteta u kategoriji jednogodišnjeg ugovora neće biti dopušteno nadmetati se po cijeni većoj od srednjeg ograničenja cijene. Nadalje, čak i u okviru pravila plaćanja postignute cijene (vidjeti uvodnu izjavu 113.) te jedinice ne bi primale plaćanja kapaciteta veća od srednjeg ograničenja cijene.
- (119) Belgijska nadležna tijela smatraju da će srednje ograničenje cijene spriječiti i sudionike na tržištu sa znatnom tržišnom snagom da strateški odluče konzervirati ili zatvoriti postojeći kapacitet, čime bi zapravo uklonili kapacitet s tržišta i tako utjecali na tržišnu ravnotežnu cijenu. Ograničavanjem najvećih naknada za kapacitete u kategoriji jednogodišnjeg ugovora (među ostalim i za postojeću imovinu) srednje ograničenje cijene ograničilo bi mogućnost prekomjernih inframarginalnih naknada.
- (120) Belgijska nadležna tijela navode da bi srednje ograničenje cijene s jedne strane trebalo biti dovoljno nisko kako bi se izbjegla neočekivana dobit, a s druge strane ne bi trebalo biti prenisko kako ne bi spriječilo uobičajeni povrat za ulagače ili čak spriječilo sudjelovanje jedinica tržišta kapaciteta u dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta te stvorilo neželjeni izlazni signal.

- (121) Metodologija opisana u Kraljevskoj uredbi o utvrđivanju metodologije za izračun parametara dražbe u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta određuje da se srednje ograničenje cijene kalibrira na očekivanu razinu „novca koji nedostaje” za tehnologiju koja na tržištu trenutno ostvaruje najlošije rezultate, tako da se u obzir uzmu i troškovi i prihodi.
- (122) U obzir se uzimaju sljedeći troškovi:
- godišnji fiksni troškovi rada i održavanja („FOM”);
 - troškovi održavanja koji ne nastaju svake godine iskazani na godišnjoj razini (bez troškova povezanih s povećanjem kapaciteta ili produljenjem životnog vijeka postrojenja);
 - aktivacijski troškovi za ispitivanje dostupnosti.
- (123) Ti se troškovi dijele primjenjivim čimbenicima smanjenja kapaciteta jer se srednje ograničenje cijene primjenjuje na dražbi u kojoj se cijene izražavaju prema smanjenom kapacitetu u MW. Belgijska nadležna tijela dostavila su podatke prikazane u tablici 5. u nastavku ⁽⁶⁴⁾.

Tablica 5.

Ukupni godišnji troškovi za uži popis postojećih tehnologija ⁽⁶⁵⁾

	Godišnji troškovi FOM-a [EUR/kW godišnje]			Aktivacijski trošak za ispitivanje dostupnosti [EUR/kW godišnje]	Čimbenik smanjenja kapaciteta ⁽⁶⁶⁾
	NISKI	SREDNJI	VISOKI		
<i>Plinska turbina kombiniranog ciklusa</i>	29	30	41	0	91 %
<i>Plinska turbina otvorenog ciklusa</i>	19	19	40	0	90 %
<i>Turbomlazni motor</i>	23	29	29	0	96 %
<i>Odgovor tržišta</i>	5	10	15	0,18	36 %

Izvor: Prijava

- (124) U obzir se uzimaju sljedeći godišnji prihodi:
- godišnje inframarginalne naknade zarađene na tržištu električne energije;
 - godišnji neto prihodi od pružanja usluga uravnoteženja povezanih s frekvencijom.
- (125) Belgijska nadležna tijela dostavila su podatke prikazane u tablici 6. u nastavku:

⁽⁶⁴⁾ Elia je pokrenula javno savjetovanje o scenarijima, osjetljivostima i podacima za izračun parametara mehanizma za razvoj kapaciteta za dražbu g. – 4 za razdoblje isporuke 2025.–2026. (vidjeti uvodnu izjavu 99. točku (a)).

⁽⁶⁵⁾ Vrijednosti dobivene iz izvješća Elije o kalibraciji. Dostupno na: <https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm>

⁽⁶⁶⁾ Budući da se čimbenik smanjenja kapaciteta za „velike termalne kapacitete” kreće od 85 do 95 %, za tehnologije *plinske turbine kombiniranog ciklusa*, *plinske turbine otvorenog ciklusa* i *turbomlaznog motora* primjenjuje se čimbenik smanjenja kapaciteta od najmanje 90 %. Za tehnologiju *odgovora tržišta* čimbenik smanjenja kapaciteta prosjek je kojim se uzimaju u obzir različite mogućnosti uključene u tehnologiju *odgovora tržišta*.

Tablica 6.

Ukupni godišnji prihodi za uži popis postojećih tehnologija ⁽⁶⁷⁾

	Ukupni godišnji prihodi [EUR/kW godišnje] ⁽⁶⁸⁾		
	NISKI	SREDNJI	VISOKI
Plinska turbina kombiniranog ciklusa	5	11	20
Plinska turbina otvorenog ciklusa	10,2	12,6	15,5
Turbomlazni motor	19,3	23,2	27
Odgovor tržišta	14,3	17,1	20

Izvor: Prijava

- (126) Naposljetku, „novac koji nedostaje” računa se oduzimanjem vrijednosti godišnjeg prihoda od vrijednosti godišnjeg troška. Izvedenom broju dodaje se 5-postotni stupanj nesigurnosti kako bi se uzelo u obzir opće nesigurnosti povezane s procjenom „novca koji nedostaje”, posebno jer je za kalibraciju srednjeg ograničenja cijene potrebna generalizacija vrijednosti troškova i prihoda prema tehnologiji i jer se ta procjena provodi i nekoliko godina prije relevantnog razdoblja isporuke.
- (127) Belgijska nadležna tijela dostavila su podatke u tablici 7. Različite „razine” za vrijednost „novca koji nedostaje” predstavljaju sljedeću kategorizaciju: na 1. razini podrazumijevaju se niske vrijednosti troškova i visoke vrijednosti prihoda, na 2. razini podrazumijevaju se niske vrijednosti troškova i srednje vrijednosti prihoda, na 3. razini podrazumijevaju se niske vrijednosti troškova i niske vrijednosti prihoda, na 4. razini podrazumijevaju se srednje vrijednosti troškova i visoke vrijednosti prihoda, na 5. razini podrazumijevaju se srednje vrijednosti troškova i srednje vrijednosti prihoda, na 6. razini podrazumijevaju se srednje vrijednosti troškova i niske vrijednosti prihoda.

Tablica 7.

Vrijednosti „novca koji nedostaje” izvedene za uži popis postojećih tehnologija ⁽⁶⁹⁾

„Novac koji nedostaje” [EUR/kW smanjenog kapaciteta godišnje]	1. razina	2. razina	3. razina	4. razina	5. razina	6. razina
Plinska turbina kombiniranog ciklusa	10,4	20,8	27,7	11,5	21,9	28,8
Plinska turbina otvorenog ciklusa	4,1	7,5	10,3	4,1	7,5	10,3
Turbomlazni motor	0	0	4	2,2	6,4	10,6
Odgovor tržišta	0	0	0	0	0	0

Izvor: Prijava

⁽⁶⁷⁾ Vrijednosti dobivene iz izvješća Elije o kalibraciji. Dostupno na: <https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm>

⁽⁶⁸⁾ Treba napomenuti da se za izračun ukupne prosječne vrijednosti uzimaju u obzir samo naknade za rezervaciju mFRR-a manje od 10 EUR/MWh jer se smatra da se cijene iznad te granice odnose na razdoblja u kojima postoji problem s adekvatnošću te koja stoga nisu reprezentativna za ovu analizu. NISKE/SREDNJE/VISOKE vrijednosti računaju su kao 60/75/90 % ukupne prosječne vrijednosti kako bi se uzeli u obzir varijabilni troškovi povezani s rezervacijom mFRR-a, kao što je trošak davanja ponude. Kako bi se izbjeglo dvostruko računanje i brojili samo neto prihodi, neto prihodi od pružanja usluga uravnoteženja povezanih s frekvencijom uzeli su se u obzir u sljedećoj mjeri: prihodi od rezerve za održavanje frekvencije ne uzimaju se u obzir jer će baterije vjerojatno postati dominantna tehnologija za pružanje te rezerve. Baterije se ne uzimaju u obzir za kalibraciju srednjeg ograničenja cijene jer se smatra da postižu poslovnu isplativost od pružanja rezerve za održavanje frekvencije. Prihodi od aFRR-a ne uzimaju se u obzir jer se pretpostavlja da su to tehnologije koje pružaju arbitražu aFRR-a između pružanja aFRR-a i prodaje energije. Stoga se pretpostavlja da naknade za rezervaciju aFRR-a ne predstavljaju neto prihodi povrh inframarginalnih naknada zarađenih na energetsom tržištu. Prihodi od mFRR-a smatraju se relevantnima za turbomlazne motore (za koje se pretpostavlja da pružaju standardni proizvod mFRR-a) i tehnologije odgovora tržišta (za koje se pretpostavlja da pružaju fleksibilni proizvod mFRR-a) jer oni obično trenutačno pružaju te usluge na tržištu. Točnije, prihodi za turbomlazne motore i tehnologiju odgovora tržišta određuju se postotkom prosječne naknade za rezervaciju mFRR-a ili inframarginalne naknade s energetskeg tržišta, ovisno o tome kojom se naknadom dobije veća vrijednost.

⁽⁶⁹⁾ Vrijednosti dobivene iz izvješća Elije o kalibraciji. Dostupno na: <https://www.elia.be/nl/users-group/implementatie-crm>

- (128) Na temelju ulaznih informacija i podataka koje je dostavila Elia te savjeta regulatornog tijela o tim podacima belgijska nadležna tijela odredila su srednje ograničenje cijene za prvu dražbu, tj. dražbu g. – 4 s razdobljem isporuke od studenoga 2025. do listopada 2026., kao 20 EUR/kW smanjenog kapaciteta godišnje.
- (129) Za vrijeme formalnog ispitnog postupka Belgija je uspostavila mehanizam kojim se dopušta pojedinačno odstupanje od srednjeg ograničenja cijene ⁽⁷⁰⁾.
- (130) Mehanizam odstupanja uveden je Kraljevskom uredbom o utvrđivanju metodologije za izračun kapaciteta i parametre dražbe u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta. Mehanizam odstupanja na isti se način primjenjuje i na nacionalne i neizravne prekogranične kapacitete.
- (131) Na temelju Kraljevske uredbe, za prvu dražbu odstupanje će se odobriti *ex-post*, tj. nakon zaključenja dražbe, zbog ograničenog vremena dostupnog od osmišljavanja mehanizma odstupanja do pripreme prve dražbe. Belgija je objasnila da će potencijalni korisnici podnijeti zahtjev za odstupanje i sve relevantne informacije prije dražbi. Svi kriteriji i pravila za odstupanje transparentno će se utvrditi prije dražbi. Odstupanje neće ovisiti o podnesenim ponudama bilo kojeg sudionika dražbe. Naposljetku, ako se *ex-post* zaključi da neke jedinice ne ispunjavaju uvjete za odstupanje i smanje im se isplate, to ne utječe na ishod (ugovor, plaćanje i dodijeljena količina) za druge jedinice koje su sudjelovale u dražbi.

2.5.4.3. Pravila uravnoteženja

- (132) Dražbu kapaciteta trebalo bi zaključiti odabirom kombinacije ponuda kojom se povećava društvena dobrobit, pri čemu se uzimaju u obzir krivulja potražnje (određena administrativno) i krivulja ponuda (agregiranje različitih ponuda nositelja kapaciteta) te elementi količine i cijene različitih ponuda. U tom se kontekstu društvena dobrobit računa kao zbroj potrošačkog viška (višak za društvo ostvaren zadovoljavanjem potražnje za sigurnošću opskrbe po cijeni manjoj od cijene koju je spremno plaćati, kako je određena krivuljom potražnje) i proizvođačkog viška (višak za pružatelje kapaciteta ostvaren odabirom njihovih ponuda po cijeni višoj od ponudene cijene).
- (133) Ako je više rješenja za uravnoteženje (tj. kombinacija ponuda) jednakovrijedno u smislu povećanja gospodarskog viška, odabire se rješenje s najnižim emisijama CO₂. Ako su dva rješenja jednakovrijedna i u smislu povećanja gospodarskog viška i ponderiranog prosjeka emisija CO₂, bira se rješenje s najmanjim ponderiranim prosječnim trajanjem ugovora radi ograničavanja ovisnosti o odabranoj tehnologiji u nekoliko godina ⁽⁷¹⁾.
- (134) U algoritmu dražbe uzet će se u obzir i ograničenja mreže tako što će se odbiti određene kombinacije ponuda koje zajedno nisu mrežno izvedive. Skup ograničenja mreže povezanih s mrežom operatora prijenosnog sustava koji će se primjenjivati tijekom zaključenja dražbe odredit će se prije tog zaključenja i temeljiti na pitanjima sigurnosti sustava ili ograničenjima fizičkog prostora.

2.6. Trajanje ugovora

- (135) Prema belgijskim nadležnim tijelima dulje trajanje ugovora o kapacitetu omogućuje pružatelju kapaciteta da osigura dugoročno financiranje kako bi se troškovi ulaganja raspodijelili na dulje razdoblje. Time bi se mogla smanjiti naknada za kapacitet potrebna svake godine i pomoglo osigurati da novi projekt bude konkurentan u odnosu na postojeće projekte na tržištu. Mogućnost novog ulaska na tržište po konkurentnoj cijeni izrazito je važna i za kontrolu tržišne snage postojećih pružatelja kapaciteta.

⁽⁷⁰⁾ O metodologiji za dobivanje pojedinačnog odstupanja vodilo se javno savjetovanje u veljači 2021.

⁽⁷¹⁾ Pružatelji kapaciteta dužni su dostaviti informacije o CO₂ za svoje jedinice tržišta kapaciteta tijekom pretkvalifikacijskog postupka. U Pravilima o funkcioniranju belgijskog mehanizma za razvoj kapaciteta (usporediti odjeljak 18.1.17.) nalaze se smjernice za izračun posebnih i godišnjih emisija, na temelju mišljenja ACER-a br. 22/2019.

- (136) Međutim, dulje trajanje ugovora o kapacitetu može uzrokovati i dulje razdoblje ovisnosti o odabranoj tehnologiji na energetsom tržištu. Belgija je stoga odabrala različite kategorije kapaciteta (trajanje od godine dana ili do tri, osam i 15 godina). Stoga se novim ulaganjima ne dodjeljuje odmah ugovor o kapacitetu u najduljem trajanju (15 godina), čime se izbjegava zatvaranje budućeg energetsog tržišta za nove tehnologije (koje možda budu pogodnije za okoliš).
- (137) U Kraljevskoj uredbi od 12. prosinca 2019. ⁽⁷²⁾ koju je predložio CREG prihvatljivi trošak definiran je kao: „početni i jednokratni trošak ulaganja koji se naručuje od dana objave rezultata dražbe na kojoj je prihvaćena ponuda za taj kapacitet i izvršava najkasnije na dan koji prethodi prvom danu razdoblja pružanja kapaciteta, potreban za izgradnju i/ili pružanje osnovnih fizičkih tehničkih elemenata kapaciteta i u svrhu da se belgijskom tržištu ponudi dodatni kapacitet od prvog razdoblja isporuke obuhvaćenog ugovorom o kapacitetu”. Za postojeći kapacitet trošak koji ima učinak ponude dodatnog kapaciteta uključuje: i. trošak koji je potreban kako bi se omogućilo usklađivanje kapaciteta sa standardima zaštite okoliša i da bi se on tako zadržao na tržištu, ii. trošak potreban za povećanje instaliranog kapaciteta ili tehničkog životnog vijeka postrojenja i iii. za izravni strani kapacitet, trošak potreban za povezivanje jedinice s mrežom unutar belgijskog područja kontrole (vidjeti odjeljak 2.10.2.).
- (138) Predloženom Kraljevskom uredbom predviđaju se pragovi prikazani u tablici 8. Ti su pragovi ulaganja izračunani tako da se osigura da su prosječni procijenjeni troškovi ulaganja iskazani na godišnjoj razini jednaki među kategorijama kapaciteta povezanim s najduljim trajanjem ugovora o kapacitetu od 15, osam i tri godine. CREG će predlagati ažuriranje pragova ulaganja kad se to čini potrebnim, a najmanje svake tri godine ⁽⁷³⁾. U pragovima se uzima u obzir instalirani kapacitet, a ne smanjeni kapacitet. Ako bi se za pragove ulaganja umjesto instaliranog kapaciteta uzeo u obzir smanjeni kapacitet koji nudi jedinica tržišta kapaciteta, Belgija smatra da bi kapaciteti s većim čimbenikom smanjenja lakše dosegili pragove ulaganja za višegodišnje ugovore, što bi bilo suprotno cilju mehanizma za razvoj kapaciteta.

Tablica 8.

Pragovi ulaganja za dugoročne ugovore o naknadi za kapacitet

Trajanje ugovora	Pragovi koje je predložio CREG	Novi prijedlog belgijske vlade
Godine	EUR/kW	EUR/kW
15	600	360
8	400	239
3	177	106

Izvor: SPF Economie

- (139) CREG će pratiti troškove ulaganja kako bi osigurao, i prije i nakon podneska jedinice, da je svakom pružatelju kapaciteta dodijeljena odgovarajuća kategorija kapaciteta. Konkretno, pružatelj kapaciteta mora dostaviti *ex-post* investicijski spis koji regulatorno tijelo može koristiti za svoju *ex-post* procjenu dodijeljene kategorije kapaciteta. Ako se *ex-post* analizom otkrije da nisu ispunjeni kriteriji troškova (uključujući ograničeni raspon dopuštenog odstupanja kako bi se uzele u obzir male nesigurnosti), mogli bi se revidirati ugovorni uvjeti (npr. reklasifikacija jedinice tržišta kapaciteta u odgovarajuću kategoriju ugovora). Osim toga, regulatorno tijelo može reklasificirati jedinicu tržišta kapaciteta u jednogodišnju kategoriju kapaciteta i ako se *ex-post* investicijski spis ne dostavi (pravodobno).
- (140) U skladu s početnim prijedlogom kategorija ugovora dodjeljuje se i agregiranim ponudama. Ako se podnese agregirana ponuda kapaciteta koji pripadaju različitim kategorijama ugovora, dodjeljuje joj se kategorija koja odgovara kapacitetu s kategorijom najkraćeg ugovora.

⁽⁷²⁾ <https://www.creg.be/fr/publications/proposition-c1907>

⁽⁷³⁾ Pragovi ulaganja određuju se kraljevskom uredbom na temelju prijedloga regulatornog tijela (članak 6. stavak 2. objavljene Kraljevske uredbe).

- (141) Taj je prijedlog revidiran nakon formalnog ispitnog postupka. Na temelju Kraljevske uredbe o određivanju pragova ulaganja, kriterija prihvatljivosti za troškove ulaganja i postupka rangiranja, svaki kapacitet koji je dio agregirane ponude razvrstava se u kategoriju kapaciteta. Na temelju klasifikacije kapaciteta CREG prema potrebi određuje različite kombinacije klasifikacije i povezuje svaku kombinaciju s najvećom nominalnom referentnom snagom koja odgovara zbroju nominalnih referentnih kapaciteta za kapacitete iz agregirane ponude, koji su razvrstani u kategoriju kapaciteta koja je jednaka ili veća od utvrđene kategorije kapaciteta. Na temelju toga upravitelj agregirane ponude odabire kategoriju kapaciteta koja se primjenjuje na agregiranu ponudu.
- (142) Nakon formalnog ispitnog postupka Belgija je izmijenila i odredbe Kraljevske uredbe o prihvatljivim troškovima ulaganja. U izmijenjenoj Kraljevskoj uredbi navodi se da će u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta prihvatljivi biti samo troškovi za prilagodbu budućim standardima Unije.
- (143) Belgijska nadležna tijela smatraju da se mogućnost višegodišnjih ugovora ne može predvidjeti za strani kapacitet jer se dugoročno ne može uvijek zajamčiti dovoljan ulazni kapacitet. Taj kapacitet ne ovisi samo o razini međupovezanosti i njezine dostupnosti već i o riziku od istodobnog opterećenja sustava u susjednim zemljama. Taj se rizik s vremenom može znatno razlikovati, ovisno o adekvatnosti i stanju na tržištu u drugim zemljama.
- (144) Međutim, belgijska nadležna tijela obvezala su se preispitati mogućnost pristupa stranih kapaciteta višegodišnjim ugovorima. Prvo će se preispitivanje provesti do 15. siječnja 2023., a nakon toga svake dvije godine. Ako se u preispitivanju pokaže da su rizici povezani s razinom i dostupnošću interkonekcijskog voda i rizik od preopterećenja paralelnih sustava primjereno ublaženi tako da ugovori dulji od godine dana za neizravne strane kapacitete ne uzrokuju nerazumne rizike za adekvatnost, stranim kapacitetima mogu se dodijeliti višegodišnji ugovori.
- (145) Naposljetku, nedokazani kapacitet može biti prihvatljiv samo za jednogodišnji ugovor o kapacitetu jer je teško opravdati točne vrijednosti troška koje bi mu omogućile da se razvrsta u jednu kategoriju višegodišnjih ugovora (vidjeti odjeljak 2.4.4.).

2.7. Obveze

2.7.1. Opcije pouzdanosti

- (146) U belgijskom mehanizmu za razvoj kapaciteta druga ugovorna strana kupuje kapacitet od pružatelja kapaciteta u obliku opcija pouzdanosti. Pružatelji kapaciteta odabrani na dražbi prodaju opcije pouzdanosti središnjem kupcu i zauzvrat dobivaju fiksnu naknadu za kapacitet. Kad referentna cijena prelazi prethodno utvrđenu razinu, takozvanu izvršnu cijenu, pružatelj kapaciteta obavezan je središnjem kupcu vratiti razliku između referentne cijene i izvršne cijene, koja se računa na temelju ugovorenih količina kapaciteta.
- (147) Stoga se prihodi za pružatelje kapaciteta na isključivo energetskom tržištu ograničavaju na izvršnu cijenu, ali im se zauzvrat osigurava fiksna i sigurna naknada za kapacitet. Drugim riječima, pružatelji kapaciteta odriču se dijela svojih nesigurnih renti zbog ograničenosti resursa kako bi zauzvrat dobili sigurnu naknadu za kapacitet, što znatno smanjuje rizik od promjenjivih prihoda, a time i rizike povezane s planiranim ulaganjima. Cilj je opcije pouzdanosti dvostruk. S jedne strane, obveza povrata uloženi sredstava ograničava mogućnost neočekivane dobiti, a s druge strane potiče jedinice tržišta kapaciteta da budu dostupne u trenucima važnima za sigurnost opskrbe.

2.7.2. Referentna cijena

- (148) Belgija je odabrala cijenu na tržištu za dan unaprijed kao referentnu cijenu. Belgija smatra da su glavne prednosti toga sljedeće:
- (a) tržište za dan unaprijed najrelevantniji je tržišni signal povezan s problemima adekvatnosti jer je većina pokretača položaja sudionika na tržištu uključena u planiranje i predviđanje proizvodnje;
- (b) tržište za dan unaprijed ima snažnu funkciju signaliziranja te je najjače i najlikvidnije promptno tržište zbog svoje granularnosti i velike točnosti predviđanja, što se odražava u razmijenjenim količinama;

- (c) nakon uparivanja dan unaprijed u belgijskom sustavu svi subjekti odgovorni za odstupanje moraju se uravnotežiti (određivanje dan unaprijed u 15 sati) i u tom jedinstvenom trenutku tržište je poravnano. Tako je tržište za dan unaprijed posljednja prilika u vremenskom planu proizvoda električne energije da se upare cijela preostala ponuda i potražnja nakon terminskog tržišta i prije potreba za fleksibilnošću unutardnevnog tržišta i tržišta uravnoteženja;
- (d) zbog svoje vremenske pozicije na promptnim tržištima, tržište za dan unaprijed trebalo bi omogućiti odgovor svih tehnologija (npr. i sporog kapaciteta).
- (149) Belgija je objasnila da se metodologija referentne cijene u budućnosti može preispitati kako bi se osiguralo da šalje najprimjereniji cjenovni signal nakon što druga promptna tržišta postanu zrelija i približe se razini tržišta za dan unaprijed. Konkretno, cijene na unutardnevnom tržištu mogu se ponovno razmotriti nakon što likvidnost postane dovoljna i kontinuirana.
- (150) Belgija je odabrala jedinstvenu izvršnu cijenu s određenim ispravcima kako bi osigurala da je sustav tehnološki otvoren i da se kalibracijom ograniči neočekivana dobit. Prema belgijskim nadležnim tijelima ti su ispravci potrebni kako bi se ograničio rizik koji jedinstvena izvršna cijena čini za sudjelovanje nekih tehnologija u mehanizmu za razvoj kapaciteta. Bez tih ispravaka posebno bi se moglo spriječiti sudjelovanje tehnologija čiji je kratkoročni granični trošak veći od izvršne cijene.
- (151) Kako je predviđeno člankom 7.j stavkom 2. Zakona o električnoj energiji, parametar izvršne cijene kalibrirat će se ministarskom odlukom svake godine najkasnije 31. ožujka te godine (i za dražbu g. – 4 i g. – 1) i na temelju metodologije koja je utvrđena u Kraljevskoj uredbi za parametre dražbe.
- (152) Temeljit će se na analizi agregiranih krivulja koje uključuju elastični dio jačine odgovora s tržišta opaženog na tržištu za dan unaprijed, ponderirano u trogodišnjem razdoblju za relevantna razdoblja u te tri godine (zimski radni dani). Metodologija pokazuje da bi kalibriranu izvršnu cijenu trebalo odabrati u odgovarajućem rasponu [75 %- 85 %] cjenovno elastične jačine odgovora s tržišta koje reagira na tu cijenu i tako da se uzme u obzir nekoliko vodećih načela:
- (a) prvi kriterij: kratkoročni granični trošak (SRMC) tehnologija sa svakodnevnim rasporedom trebalo bi obuhvatiti odabranom izvršnom cijenom;
- (b) drugi kriterij: u kalibraciji izvršne cijene uzima se u obzir oblik kalibracijske krivulje;
- (c) treći kriterij: u kalibraciji izvršne cijene uzima se u obzir kretanje energetskeg tržišta;
- (d) četvrti kriterij: stabilnost izvršne cijene u vremenu; i
- (e) peti kriterij: razumna mogućnost da referentna cijena dosegne izvršnu cijenu.
- (153) Za procjenu prvog kriterija to se razmatra u kontekstu rezultata i hipoteza korištenih u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019., posebno u odjeljcima 2.9.3. i 2.9.4. Izračun tog kratkoročnog graničnog troška temelji se na nekoliko pretpostavki: procjeni cijena goriva, procjeni mogućeg kretanja cijene CO₂, procjeni uspješnosti („učinkovitost”) različitih tehnologija razmatranih u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. (u ovom slučaju plinska turbina kombiniranog ciklusa, plinska turbina otvorenog ciklusa i dizelski generator).
- (154) Belgija je predložila da se okvirni raspon kalibrirane izvršne cijene na temelju prethodnih triju zimskih razdoblja (od zime 2016./2017. do zime 2018./2019.) suzi na [320– 500] EUR/MWh.
- (155) To podrazumijeva da se izvršna cijena s vremenom može mijenjati (ali je fiksna za vrijeme trajanja ugovora o kapacitetu jedinice tržišta kapaciteta), u skladu s kretanjima na energetskeg tržištu, te da ugovori o kapacitetu koji se sklope u okviru jedne dražbe ne moraju nužno sadržavati istu izvršnu cijenu kao i ugovori o kapacitetu iz druge dražbe. Pružatelji kapaciteta u svakom će se slučaju obavijestiti o primjenjivoj izvršnoj cijeni prije svake dražbe, što će im omogućiti da u svojim ponudama uzmu u obzir te informacije.
- (156) Osim toga, Belgija je odlučila ponuditi jedinicama tržišta kapaciteta bez obveze pojedinačnog planiranja (toj kategoriji obično pripadaju pružatelji upravljanja potrošnjom i agregatori) mogućnost da zamijene jednu jedinstvenu izvršnu cijenu svojom deklariranom tržišnom cijenom (tj. svojim kratkoročnim graničnim troškom) u obvezi povrata uloženi sredstava kad god bi ta cijena bila veća od jedne jedinstvene izvršne cijene. Drugim riječima, na te jedinice bez obveze pojedinačnog planiranja (i stoga pružatelje upravljanja potrošnjom) primjenjuje se obveza povrata uloženi sredstava samo ako je referentna cijena veća od njihove deklarirane tržišne cijene (DMP), koja predstavlja cijenu iznad koje su ti pružatelji kapaciteta izjavili da će isporučiti energiju na energetskeg tržištu.

Drugim riječima, ako bi kalibracija jedinstvene izvršne cijene rezultirala cijenom manjom od njihova aktivacijskog troška, te jedinice tržišta kapaciteta nisu dužne vratiti prihode koji nisu primljeni na energetsom tržištu (ako bi referentna cijena nadmašila izvršnu cijenu, ali bi bila manja od njihove deklarirane tržišne cijene). Ta je mjera uvedena nakon postupka javnog savjetovanja radi ublažavanja zabrinutosti pružatelja upravljanja potrošnjom i drugih strana da bi u suprotnom imali više poteškoća u sudjelovanju jer bi se na njih mogao primjenjivati povrat uloženi sredstava iako zapravo nisu dispečirani niti su ostvarili prihode. Belgija smatra da mjera osigurava i tehnološku otvorenost i ograničava neočekivanu dobit. Naime, nadležna tijela smatraju da bi taj element dizajna trebao izravno olakšati sudjelovanje upravljanja potrošnjom u mehanizmu za razvoj kapaciteta, kao i ostalih tehnologija s višim kratkoročnim graničnim troškovima.

- (157) Osim toga, jedinice tržišta kapaciteta bez obveze pojedinačnog planiranja mogu odlučiti deklarirati nekoliko cijena za dan unaprijed kao deklariranu tržišnu cijenu. To je posebno relevantno za agregatore, koji mogu imati portfelj koji se sastoji od jedinica tržišta kapaciteta s različitim graničnim cijenama i odražava njihovu krivulju stvarnih troškova. Na taj se način želi izbjeći primjena obveze povrata uloženi sredstava za energiju koja nije prodana na tržištu i za koju nisu ostvareni prihodi.

2.7.3. Povrati uloženi sredstava

2.7.3.1. Opis

- (158) Kad cijena električne energije na veleprodajnom tržištu za dan unaprijed nadmaši izvršnu cijenu, pružatelj kapaciteta obavezan je Eliji platiti razliku između referentne cijene i izvršne cijene, koja se računa na temelju ugovoreni količina kapaciteta. Stoga se prihodi za pružatelje kapaciteta na isključivo energetsom tržištu ograničavaju na izvršnu cijenu, ali im se zauzvrat osigurava fiksna i sigurna naknada za kapacitet.
- (159) Na pružatelja kapaciteta primjenjivat će se obveza povrata uloženi sredstava, neovisno o tome je li u relevantnom razdoblju obračuna prodavao električnu energiju po visokim cijenama.
- (160) Važno je dodati da je opcija pouzdanosti osmišljena tako da su planirani i neplanirani prekidi opskrbe postrojenja koji su unaprijed uredno prijavljeni izuzeti od te obveze povrata uloženi sredstava u mjeri u kojoj su postrojenja nedostupna. Naime, cilj je obveze povrata uloženi sredstava izbjeći neočekivanu dobit vraćanjem neočekivanih prihoda s energetsom tržišta. Međutim, ako dođe do prekida opskrbe (i planiranih i neplaniranih), ne isporučuje se nikakva energija. Prema tome, ako dođe do (uredno prijavljenih) prekida opskrbe, nije moguće da pružatelj kapaciteta ostvari više prihode za energiju koji su posljedica velikih povećanja cijena, stoga se u tim okolnostima ne bi trebala primjenjivati nikakva obveza povrata uloženi sredstava.
- (161) Na jedinice upravljanja potrošnjom i drugi kapacitet bez obveze svakodnevnog rasporeda primjenjuje se obveza povrata uloženi sredstava ako referentna cijena premaši njihovu deklariranu tržišnu cijenu (vidjeti uvodnu izjavu 156.).
- (162) Belgijska nadležna tijela obvezala su se provesti tehničku i gospodarsku analizu u kojoj će ispitati ponude i rezultate dražbi, s posebnim naglaskom na učinak obveze povrata uloženi sredstava. Analiza će se provoditi svake dvije godine, počevši nakon prve dražbe u proljeće 2022. O rezultatima analize provest će se javno savjetovanje.

2.7.3.2. Mehanizam za zaustavljanje gubitka

- (163) Belgija će uvesti i mehanizam za zaustavljanje gubitka i za obvezu povrata uloženi sredstava (koja je povezana s opcijama pouzdanosti) i penale za nedostupnost, koji se primjenjuju kumulativno (vidjeti odjeljak 2.8.4.).
- (164) Taj mehanizam za zaustavljanje gubitka podrazumijeva da pružatelj kapaciteta u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta nikad neće morati vratiti iznos veći od vrijednosti njegove godišnje naknade za kapacitet. Drugim riječima, ako se vrijednost ugovora smanji na nulu, nema obveze plaćanja (ni za opcije pouzdanosti ni za plaćanja za dostupnost). To načelo podrazumijeva korisno ograničenje rizika za pružatelja kapaciteta, pri čemu se dopuštaju ponude čija je vrijednost nula ako se „novac koji nedostaje” na energetsom tržištu svede na nulu. Za razliku od toga, bez mehanizma za zaustavljanje gubitka pružatelj kapaciteta riskirao bi da se na njega primjenjuje obveza povrata

uloženih sredstava i/ili penal čak i ako ne bi imao „novac koji nedostaje” i ako bi imao ugovor o kapacitetu čija je vrijednost 0 EUR. Kako bi pokrio taj rizik, pružatelj kapaciteta nikad ne bi dao ponudu po cijeni 0 EUR/MW godišnje (čak i ako ne bi imao „novac koji nedostaje”) bez uvođenja tog mehanizma za zaustavljanje gubitka.

2.8. Praćenje dostupnosti, ispitivanje i penali

2.8.1. Kontrola prije isporuke

- (165) U razdoblju prije isporuke (tj. razdoblju nakon što se jedinica tržišta kapaciteta odabere na dražbi, ali prije početka razdoblja isporuke) odabrani pružatelji kapaciteta podliježu skupu zahtjeva kako bi se osiguralo da će njihov ugovoreni kapacitet biti dostupan na početku razdoblja isporuke i pridonijeti sigurnosti opskrbe. Oni bi posebno trebali smanjiti rizik od špekulacije i kompenzirati nesigurnost koja je svojstvena novim ulaganjima (npr. kašnjenja u građevinskim radovima).
- (166) Uvjetno financijsko jamstvo treba osigurati traženo i točno ispunjavanje svih obveza povezanih s kontrolama prije isporuke koje proizlaze iz ugovora o kapacitetu i/ili Pravila o funkcioniranju mehanizma za razvoj kapaciteta (tržišna pravila) (vidjeti uvodnu izjavu 108.). Ako pružatelj kapaciteta ne poštuje svoje obveze u razdoblju prije isporuke, može se aktivirati financijsko jamstvo.
- (167) Za postojeće jedinice tržišta kapaciteta organizirat će se ispitivanja dostupnosti prije isporuke, a ako se utvrde neusklađenosti, primjenjuju se penali. Nadalje, za dodatne i virtualne jedinice predviđaju se dodatne obveze i zahtjevi za praćenje između dražbe g. – 4 i razdoblja isporuke. Praćenje tih novih kapaciteta prije isporuke temeljit će se na detaljnom planiranju projekta koje dostavlja pružatelj kapaciteta. Ako pružatelj kapaciteta ne ispuni ključne etape određene u planiranju projekta, zbog čega dođe do kašnjenja, primijenit će se penali, uključujući novčane kazne (koje se naplaćuju iz financijskog jamstva) ili, u nekim slučajevima, smanjenje početno ugovorenog kapaciteta (a time i godišnje naknade za kapacitet) i/ili smanjenje trajanja ugovora o kapacitetu (odnosno broja godina u kojima će se primati naknada za kapacitet).

2.8.2. Praćenje dostupnosti

- (168) Belgijski operator prijenosnog sustava osigurava dostupnost svih ugovorenih jedinica tržišta kapaciteta (pri čemu uzima u obzir smanjenje kapaciteta) kako bi se dosegla ciljna razina sigurnosti opskrbe. Budući da je glavni cilj mehanizma za razvoj kapaciteta osigurati primjerenu razinu kapaciteta u sustavu, dostupnost se prati u trenucima koji su relevantni za sigurnost opskrbe. Zato se definira okidač praćenja dostupnosti (AMT) za utvrđivanje trenutaka relevantnih iz perspektive adekvatnosti u kojima će operator prijenosnog sustava pratiti dostupnost jedinica tržišta kapaciteta.
- (169) AMT se temelji na cijeni na tržištu za dan unaprijed. Razlozi za odabir cijene na tržištu za dan unaprijed isti su kao i za obvezu povrata uloženih sredstava, kako je opisano u odjeljku 2.7.2. U trenucima AMT-a (tj. trenucima u kojima je cijena na tržištu za dan unaprijed veća od AMT-a) operator prijenosnog sustava može provjeriti može li nabavljeni kapacitet zaista odgovoriti na signal tržišta za dan unaprijed. Ako kapacitet ne ispunjava obvezni kapacitet ⁽⁷⁴⁾ (na temelju uvjeta iz ugovora o kapacitetu i pravila rada), dio obveze koji nije bio dostupan podliježe penalima, osim ako jedinica tržišta kapaciteta može pokriti pozitivnu razliku između obveznog i dostupnog kapaciteta ⁽⁷⁵⁾ putem sekundarnog tržišta mehanizma za razvoj kapaciteta (vidjeti odjeljak 2.9.). Prodajom obveza na sekundarnom tržištu pružatelj kapaciteta može efektivno smanjiti obvezni kapacitet kako bi izbjegao neslaganje obveznog i dostupnog kapaciteta, a time i penale.
- (170) Za izračun obveznog kapaciteta pravi se razlika između sredstava ograničene energije i sredstava neograničene energije jer oni pridonose sigurnosti opskrbe na različit način. Sredstvo ograničene energije (npr. baterije, upravljanje potrošnjom) može biti dostupno samo određeni broj uzastopnih sati, a ta ograničenja ne vrijede za sredstva neograničene energije.

⁽⁷⁴⁾ Količina koju je jedinica tržišta kapaciteta dužna staviti na raspolaganje u ispitivanjima i praćenju dostupnosti.

⁽⁷⁵⁾ Kapacitet jedinice tržišta kapaciteta koji je stvarno dostupan u mehanizmu praćenja dostupnosti ili ispitivanju dostupnosti.

- (171) Za sredstva neograničene energije (npr. postrojenja za toplinsku energiju, vjetroelektrane) trajanje razdoblja AMT-a (izraženo kao broj sati) ne utječe na dostupni kapacitet. Ta bi sredstva u prosjeku trebala moći isporučiti barem svoj smanjeni kapacitet. Stoga je u svakom satu AMT-a za vrijeme trajanja ugovora o kapacitetu obvezni kapacitet jednak smanjenom kapacitetu postrojenja kako je utvrđen u pretkvalifikacijskoj fazi.
- (172) Budući da sredstva ograničene energije (npr. baterije, upravljanje potrošnjom) mogu biti dostupna samo određeni broj uzastopnih sati, te jedinice tržišta kapaciteta u pretkvalifikacijskoj fazi mogu odabrati određeni sporazum o razini usluga (SLA). Stoga je obvezni kapacitet jednak njihovu nesmanjenom kapacitetu za sate unutar njihovih energetske ograničenja. Obvezni kapacitet iznositi će 0 MW za bilo koji drugi sat AMT-a u istom danu. Jedinica tržišta kapaciteta zadržava slobodu da dispečira svoja sredstva za bilo koji trenutak AMT-a u nizu sati AMT-a koji odabere pod uvjetom da je isporučila barem kapacitet iz sporazuma o razini usluge u svim satima AMT-a u danu.
- (173) Za pružatelje kapaciteta s obvezom svakodnevnog rasporeda na energetskom tržištu pretpostavlja se da u svakom satu AMT-a imaju dostupan kapacitet maksimalne dostupne snage (Pmax) ⁽⁷⁶⁾.
- (174) S druge strane, stvarna dostupnost pružatelja kapaciteta bez te obveze planiranja manje je vidljiva. Stoga su pružatelji tog kapaciteta uvijek dužni prije zatvaranja tržišta za dan unaprijed priopćiti cijenu za dan unaprijed iznad koje bi tržištu isporučili energiju iz jedinice tržišta kapaciteta u skladu s barem obveznim kapacitetom, a koja može biti iznad cijene AMT-a. Ako se uravnoteženje tržišta dogodi ispod te cijene, pretpostavlja se da je jedinica dostupna (ali ne isporučuje energiju) u skladu s deklaracijom. Ako se uravnoteženje tržišta dogodi iznad deklarirane cijene za dan unaprijed, operator prijenosnog sustava provjerit će isporuku energije. Na taj se način praćenjem ne nameće isporuka energije u svim trenucima AMT-a, već samo ako su tržišni uvjeti povoljni za jedinicu tržišta kapaciteta (tj. deklarirana cijena za dan unaprijed).
- (175) Pružatelj kapaciteta bez obveze planiranja po izboru može deklarirati i druge cijene za označavanje isporuke na drugim tržištima (unutardnevno tržište ili tržište uravnoteženja) i/ili za manje količine. To bi trebalo odraziti funkcioniranje tržišta jer se dio energije može prodati bliže stvarnom vremenu. Operator prijenosnog sustava pratit će dostupnost upotrebom cijene koja odgovara trenutku isporuke energije. Ako se deklarirane cijene nikad ne nadmaše na njihovim tržištima, jedinica neće biti dovoljno vidljiva na tržištu pa će stoga biti izglednije da je se ispita. Pravila o funkcioniranju mehanizma za razvoj kapaciteta uključivat će pravo operatora prijenosnog sustava da zatraži određeni broj ispitivanja tijekom razdoblja isporuke (vidjeti odjeljak 2.8.3.).
- (176) Belgija smatra da dva glavna čimbenika potiču pružatelja kapaciteta da deklarira točne cijene za svoje jedinice tržišta kapaciteta s obzirom na obvezu povrata uložениh sredstava i praćenje dostupnosti:
- (a) uspješno dispečiranje jedinice tržišta kapaciteta kao odgovor na deklariranu cijenu pridonosi vjerodostojnosti sposobnosti jedinice da odgovori na tržište. Kako je prethodno navedeno, to će smanjiti mogućnost ispitivanja dostupnosti. Troškove povezane s tim ispitivanjima snosi pružatelj kapaciteta (vidjeti uvodnu izjavu 181.), što je poticaj za dokazivanje dostupnosti mehanizmom deklariranih cijena;
- (b) tijekom sati AMT-a s obvezom povrata uložениh sredstava dispečiranje jedinice tržišta kapaciteta provjerit će se u skladu s deklariranim cijenama pružatelja kapaciteta. Drugim riječima, operator prijenosnog sustava trebao bi moći izmjeriti količinu za koju je priopćeno da će se isporučiti i razliku koja će se zadržati. Na primjer: ako je jedinica tržišta kapaciteta navela da će, na temelju proizašlih tržišnih cijena, dispečirati energiju pri 90 % ugovorenog kapaciteta, trebalo bi izmjeriti 90 % isporuke i 10 % razlike u usporedbi s tehničkim ograničenjem. Ako se ne poštuje priopćena isporuka energije ili razlika, primijenit će se penali za nedostupnost. Tako se izbjegava deklariranje netočnih cijena kako bi se izbjegla obveza povrata uložениh sredstava. Izvan sati AMT-a s obvezom povrata uložениh sredstava te se provjere ne vrše jer pružatelj kapaciteta ne može ostvariti takvu dobit.

⁽⁷⁶⁾ Maksimalna snaga (u MW) koju točka isporuke može uvesti u mrežu Elije (ili preuzeti) u određenoj četvrtini sata, pri čemu se uzimaju u obzir sva tehnička, operativna, meteorološka ili druga ograničenja poznata u trenutku obavješćivanja Elije o dnevnom rasporedu, a ne uzima se u obzir moguće sudjelovanje točke isporuke u pružanju usluga uravnoteženja.

2.8.3. Ispitivanje

- (177) Elia može provjeriti dostupnost jedinice tržišta kapaciteta neočekivanim ispitivanjem dostupnosti. Elia će najaviti ta ispitivanja pružatelju kapaciteta najkasnije u razdoblju od 15 do 15.30 sati prema srednjoeuropskom vremenu na dan prije ispitivanja dostupnosti, tj. u istom trenutku u kojem se priopći utvrđivanje sati AMT-a.
- (178) Elia može uspješno ispitati jedinicu tržišta kapaciteta do tripot godišnje u zimskom razdoblju i jednom izvan zimskog razdoblja. Osim toga, Elia zadržava pravo najviše jednom uspješno ispitati cijelo trajanje iz sporazuma o razini usluga (ako postoji). Elia neće ispitivati dostupnost u određenom razdoblju ako je unaprijed upoznata s planiranom nedostupnošću (dijela) kapaciteta predmetne jedinice tržišta kapaciteta (tj. obvezni kapacitet ograničen je na ono za što se zna da je dostupno).
- (179) Elia će odabrati jedinice tržišta kapaciteta koje će ispitati na temelju internog postupka, koji neće objaviti. Ipak, Elia će temeljiti svoj postupak, među ostalim, na sljedećim kriterijima:
- (a) količini dokazano dostupnog kapaciteta jedinice tržišta kapaciteta u odnosu na sve druge jedinice na koje se primjenjuje ugovor o kapacitetu za trenutačno razdoblje isporuke;
 - (b) neuspjehu jedinice u prethodnim ispitivanjima dostupnosti;
 - (c) kapaciteta koji nedostaje tijekom praćenja dostupnosti;
 - (d) korelaciji proizvodnje jedinice kapaciteta tržišta i deklariranih tržišnih cijena.
- (180) Kad Elia obavijesti pružatelja kapaciteta o ispitivanju dostupnosti i njegovu očekivanom trajanju (cijelo trajanje iz sporazuma o razini usluga ili četvrtina sata), mora navesti i vrijeme početka i završetka ispitivanja. Pružatelj kapaciteta u tom razdoblju može slobodno organizirati isporuku energije kako mu najbolje odgovara.
- (181) Na sav kapacitet koji nedostaje u tom razdoblju može se primijeniti penal za nedostupnost. Sve troškove ispitivanja dostupnosti snosi pružatelj kapaciteta.

2.8.4. Penali

- (182) Na sav kapacitet koji nedostaje, tj. pozitivnu razliku između obveznog i dostupnog kapaciteta, tijekom sata AMT-a može se primijeniti penal za nedostupnost.
- (183) Ukupni iznos penala za nedostupnost koje pružatelj kapaciteta može dobiti za jednu jedinicu tržišta kapaciteta, za jedno razdoblje isporuke i za kapacitet koji nedostaje koji ima obvezu na primarnom tržištu ili transakciju na sekundarnom tržištu čije razdoblje transakcije pokriva barem jedno cijelo razdoblje isporuke, ograničen je na dodijeljene cijene ponuda odabranih na dražbama za razdoblje isporuke pomnožene kapacitetima ugovorenima na dražbama.
- (184) Ukupni iznos penala za nedostupnost koje pružatelj kapaciteta može dobiti za jednu jedinicu tržišta kapaciteta, za jedan mjesec i za kapacitet koji nedostaje koji proizlazi iz obveze na primarnom tržištu ili transakcije na sekundarnom tržištu čije razdoblje transakcije pokriva barem jedno cijelo razdoblje isporuke, ograničen je na 20 % dodijeljene cijene ponuda odabranih na dražbama za razdoblje isporuke pomnoženo kapacitetima ugovorenima na dražbama.
- (185) Ako se u tri zasebna trenutka AMT-a i/ili ispitivanja dostupnosti za istu jedinicu tržišta kapaciteta utvrdi da nedostaje više od 20 % obveznog kapaciteta, Elia revidira naknadu za kapacitet za tu jedinicu tako da je smanji razmjerno najvećem utvrđenom kapacitetu koji nedostaje u tom razdoblju. Međutim, pružatelj kapaciteta zadržava obvezu dostupnosti i na njega se i dalje mogu primijeniti penali za nedostupnost za tu jedinicu tržišta kapaciteta kao i u izvornom ugovoru o kapacitetu. Ne mijenja se ukupna vrijednost ugovora. Izvorna naknada za kapacitet vraća se nakon što jedinica uspješno pruži svoj obvezni kapacitet, koji odgovara ugovorenom kapacitetu i kapacitetu iz sporazuma o razini usluge iz izvornog ugovora u tri uzastopna trenutka AMT-a ili ispitivanja dostupnosti.
- (186) Ako se na jedinicu tržišta kapaciteta u dva uzastopna razdoblja isporuke primjenjivalo smanjenje naknade za kapacitet te jedinica nijednom nije uspjela vratiti izvornu naknadu za kapacitet u roku od 12 tjedana od svake revizije, jedinica više neće moći vratiti izvornu naknadu za kapacitet i raskidaju se svi ugovori o kapacitetu koji se primjenjuju na razdoblja koja počinju nakon onog obuhvaćenog dražbom g. – 1 koja nadolazi nakon primjene te klauzule.

2.9. Sekundarno tržište

- (187) Belgija će uspostaviti sekundarno tržište kako bi pružateljima kapaciteta dala mehanizam za poboljšanje njihova upravljanja rizikom u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta. Zaista, ako pružatelj kapaciteta ima kapacitet manji od predviđene dostupnosti (manji od njegova obvezna kapaciteta kako je izračunan u skladu s tržišnim pravilima), može pokriti pozitivnu razliku između svojeg ugovorenog obveznog kapaciteta i dostupnog kapaciteta na sekundarnom tržištu, pri čemu ne podliježe penalima za nedostupnost. Ako se obavljaju transakcije na sekundarnom tržištu, obavlja se potpuni prijenos obveza, među ostalim izvršne cijene početne obveze.
- (188) Sekundarno tržište uspostaviti će se najkasnije godinu dana prije početka prvog razdoblja isporuke. Modaliteti mehanizma sekundarnog tržišta opisani su u Pravilima o funkcioniranju mehanizma za razvoj kapaciteta.

2.10. Sudjelovanje prekograničnog kapaciteta

- (189) Belgija će dopustiti sudjelovanje stranog kapaciteta iz država članica s izravnim priključkom na belgijsku mrežu od prve isporuke. Pravila su utvrđena u Kraljevskoj uredbi ⁽⁷⁷⁾. Prema Belgiji, s obzirom na to da su metodologije, zajednička pravila i uvjeti navedeni u članku 26. stavku 11. Uredbe o električnoj energiji odobreni tek u prosincu 2020. ⁽⁷⁸⁾ te da operatori prijenosnog sustava još nisu mogli sklopiti potrebne sporazume, nije bilo moguće organizirati prekogranično sudjelovanje već od prve dražbe g. – 4. Belgijska nadležna tijela izjavila su da će se to uspostaviti što prije. U međuvremenu je rezervirana količina za dražbu g. – 1, čime je osigurano da prekogranični kapacitet može sudjelovati od prve godine isporuke, tj. 2025.
- (190) Moći će sudjelovati sve tehnologije. Razlikuju se dvije vrste stranog kapaciteta – izravni i neizravni.

2.10.1. Sudjelovanje neizravnog stranog kapaciteta

- (191) Neizravni strani kapacitet je kapacitet koji se nalazi u susjednim državama članicama. Za svaku susjednu državu članicu organizira se preddražba. S obzirom na ograničeni kapacitet za interkonekcijske vodove, svrha je preddražbe osigurati učinkovitu pretkvalifikaciju jer je ona preduvjet za glavnu dražbu. Svaka preddražba počinje najkasnije 1. lipnja i organizira je operator prijenosnog sustava u skladu s nalogom ministra iz članka 7.j stavka 6. Zakona o električnoj energiji i kojeg odredi susjedna država članica. Ministar u svojem nalogu prema potrebi može odlučiti da ne bi trebalo organizirati preddražbu sa susjednom državom članicom. Parametri preddražbe isti su kao i parametri povezane dražbe. Međutim, referentna cijena za svaku susjednu državu članicu odražava cijenu koju bi postigao pružatelj neizravnog stranog kapaciteta na tržištima električne energije kojima upravlja NEMO ⁽⁷⁹⁾, kojeg je nominirao neizravni strani kapacitet.
- (192) Operator prijenosnog sustava svake godine određuje najveći ulazni kapacitet dostupan za sudjelovanje neizravnog stranog kapaciteta svake susjedne države članice na temelju preporuke regionalnog koordinacijskog centra iz članka 26. stavka 7. Uredbe o električnoj energiji, u skladu s metodologijom koju je odobrio ACER iz članka 26. stavka 11. točke (a) Uredbe o električnoj energiji.
- (193) Do donošenja relevantnih strategija, prijedloga ili odluka o provedbi članka 26. Uredbe o električnoj energiji doprinosi svake tržišne zone izravno povezane s Belgijom određuje se doprinosom tih zona u simuliranim satima oskudice na temelju europske ili nacionalne procjene adekvatnosti.

⁽⁷⁷⁾ Nacrt Kraljevske uredbe o utvrđivanju uvjeta na temelju kojih nositelji izravnog i neizravnog stranog kapaciteta mogu sudjelovati u pretkvalifikacijskom postupku u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta.

⁽⁷⁸⁾ Vidjeti Odluku ACER-a br. 36/2020 od 22. prosinca 2020. o tehničkim specifikacijama za prekogranično sudjelovanje u mehanizmima za razvoj kapaciteta.

⁽⁷⁹⁾ „Nominirani operator tržišta električne energije” (NEMO) znači subjekt koji je nadležno tijelo odredilo za obavljanje zadataka povezanih s jedinstvenim povezivanjem dan unaprijed ili jedinstvenim unutardnevnim povezivanjem – vidjeti članak 2. Uredbe o električnoj energiji.

- (194) Ostali uvjeti kojima se uređuje prekogranično sudjelovanje navedeni su u Odluci ACER-a br. 36/2020 o tehničkim specifikacijama za prekogranično sudjelovanje u mehanizmima za razvoj kapaciteta.
- (195) Ako je između Belgije i druge izravno povezane tržišne zone modelirana poveznica neto kapaciteta prijenosa, vrijedi sljedeće:
- (a) za svaki simulirani sat oskudice:
 - (1) ako tržišna zona izvozi u Belgiju, njezin je doprinos jednak simuliranoj tržišnoj razmjeni;
 - (2) ako tržišna zona uvozi iz Belgije, njezin je doprinos jednak nuli;
 - (b) najveći ulazni kapacitet tržišne zone definira se kao jednak prosječnom doprinosu u simuliranim satima oskudice.
- (196) Ako se u simulaciji definira domena koja se temelji na protoku u koju je uključena Belgija:
- (a) prvo se provjerava neto pozicija Belgije u simuliranim satima oskudice:
 - (1) ako je neto pozicija Belgije pozitivna, doprinos drugih tržišnih zona u domeni koja se temelji na protoku iznosi nula;
 - (2) ako je neto pozicija Belgije negativna, provjerava se neto pozicija drugih tržišnih zona:
 - ako je neto pozicija drugih tržišnih zona negativna, doprinos tog tržišta jednak je nuli;
 - za sve tržišne zone s pozitivnom neto pozicijom računa se ponderirani prosjek neto pozicija među tržišnim zonama kako bi se dosegla razina belgijske neto pozicije;
 - (b) najveći ulazni kapacitet tržišne zone definira se kao jednak njezinu prosječnom doprinosu u simuliranim satima oskudice.
- (197) Neizravni strani kapacitet koji želi podnijeti ponudu u preddražbi dostavlja operatoru prijenosnog sustava informacije o količini kapaciteta koju nudi nakon primjene čimbenika smanjenja, o ponuđenoj cijeni i emisijama CO₂ predmetnog kapaciteta.
- (198) Neizravni strani kapacitet čija se ponuda odabere na kraju preddražbe podnosi pretkvalifikacijski spis. Pretkvalifikacijski spis procijenit će susjedni operator prijenosnog sustava u suradnji s Elijom, u skladu s pravilima utvrđenima u metodologijama iz članka 26. stavka 11. točke (f) Uredbe o električnoj energiji i, prema potrebi, u skladu sa sporazumom sklopljenim između operatora prijenosnih sustava.
- 2.10.2. *Sudjelovanje izravnog stranog kapaciteta iz susjedne države članice s izravnim priključkom na belgijsku mrežu koji nije povezan s mrežom susjedne države članice*
- (199) Belgijska nadležna tijela smatraju da je izravni strani kapacitet kapacitet koji se nalazi u susjednoj državi članici, ali je izravno i isključivo povezan s belgijskom mrežom i nije povezan s mrežom te susjedne države članice.
- (200) Kapacitet se mora nalaziti i u susjednoj državi članici s kojom je Belgija sklopila sporazum o sudjelovanju izravnog stranog kapaciteta u mehanizmu za razvoj kapaciteta, kojim se osigurava:
- (a) da sudjelovanje bilo kojeg izravnog stranog kapaciteta ovisi o izjavi susjedne države članice u kojoj se kapacitet nalazi da predmetni kapacitet ispunjava niz tehničkih, organizacijskih i financijskih zahtjeva utvrđenih u sporazumu i da su za njega redovito i bezuvjetno izdana sva potrebna odobrenja ili da će se ona izdati u razumnom roku;

(b) da sudjelovanje bilo kojeg izravnog stranog kapaciteta ovisi o izjavi susjedne države članice u kojoj se kapacitet nalazi da to sudjelovanje ne uzrokuje ozbiljne probleme u smislu sigurnosti opskrbe u susjednoj državi članici ili joj ne uskraćuje potrebnu infrastrukturu za adekvatno rješavanje poznatih problema zagušenja.

(201) U skladu s člankom 21. stavkom 2. Uredbe o električnoj energiji Belgija je od listopada do prosinca 2019. provela savjetovanje sa susjednim državama članicama.

2.10.3. *Prihodi od zagušenja*

(202) Dodjela prihoda koji proizlaze iz dodjele prekograničnih karata (tj. prava pristupa stranim pružateljima kapaciteta da sudjeluju u belgijskom mehanizmu za razvoj kapaciteta) potpuno je uređena člankom 26. stavkom 9. Uredbe o električnoj energiji.

(203) Belgija je navela da će se prihodi od zagušenja koristiti u svrhe utvrđene u članku 19. stavku 2. Uredbe o električnoj energiji, kako se zahtijeva člankom 26. stavkom 9. te uredbe.

(204) Belgija je potvrdila da će poštovati Odluku ACER-a br. 36/2020, kojom se, među ostalim, utvrđuje metodologija za dijeljenje prihoda koji nastaju dodjelom ulaznog kapaciteta.

2.11. **Zbrajanje potpora**

(205) U skladu s člankom 3. Kraljevske uredbe o kriterijima prihvatljivosti povezanima s kumulativnom potporom i najmanjim pragom za sudjelovanje kapacitet kojem je već dodijeljena operativna potpora isključuje se iz pretkvalifikacijske faze. Kapaciteti koji primaju takvu potporu mogu sudjelovati u pretkvalifikacijskoj fazi pod uvjetom da se odreknu druge potpore ako im se dodijeli ugovor u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta. Obrazac kojim se potvrđuje ta obveza odricanja objavljuje Ministarstvo energetike. Nadalje, kapaciteti se pri podnošenju zahtjeva za pretkvalifikacijsku fazu obvezuju da neće podnijeti zahtjev za drugu operativnu potporu u razdoblju za koje im se dodijeli ugovor o kapacitetu.

2.12. **Proračun i mehanizam financiranja**

2.12.1. *Proračun*

(206) Točan trošak mjere odredit će se dražbama. Prema najnovijoj procjeni troška koju su naručila i dostavila belgijska nadležna tijela, a koju je u siječnju 2021. provelo konzultantsko društvo Haulogy, ukupni trošak mjere procjenjuje se na iznos od 238 i 253 milijuna EUR godišnje.

2.12.2. *Financiranje mjere*

(207) Belgijski parlament donio je 16. srpnja 2020. rezoluciju ⁽⁸⁰⁾ u kojoj je naveo da će se troškovi mehanizma za razvoj kapaciteta financirati putem „obveze pružanja javne usluge” Elije u mrežnim tarifama.

(208) Belgijska nadležna tijela navode da se mehanizam financira putem parafiskalnih davanja ili poreza koji se dodjeljuju korisniku. U skladu s člankom 12. stavkom 1. Zakona o električnoj energiji se na priključak, upotrebu infrastrukture i sustava električne energije te, prema potrebi, pomoćne usluge operatora sustava primjenjuju tarife za upravljanje prijenosnim sustavom i mrežama s funkcijom prijenosa. Osim toga, u skladu s člankom 12. stavkom 13. Zakona o električnoj energiji operator sustava što prije priopćuje korisnicima svoje mreže tarife koje mora primijeniti te ih daje na raspolaganje svim osobama koje to zatraže.

⁽⁸⁰⁾ <https://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=/none&leftmenu=no&language=fr&cfm=/site/wwwcfm/flwb/flwbn.cfm?lang=F&legislat=55&dossierID=1220>

- (209) U skladu s člankom 12. stavkom 5. točkom 11. Zakona o električnoj energiji zakonski određeni neto troškovi zadataka pružanja javne usluge uzimaju se u obzir u određivanju tarifa na transparentan i nediskriminirajući način, u skladu s primjenjivim zakonima i propisima.
- (210) Prema članku 4. stavku 2. uredbe koju je CREG donio 28. lipnja 2018. na temelju članka 12. Zakona o električnoj energiji ⁽⁸¹⁾, kojom se određuju mrežne tarife za razdoblje 2020.–2023., mrežne tarife su cijene koje su korisnici mreže dužni plaćati operatoru mreže. Prema članku 4. stavku 7. te uredbe, u općoj tarifnoj strukturi razlikuju se tarife za prijenos, koje obuhvaćaju ukupni prihod operatora sustava, i tarife za obveze pružanja javne usluge. Člankom 6. uredbe određuje se da tarife za obveze pružanja javne usluge nadoknađuju neto troškove obveza pružanja javne usluge, uključujući troškove upravljanja i financijske pristojbe, koji se naplaćuju operatoru sustava i u odnosu na koje zakonom, uredbom ili nalogom, ili njihovim provedbenim aktima, nije predviđen poseban mehanizam naknade putem preopterećenja ili druge pristojbe, u zamjenu za rad sustava.
- (211) Na temelju toga operator prijenosnog sustava svake će godine CREG-u na odobrenje podnijeti prijedlog tarife za obvezu pružanja javne usluge, kojem prilaže proračun koji uključuje predviđanje svih troškova (naknada za kapacitet, troškovi upravljanja i razvoja operatora prijenosnog sustava) i prihoda mehanizma za razvoj kapaciteta za sljedeću godinu. U predloženoj tarifi za obvezu pružanja javne usluge uzet će se u obzir i bilanca prenesena iz prethodne financijske godine.
- (212) Krajem godine operator prijenosnog sustava CREG-u će na odobrenje podnijeti izvješće o tarifama, u kojem će utvrditi stvarne troškove i prihode za prošlu godinu te prihod od primjene tarife. Nakon što provjeri točnost podataka i razumnost troškova upravljanja i razvoja mehanizma za razvoj kapaciteta koje snosi operator prijenosnog sustava, CREG će odrediti bilancu koja se prenosi.
- (213) Svi prihodi povezani s mehanizmom za razvoj kapaciteta koristit će se za pokrivanje troškova uključenih u tarifu za obvezu pružanja javne usluge, ne dovodeći u pitanje članak 26. stavak 9. Uredbe o električnoj energiji.
- (214) Tarifa se na isti način primjenjuje na sve potrošače po osnovici EUR/MWh (izravno na potrošača povezanog na prijenosnu mrežu ili neizravno putem operatora distribucijskog sustava i dobavljača za potrošače povezane na distribucijsku mrežu).
- (215) Posebni modaliteti financiranja mehanizma za razvoj kapaciteta primjenjivat će se najranije 2022. u siječnju 2025., kako je predviđeno člankom 7.j stavku 15. Zakona o električnoj energiji.
- (216) U skladu s rezolucijom Parlamenta tarifa će se najkasnije od 2029. ubirati na temelju vršne snage, ovisno o uvođenju pametnih brojlara u regijama. Vlada će stoga najkasnije do kraja 2023. analizirati očekivano uvođenje pametnih brojlara.

2.13. Trajanje

- (217) Belgija je zatražila odobrenje mehanizma za razvoj kapaciteta za najdulje razdoblje od 10 godina ⁽⁸²⁾ počevši od datuma prve dražbe.
- (218) Belgija se obvezala u Zakon o električnoj energiji uključiti odredbu prema kojoj se, ako se u tri uzastopne godine ne sklopi novi sporazum o kapacitetu u skladu s člankom 7.j stavkom 11., od sljedeće godine neće organizirati nove dražbe u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta.

⁽⁸¹⁾ <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Decisions/Z1109-10FR.pdf>

⁽⁸²⁾ Vidjeti članak 21. stavak 8. Uredbe o električnoj energiji.

2.14. Transparentnost potpore i poduzetnici u teškoćama ili poduzetnici koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava

- (219) Belgija je izjavila da će poštovati zahtjeve iz Komunikacije o transparentnosti ⁽⁸³⁾.
- (220) Belgija se obvezala obustaviti dodjelu i/ili isplaćivanje potpora u okviru prijavljenog programa potpora svakom poduzetniku koji je primao prethodnu nezakonitu potporu koja je odlukom Komisije proglašena nespojivom.
- (221) Belgija je izjavila da neće dodijeliti potpore korisnicima u teškoćama ⁽⁸⁴⁾.

2.15. Razlozi za pokretanje postupka

- (222) Komisija je sumnjala u spojivost određenih aspekata mjere s unutarnjim tržištem.
- (223) Na temelju dostupnih informacija i elemenata opisanih u odluci o pokretanju postupka Komisija je zatražila objašnjenja i primjedbe o sljedećim pitanjima:
- (a) nužnost mjere:
- jesu li belgijska nadležna tijela dobro identificirala problem adekvatnosti resursa te jesu li ga pravilno analizirala i kvantificirala;
- (b) primjerenost mjere:
- osiguravaju li pravila o prihvatljivosti za pristup višegodišnjim ugovorima jednake mogućnosti za sve tehnologije, osobito za one s visokim troškovima ulaganja i visokim čimbenicima smanjenja kapaciteta;
- (c) proporcionalnost mjere:
- je li količina koju treba nabaviti na dražbi proporcionalna za ostvarenje cilja sigurnosti opskrbe;
- (d) izbjegavanje negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu:
- izbjegavaju li se mjerom ti učinci jer će neizravni strani kapacitet biti prihvatljiv samo za jednogodišnje ugovore te će se na njega primjenjivati srednje ograničenje cijene,
 - smanjuju li se mjerom poticaji za ulaganje u interkonekcijski kapacitet.
- (224) Komisija je sumnjala i u usklađenost mjere s usko povezanim odredbama prava Unije, osobito člancima 22. i 24. Uredbe o električnoj energiji.

3. PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA

- (225) U ovom su odjeljku sažete primjedbe koje je Komisija primila za vrijeme razdoblja savjetovanja od 15 zainteresiranih strana, osobito od dionika aktivnih u energetsom sektoru te trgovinskih udruženja i nevladinih organizacija. Primjedbe su dostavili i jedna susjeda zemlja i njezin operator prijenosnog sustava.

3.1. Nužnost mjere

- (226) Dionici su dali primjedbe o dokazivanju potrebe za mehanizmom za razvoj kapaciteta i o izračunu količine za dražbe, a ponekad su povezali te dvije teme.

⁽⁸³⁾ Komunikacija Komisije o izmjeni Komunikacije Komisije o smjernicama EU-a za primjenu pravila o državnim potporama u odnosu na brzi razvoj širokopoljnih mreža, Komunikacije Komisije o smjernicama za regionalne državne potpore za razdoblje 2014. – 2020., Komunikacije Komisije o državnoj potpori za filmove i ostala audiovizualna djela, Komunikacije Komisije o smjernicama o državnim potporama za promicanje rizičnih financijskih ulaganja i Komunikacije Komisije o smjernicama o državnim potporama zračnim lukama i zračnim prijevoznicima (SL C 198, 27.6.2014., str. 30.).

⁽⁸⁴⁾ Kako su definirani u Smjernicama o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje nefinancijskih poduzetnika u teškoćama (SL C 249, 31.7.2014., str. 1.).

- (227) Četiri zainteresirane strane osporavale su da je ta potreba dovoljno dokazana. S druge strane, tri strane potvrdile su tu potrebu i naglasile da je to pitanje hitno.
- (228) Tri zainteresirane strane izjavile su da se upotreba scenarija EU-HiLo ne čini primjerenom za određivanje razine problema adekvatnosti resursa jer se time riskira precjenjivanje značaja problema i narušavanje tržišta električne energije.
- (229) Četiri zainteresirane strane istaknule su da su nedavna metodologija za ERAA-u i metodologija za izračun vrijednosti VOLL i CONE te standarda pouzdanosti potpuno primjenjive na predloženi belgijski mehanizam za razvoj kapaciteta.
- (230) Pet zainteresiranih stranaka tvrdilo je da studije o adekvatnosti koje su se prethodno koristile za dokazivanje potrebe za mehanizmom za razvoj kapaciteta nisu usklađene s metodologijom za ERAA-u, konkretno:
- (a) prema metodologiji za ERAA-u klimatsku bazu podataka treba ograničiti na 30 povijesnih godina, a Belgija je koristila 35 godina;
 - (b) u studijama se u dovoljnoj mjeri ne uzimaju u obzir očekivani rezultati plana provedbe i/ili upotreba očekivanih tržišnih prihoda umjesto srednjih prihoda;
 - (c) u studijama se ne uzima u obzir očekivana funkcija oskudice ni postojanje ograničenja cijene, čime bi se kršili članak 20. stavak 3. točka (c) i članak 23. stavak 5. točka (e) Uredbe o električnoj energiji;
 - (d) u nacionalnoj procjeni adekvatnosti resursa trebalo bi uzeti u obzir ubrzano uvođenje pametnih brojila i razvoj energije vjetra na moru, kako je Europska komisija preporučila u svojem mišljenju o belgijskom planu provedbe. U analizi potrebe za mehanizmom za razvoj kapaciteta trebalo bi uzeti u obzir i pravilo najmanje preostale dostupne razlike (minRAM) od 70 %.
- (231) Jedna zainteresirana strana tvrdila je da Belgija ne može organizirati prvu dražbu 2021. na temelju zastarjele i neusklađene nacionalne procjene adekvatnosti resursa. Smatrala je da se mehanizam čak ne bi trebao ni provesti dok se ne objavi europska procjena adekvatnosti resursa.
- (232) Četiri zainteresirane strane istaknule su da standard pouzdanosti koji je Belgija koristila za dokazivanje potrebe za mehanizmom za razvoj kapaciteta i/ili za izračun količine za prvu dražbu nije u skladu s metodologijom koja se zahtijeva Uredbom o električnoj energiji.
- (233) Jedna zainteresirana strana tvrdila je da bi trebalo jamčiti dosljednost u postupcima, metodologijama, podacima i scenarijima koji se s jedne strane koriste za dokazivanje potrebe za mehanizmom, a s druge strane za određivanje potrebne količine koju treba staviti na dražbu u okviru tog mehanizma.
- (234) Druga zainteresirana strana istaknula je da bi se standard pouzdanosti i metodologija za definiranje VOLL-a i CONE-a mogli promijeniti između početne dražbe g. – 4 i kasnijih dražbi, što bi dovelo do različite definicije količine.

3.2. Primjerenost mjere

3.2.1. Odabir instrumenta

- (235) Tri zainteresirane strane smatraju da bi se utvrđeni problem adekvatnosti bolje riješio strateškom rezervom nego mehanizmom za razvoj kapaciteta na razini cijelog tržišta. Neke su strane navele da opcija strateške rezerve nije procijenjena.

3.2.2. Otvorenost mjere za sve relevantne pružatelje kapaciteta

- (236) Jedna zainteresirana strana predložila je stvaranje dražbe g. – 2 kako bi se izbjegla prekomjerna nabava na dražbi g. – 4 zbog previše opreznih pretpostavki i kako bi se uzeo u obzir drukčiji standard pouzdanosti na temelju metodologije ACER-a.
- (237) Jedna zainteresirana strana tvrdila je i da je nositeljima kapaciteta prihvatljivima za sudjelovanje (kao što je kombinirana proizvodnja toplinske i električne energije kapaciteta većeg od 1 MW) onemogućeno sudjelovanje ako im je, u određenom razdoblju, dodijeljena operativna potpora putem zelenih certifikata (GSC) i/ili CHP certifikata.

3.3. Učinak poticaja

3.3.1. Prihvatljivi troškovi ulaganja

- (238) Jedna zainteresirana strana istaknula je da troškovi koji omogućuju kapacitetu da ispuni standarde zaštite okoliša predviđeni člankom 3. stavkom 2. točkom 1. nacrta Kraljevske uredbe o pragovima ulaganja ne bi trebali biti prihvatljivi za dulje ugovore.

3.4. Proporcionalnost

3.4.1. Količina koju treba nabaviti

- (239) Prema jednoj zainteresiranoj strani parametri kojima se određuje količina kapaciteta koju treba nabaviti na dražbi trebali bi se odobriti na temelju prijedloga regulatornog tijela. Ista zainteresirana strana tvrdila je da se prijedlog regulatornog tijela ne može promijeniti i da ga država članica može samo odbiti i tražiti novi prijedlog.

3.4.2. Mehanizam financiranja

- (240) Jedna zainteresirana strana tvrdila je da bi se sustavi za skladištenje trebali izuzeti od obveze pružanja javne usluge za financiranje mehanizma za razvoj kapaciteta. Izuzeće bi se trebalo primjenjivati na skladištenje i ispred i iza brojila.
- (241) Druga strana tvrdila je da mehanizam financiranja može utjecati na količinu kapaciteta u mehanizmu za razvoj kapaciteta. Na primjer, povezivanje naknada za financiranje mehanizma za razvoj kapaciteta s potrošnjom električne energije u razdoblju najveće potražnje moglo bi se vidjeti kao poticaj predmetnim stranama da smanje svoju potrošnju u razdoblju najveće potražnje, što bi dovelo do manje potrebe za stavljanjem kapaciteta na dražbu.

3.5. Izbjegavanje neopravdanih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu

3.5.1. Otvorenost mjere za sve relevantne pružatelje kapaciteta

3.5.1.1. Agregiranje

- (242) Dvije zainteresirane strane tvrdile su da trenutačna pravila o prihvatljivosti za višegodišnje ugovore sprečavaju agregiranje, a posebno pravilo da postrojenje s najkraćim trajanjem ugovora u agregiranom portfelju određuje trajanje ugovora za cijeli portfelj.
- (243) Druge dvije zainteresirane strane tvrdile su da bi trebalo prilagoditi prag za pojedinačno agregiranje. Trenutačno se nacrtom Pravila o funkcioniranju mehanizma za razvoj kapaciteta predviđa da kapaciteti na koje se primjenjuje obveza svakodnevnog rasporeda ne mogu biti dijelom agregirane jedinice tržišta kapaciteta.
- (244) Jedna zainteresirana strana izjavila je da nije moguće sudjelovanje postrojenjâ snage veće od 25 MW. Ona bi stoga htjela da se taj prag odredi na razini od 75 MW.

3.5.1.2. Pragovi ulaganja

- (245) Tri zainteresirane strane tvrdile su da razine pragova ulaganja za višegodišnje ugovore nisu u skladu s nedavnim kretanjima tržišta i stoga ne poštuju tehnološku neutralnost te će uzrokovati diskriminaciju između određenih razreda tehnologije (prednost razreda H/HL u odnosu na razred F plinske turbine kombiniranog ciklusa i plinske turbine otvorenog ciklusa) te između postojećih i novih kapaciteta.
- (246) Jedna strana tvrdila je da bi i ulaganja koja omogućuju fleksibilnosti ili povećavaju smanjeni kapacitet bez povećavanja instaliranog kapaciteta trebala biti prihvatljivi trošak. Prema toj zainteresiranoj strani ulaganja u podnositelje, proširenje spremnika energije postojeće baterije ili u skladišne kapacitete za industrijske postupke stoga bi bila isključena iz višegodišnjih ugovora.

3.5.1.3. Čimbenici smanjenja kapaciteta

- (247) Dvije zainteresirane strane tvrdile su da se, u usporedbi s mehanizmima za razvoj kapaciteta u susjednim zemljama kao što je Francuska ili Ujedinjena Kraljevina, belgijskim čimbenicima smanjenja kapaciteta riskira teško kažnjavanje tehnologija kao što su skladištenje, upravljanje potrošnjom ili obnovljivi izvori energije.
- (248) Jedna zainteresirana strana tvrdila je da čimbenici smanjenja kapaciteta predviđeni u belgijskom mehanizmu za razvoj kapaciteta objavljeni u odluci o pokretanju postupka stvaraju ozbiljne prepreke ulasku na tržište, posebno za skladištenje, a općenito za pružatelje energetske ograničenog kapaciteta.

3.5.1.4. Obveza povrata uložениh sredstava

- (249) Dvije zainteresirane strane tvrdile su da se obvezama povrata uložениh sredstava u ugovorima o kapacitetu diskriminira između jedinica tržišta kapaciteta s „potpunim rasporedom” i onih „bez potpunog rasporeda” te da se krši načelo „jedinstvene izvršne cijene”.
- (250) Prema jednoj zainteresiranoj strani mehanizmom „obveze povrata uložениh sredstava” diskriminiraju se operatori kapaciteta s potpunim rasporedom jer se ne uzimaju u obzir djelatnosti osiguranja od rizika tih operatora, u okviru kojih oni na terminskim tržištima unaprijed prodaju velik dio svoje očekivane količine, zbog čega su izloženi povratu prihoda koje nisu zaradili. Za razliku od toga, operatori bez potpunog rasporeda imaju znatnu fleksibilnost da efektivno deklariraju pojedinačne tržišne cijene koje se ponašaju kao izvršna cijena, čime se ograničava njihov rizik od povrata nezarađenih prihoda, a pruža im se i mogućnost da izbjegnu obvezu povrata uložениh sredstava.
- (251) Druga strana tvrdila je da se obvezom povrata uložениh sredstava diskriminira između jedinica tržišta kapaciteta s potpunim rasporedom i onih bez potpunog rasporeda, prvo zbog nepostojanja izuzeća od te obveze za kapacitet koji je već prodan na terminskim tržištima (i na koji se ne odnose izvršne cijene), a drugo zbog uvođenja „deklarirane tržišne cijene” za jedinice tržišta kapaciteta koje ne primjenjuju potpune rasporede, što u praksi rezultira uvođenjem više izvršnih cijena.

3.5.1.5. Srednje ograničenje cijene

- (252) Jedna zainteresirana strana bila je zabrinuta da će uvođenje srednjeg ograničenja cijene narušiti tržišno natjecanje na dražbi jer neki postojeći kapaciteti kojima su potrebna ulaganja da bi ostali ekonomski održivi možda nemaju jamstvo za povrat „novca koji nedostaje” i možda će biti prisiljeni napustiti tržište.
- (253) Prema jednoj zainteresiranoj strani postoji materijalni „investicijski jaz” između praga ulaganja za trogodišnje ugovore (trenutačno 177 EUR/kW) i srednjeg ograničenja cijene (trenutačno se predviđa da iznosi od 21 do 31 EUR/kW), što dovodi do diskriminacije postojećih kapaciteta kojima su potrebna ulaganja koji isto tako mogu imati znatan iznos „novca koji nedostaje”.

3.5.1.6. Izravni prekogranični kapacitet

- (254) Dvije zainteresirane strane izjavile su da davanje mogućnosti izravnog prekograničnog sudjelovanja može imati neopravdane negativne učinke na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.
- (255) Te zainteresirane strane smatraju da izravno prekogranično sudjelovanje može smanjiti poticaje za ulaganje u interkonekcijski kapacitet. Nadalje, mjera bi mogla ugroziti povezivanje tržišta jer bi mehanizam za razvoj kapaciteta mogao dovesti do situacije u kojoj pružatelji kapaciteta traže pristup najprivlačnijem tržištu s izravnom i isključivom poveznicom. Mjerom bi se trebao uzeti u obzir i opseg u kojem energetska povezanost može riješiti svaki mogući problem adekvatnosti proizvodnje.

3.6. Usklađenost s Uredbom o električnoj energiji

3.6.1. Tumačenje članka 24. stavka 1.

- (256) Prema članku 24. stavku 1. Uredbe o električnoj energiji države članice u svoju procjenu adekvatnosti mogu uključiti osjetljivosti povezane s „[posebnostima] nacionalne opskrbe i potražnje za električnom energijom”. Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju u usklađenost mehanizma za razvoj kapaciteta s člankom 24. stavkom 1. jer je u belgijskom Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. korišten scenarij EU-HiLo, koji se temelji na pretpostavkama o francuskoj opskrbi električnom energijom. Pet zainteresiranih strana kritiziralo je Komisijino tumačenje članka 24. stavka 1. Uredbe o električnoj energiji te je izjavilo da je ono suviše restriktivno.
- (257) Te zainteresirane strane tvrdile su da metodologija za ERAA-u potvrđuje da nacionalne procjene adekvatnosti resursa moraju imati regionalno područje primjene i da se u njih mogu uključiti dodatne osjetljivosti. U njoj se ne određuje niti ograničava priroda tih dodatnih osjetljivosti. Kako je navedeno u članku 3. stavku 6. predmetne metodologije, te osjetljivosti mogu se odnositi na širok raspon promjena u pretpostavkama na cijelom zemljopisnom području koje se razmatra, uključujući različite pretpostavke povezane s ulaznim podacima kao što su instalirani kapaciteti.
- (258) Jedna zainteresirana strana primijetila je da se i u Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014.–2020. ⁽⁸⁵⁾ („EEAG”) izričito potvrđuje da u procjeni adekvatnosti resursa treba uzeti u obzir „procjenu utjecaja varijabilne proizvodnje, uključujući iz susjednih sustava”.

3.6.2. Administrativno postupno ukidanje

- (259) Dvije zainteresirane strane istaknule su da u zakonodavnim/regulatornim aktima nema odredbe o postupnom ukidanju mehanizma za razvoj kapaciteta.

3.7. Ostale primjedbe

3.7.1. Održivost

- (260) Dvije zainteresirane strane tvrdile su da velik udio kapaciteta koji je u mehanizmu za razvoj kapaciteta rezerviran za plin nije usklađen s ciljevima dekarbonizacije Unije i postupnog ukidanja subvencija za fosilna goriva u skladu s europskim zelenim planom, EEAG-om i potporom belgijske savezne vlade klimatskoj neutralnosti do 2050.

3.7.2. Postupno ukidanje nuklearnog kapaciteta

- (261) Jedna zainteresirana strana istaknula je da Belgija namjerava zadržati 2 GW nuklearne energije ako izvješće o procjeni o prvim dražbama kapaciteta pokažu neočekivani problem sigurnosti opskrbe. Ta strana smatra da to poteže nekoliko pitanja o potrebi za mehanizmom za razvoj kapaciteta i njegovu dizajnu.

3.7.3. Trajanje

- (262) Jedna zainteresirana strana istaknula je da u načinu na koji se dodjeljuju dugogodišnji ugovori treba uzeti u obzir smanjenje zabrinutosti u pogledu adekvatnosti s vremenom i izbjeći učinak ovisnosti o odabranoj tehnologiji.
- (263) Jedna zainteresirana strana navela je da trajanje ugovora (15 godina) potencijalno može biti dulje od trajanja mjere (10 godina), a to je prema njezinu mišljenju u suprotnosti s privremenom prirodom mjere.

4. PRIMJEDBE BELGIJE

- (264) U ovom su odjeljku sažete primjedbe Belgije na odluku o pokretanju postupka primljene 22. listopada 2020. i primjedbe na očitovanja trećih strana primljene 24. prosinca 2020. Uključene su i ažurirane informacije koje je Belgija dostavila 28. siječnja 2021., 1. ožujka 2021., 13. i 27. travnja 2021., 4., 5., 19. i 26. svibnja 2021. te 17. kolovoza 2021.

⁽⁸⁵⁾ SL C 200, 28.6.2014., str. 1., kako je izmijenjeno ispravkom koji je Komisija donijela u SL C 290, 10.8.2016., str. 11. Komisija je 2. srpnja 2020. donijela komunikaciju kojom se EEAG produljuje do 31. prosinca 2021. te kojom se on mijenja. Vidjeti Komunikaciju C(2020) 4355 final.

4.1. Nužnost mjere

- (265) Belgija smatra da njezina analiza, koju podupire stajalište operatora prijenosnog sustava, pokazuje da bi zbog postupnog ukidanja nuklearnih kapaciteta od 2022. do 2025., koji trenutačno čine više od polovine kapaciteta za proizvodnju toplinske energije u Belgiji, nepostojanje mehanizma za razvoj kapaciteta negativno utjecalo na sigurnost opskrbe električnom energijom u Belgiji. Ta je potreba potvrđena i u nekoliko drugih studija koje su u razdoblju od 2017. do 2020. proveli znanstvenici, tehnološki instituti i Savezni ured za planiranje, neovisno o analizi operatora prijenosnog sustava.
- (266) Belgija je navela da znatan problem sa sigurnošću opskrbe, tj. LOLE koji je više od triput veći od belgijskog pravnog kriterija LOLE-a, ne pokazuje samo scenarij HiLo, već i osnovni scenarij EU-a, što opravdava potrebu za intervencijom mehanizmom za razvoj kapaciteta.
- (267) Belgija je istaknula da je ACER odobrio metodologiju na kojoj se treba temeljiti europska/nacionalna procjena adekvatnosti resursa tek 2. listopada 2020. Metodologija ACER-a sadržava znatne promjene i stoga se predviđa postupna provedba, tj. prva europska procjena adekvatnosti resursa, koja će se objaviti krajem 2021. i uključivati samo određene aspekte metodologije ACER-a. ENTSO za električnu energiju predviđa da će se metodologija za ERAA-u u potpunosti provesti do 2023.
- (268) Belgija je tvrdila da se nije moglo očekivati da u ranijim studijama u potpunosti primijeni metodologiju ACER-a za europsku i nacionalnu procjenu adekvatnosti jer ta metodologija još nije bila poznata. Međutim, Belgija je istaknula da su mnogi važni elementi koji proizlaze iz metodologije provedeni još prije njezina odobrenja, npr. procjena gospodarske održivosti, modeliranje na temelju protoka, probabilističko modeliranje i procjene u drugim zemljama.
- (269) Belgija je osporila tvrdnju da se mehanizam ne bi trebao provesti dok se ne objavi europska procjena adekvatnosti resursa. Ona smatra da države članice mogu provesti i komplementarne nacionalne procjene te procijeniti potrebu za mehanizmom za razvoj kapaciteta na temelju tih nacionalnih procjena adekvatnosti i da ne mogu čekati potpunu provedbu europske procjene adekvatnosti resursa (koja se predviđa u 2023.).
- (270) Kad je riječ o standardu pouzdanosti, Belgija je istaknula da je ACER objavio metodologiju za izračun VOLL-a i CONE-a te metodologiju za određivanje standarda pouzdanosti tek 2. listopada 2020. Stoga vremenski nije moguće obustaviti mehanizam za razvoj kapaciteta dok se definira novi standard pouzdanosti. Osim toga, u konačnici je za određivanje željene razine sigurnosti opskrbe odgovorna država članica.
- (271) Kad je riječ o klimatskim godinama korištenima u nacionalnim studijama adekvatnosti, Belgija je objasnila da se, s obzirom na to da nije objavljena metodologija, u njima radi dosljednosti koristi ista klimatska baza podataka kao i u MAF-u.
- (272) Kad je riječ o tržišnim prihodima, Belgija je navela da su u postojećim nacionalnim studijama adekvatnosti provedenima do 2019. očekivani prihodi modelirani primjenom srednje vrijednosti prihoda svih simuliranih godina. Iako je taj pristup pojednostavnjen, može se smatrati da odražava očekivane prihode, u kojima se uzimaju u obzir cjenovni rizici, što se u metodologiji ACER-a prepoznaje kao važan element.
- (273) Belgija je u pogledu ograničenja cijena i općenito cijelog modeliranja tržišta objasnila da su parametri korišteni u nacionalnim studijama adekvatnosti isti kao i oni korišteni na europskoj razini (ENTSO za električnu energiju, PLEF). To se smatra najboljim dostupnim pristupom koji odražava dizajn europskog tržišta, uključujući prevladavajuća tehnička ograničenja ponuda koja predviđaju nominirani operatori tržišta električne energije.
- (274) Kad je riječ o funkciji određivanja cijena u slučaju oskudice, kako je navedeno u ažuriranom belgijskom planu provedbe, Belgija razmatra u kojoj bi se mjeri mogla predvidjeti ta inicijativa. Belgija je objasnila da nacionalno regulatorno tijelo i operator prijenosnog sustava provode studiju o tome.
- (275) Belgija je napomenula da su u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. već korištena najbolja dostupna predviđanja uvođenja fleksibilnosti i energije vjetera na moru, u skladu s nacionalnim energetske i klimatskim planom, i da je primijenjeno pravilo najmanje preostale dostupne razlike (minRAM) od 70 %. U osnovnom scenariju smatra se da sve europske zemlje pravodobno ispunjavaju to pravilo.

- (276) Kad je riječ o zabrinutosti u pogledu adekvatnosti, Belgija je tvrdila da, iako je točno da studije pokazuju oscilacije u točno izračunanoj potrebi za kapacitetom, to ne umanjuje činjenicu da potreba za kapacitetom u 2025. zahtijeva intervenciju koja je usmjerena i na novi kapacitet.
- (277) Najnovije istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti pokazuje sve veću potrebu za kapacitetom od 2025. do 2032.

4.2. Primjerenost mjere

4.2.1. Odabir instrumenta

- (278) Belgija se ne slaže sa stajalištem nekih zainteresiranih strana da bi strateška rezerva bila poželjnija od mehanizma za razvoj kapaciteta na razini cijelog tržišta.
- (279) Belgija je uputila na Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019., u kojem su ispitani scenarij isključivo energetskog tržišta sa strateškom rezervom te scenarij isključivo energetskog tržišta s mehanizmom za razvoj kapaciteta. Donesen je zaključak da se u scenariju isključivo energetskog tržišta sa strateškom rezervom ne bi ispunio kriterij sigurnosti opskrbe.

4.2.2. Otvorenost mjere za sve relevantne pružatelje kapaciteta

- (280) Kad je riječ o dražbi g. – 2, Belgija jer objasnila da, kao i u drugim državama članicama s mehanizmom za razvoj kapaciteta, dražbe g. – 4 i g. – 1 omogućuju svim tehnologijama, s duljim ili kraćim vremenima isporuke, da sudjeluju u mehanizmu, a državi članici relativnu sigurnost da može nabaviti dovoljnu količinu da bi zajamčila sigurnost opskrbe u godini isporuke. Podjelom količina između dražbi g. – 1 i g. – 2 riskira se prekomjerno smanjenje natjecanja na tim dražbama.
- (281) Kad je riječ o korištenju instaliranog kapaciteta za izračun praga ulaganja, Belgija je navela da je dodjela višegodišnjih ugovora jedinicama tržišta kapaciteta koje više pridonose sigurnosti opskrbe u skladu s općim ciljem mehanizma za razvoj kapaciteta.
- (282) Ako bi se za izračun praga ulaganja umjesto instaliranog kapaciteta uzeo u obzir smanjeni kapacitet koji nudi jedinica tržišta kapaciteta, Belgija smatra da bi kapaciteti s velikim čimbenikom smanjenja lakše dosegili prag ulaganja za višegodišnje ugovore. Tako bi im se dala prednost u odnosu na druge pri isporuci iste usluge.
- (283) S obzirom na nemogućnost pružatelja kapaciteta koji primaju druge mjere potpore da sudjeluju u mehanizmu za razvoj kapaciteta, Belgija je istaknula da, ako bi se kogeneracijskim kapacitetima dopustilo da sudjeluju u oba mehanizma, javio bi se rizik od prekomjerne naknade za te kapaciteta, što bi uzrokovalo i nepoštenu konkurentnu prednost na dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta.

4.3. Učinak poticaja

4.3.1. Prihvatljivi troškovi ulaganja

- (284) Belgija je u pogledu napomene da troškovi koji kapacitetu omogućuju da ispuni standarde zaštite okoliša ne bi trebali biti prihvatljivi za dulje ugovore pojasnila da je taj prijedlog usmjeren na jamčenje jednakog postupanja između novih i postojećih kapaciteta s obzirom na razvrstavanje kapaciteta u dulje ugovore.

4.4. Proporcionalnost mjere

4.4.1. Količina koju treba nabaviti

- (285) Prema Belgiji kalibracija količine za mehanizam za razvoj kapaciteta (referentni scenarij) za prvu dražbu odabrana je na temelju savjeta Savezne javne službe za gospodarstvo. U tom se savjetu razmatra smanjena dostupnost francuskog nuklearnog kapaciteta koja je manje ozbiljna od one koju je preporučio operator prijenosnog sustava (i manje ozbiljna od scenarija dimenzioniranja koji se koristio prethodnih godina za određivanje veličine belgijske strateške rezerve).

- (286) Belgija je tvrdila da su njezina visoka stopa međupovezanosti i ovisnost o uvozu posebnost nacionalne opskrbe električnom energijom. Nadalje je tvrdila da je uključivanje nedostupnosti francuskog nuklearnog kapaciteta jedina osjetljivost koju je uzela u obzir iako Belgija vidi i druge rizike u susjednim zemljama (npr. ubrzano ukidanje ugljena, kašnjenja u stavljanju u pogon mrežne infrastrukture ili novog kapaciteta).
- (287) Belgija je navela da je odabir referentnog scenarija određen člankom 4. nacrta Kraljevske uredbe o metodologiji za definiranje referentnog scenarija za svaku dražbu. Za svaku se dražbu referentni scenarij osmišljava na temelju triju koraka opisanih u nastavku te se podnosi za javno savjetovanje:
- (a) odabir scenarija/osjetljivosti iz najnovije europske i/ili nacionalne procjene adekvatnosti:
- za prvu dražbu (2021.) odabran je scenarij iz MAF-a 2019. (najnovija dostupna europska studija koja je bila predmet savjetovanja na europskoj razini);
- (b) ažuriranje podataka i pretpostavki iz najrelevantnijih dostupnih izvora:
- za prvu dražbu (2021.) uključena su ažuriranja iz procjene adekvatnosti proizvodnje iz 2020. koju je proveo PLEF ⁽⁸⁶⁾;
- (c) odabir dodatnih osjetljivosti koje mogu utjecati na belgijsku sigurnost opskrbe:
- za prvu dražbu (2021.) uklonjena je vrijednost ekvivalentna dvjema nuklearnim jedinicama iz Francuske, na temelju postupaka u studiji PLEF-a radi usklađivanja s povijesnim/očekivanim opažanjima o nuklearnim elektranama u Francuskoj, koje nisu uključene u prethodne točke (a) i (b), ali ih je francuski operator prijenosnog sustava koristio u francuskoj nacionalnoj procjeni adekvatnosti resursa (*Bilan Prévisionnel* 2019 ⁽⁸⁷⁾).
- (288) Belgija je navela da se u procjeni adekvatnosti proizvodnje iz 2020. koju je proveo PLEF prikazuje „osjetljivost male dostupnosti nuklearnog kapaciteta” kako bi se odrazio osnovni scenarij koji je francuski operator prijenosnog sustava upotrijebio u svojim procjenama adekvatnosti. U toj se osjetljivosti pretpostavlja dodatna nedostupnost 1 700 MW nuklearnih kapaciteta.
- (289) Belgija je tvrdila da osjetljivost odabrana za mehanizam za razvoj kapaciteta odgovara podacima i pretpostavkama iz osnovnog slučaja u francuskoj nacionalnoj procjeni adekvatnosti resursa. Stoga bi se na isti način trebalo pretpostaviti da je to najprimjereniji osnovni slučaj za Belgiju jer je to ažuriranje u skladu s podacima i pretpostavkama iz najrelevantnijih dostupnih izvora. Taj se slučaj stoga ne bi trebao okarakterizirati kao „scenarij HiLo”, već kao vjerodostojan osnovni scenarij.
- (290) O tvrdnji da bi parametre kojima se određuje količina kapaciteta koju treba nabaviti na dražbi trebalo odobriti na temelju prijedloga regulatornog tijela, Belgija je navela da priprema izmjenu Zakona o mehanizmu za razvoj kapaciteta kojom će to potvrditi. Dok se čeka službeno odobrenje te izmjene, već se poštuje Uredba o električnoj energiji, tj. regulatorno tijelo objavilo je svoj prijedlog metodologije za utvrđivanje parametara količine u ožujku 2020. i do veljače 2021. izradit će prijedlog krivulje potražnje za prvu dražbu.
- (291) Izmijenjeni Zakon o mehanizmu za razvoj kapaciteta objavljen je 19. ožujka 2021. Kraljevska uredba o metodologiji za utvrđivanje parametara količine objavljena je 30. travnja 2021. CREG je predložio parametre količine 30. travnja 2021. Ministarska odluka s uputama za dražbu g. – 4 za godinu isporuke 2025. objavljena je 30. travnja 2021.
- (292) Belgija je tvrdila da je objašnjenje da države članice ne bi mogle odstupiti od prijedloga regulatornog tijela izjava za koju ne postoji pravna osnova u Uredbi o električnoj energiji i da bi to bilo u suprotnosti s odgovornosti države članice za sigurnost opskrbe.

4.4.2. Mehanizam financiranja

- (293) Belgija je objasnila da u toj zemlji trenutačno nije ugrađeno dovoljno pametnih brojila da bi se omogućio mehanizam financiranja koji se temelji na potrošnji pri vršnom opterećenju. Zakon o mehanizmu za razvoj kapaciteta prilagođen je kako bi se taj model mogao uvesti 2025. Belgija je nadalje objasnila da će to razmotriti 2023., kad se objavi izvješće o uvođenju pametnih brojila.

⁽⁸⁶⁾ https://www.elia.be/en/news/press-releases/2020/05/20200520_third-regional-generation-adequacy-assessment-report

⁽⁸⁷⁾ https://assets.rte-france.com/prod/public/2020-06/bp2019_synthegse_12_1_0.pdf

- (294) Kad je riječ o tvrdnji da bi sustave za skladištenje trebalo izuzeti od obveze pružanja javne usluge za financiranje mehanizma za razvoj kapaciteta, Belgija je objasnila da se to odnosi na šire pitanje tarifa i nameta koji se primjenjuju na skladištenje električne energije. Belgija je u tom pogledu potvrdila da će primijeniti smjernice i propise predviđene u paketu „Čista energija za sve Europljane” (npr. Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta) i izuzeća predviđena Direktivom o oporezivanju energije (Direktiva 2003/96/EZ od 27. listopada 2003.).

4.5. Izbjegavanje negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu

4.5.1. Otvorenost mjere za sve relevantne pružatelje kapaciteta

4.5.1.1. Agregiranje

- (295) S obzirom na tvrdnju da trenutna pravila o prihvatljivosti za višegodišnje ugovore sprečavaju agregiranje, a posebno pravilo da postrojenje s najkraćim trajanjem ugovora u agregiranom portfelju određuje trajanje ugovora za cijeli portfelj, Belgija je navela da će prilagoditi nacrt Kraljevske uredbe i pravila o funkcioniranju kako bi se kapacitetima s duljim ugovorima koji se žele agregirati omogućilo da odaberu dulje trajanje ugovora.
- (296) To je prilagođeno u Kraljevskoj uredbi o određivanju pragova ulaganja, kriterija prihvatljivosti za troškove ulaganja i postupka rangiranja te u Pravilima o funkcioniranju mehanizma za razvoj kapaciteta.
- (297) Kad je riječ o zabrani agregiranja kapaciteta na koje se primjenjuje obveza svakodnevnog rasporeda, Belgija je izjavila da se zasad ne čini primjerenim promijeniti taj element dizajna, ali zatražit će redovito ažuriranje te zabrane u procjenama mehanizma za razvoj kapaciteta kako bi se prema potrebi omogućile promjene. Belgija je izjavila da su se na jedinice koje pripadaju toj kategoriji uvijek primjenjivali posebni koordinacijski postupci i da se očekuje da će se to i nastaviti. Ti postupci uključuju obvezu svakodnevnog rasporeda preciznu do MW-a, strogu koordinaciju planiranja isključenja i obveze stavljanja kapaciteta na raspolaganje za, na primjer, uravnoteženje. Ta metoda osigurava koordiniran rad mreže u stvarnom vremenu. Pojedinačno promatranje tih jedinica omogućuje pravilno predviđanje tokova i što učinkovitije savladavanje specifičnih ograničenja, a u agregiranom skupu to bi se promatranje „zamutilo”, zbog čega bi rad mreže bio manje transparentan i učinkovit.
- (298) Osim toga, dizajn mehanizma za razvoj kapaciteta kalibriran je za kapacitete koji pripadaju jednoj kategoriji ili drugoj, a praćenje dostupnosti usklađeno je s njihovim kontekstom na energetska tržišta. Odstupanje od te postojeće razlike moglo bi uzrokovati složeniji i potencijalno manje otporan dizajn u više aspekata. Na primjer, teško je predvidjeti kako bi se primjenjivala obveza povrata uloženi sredstava za takvu jedinicu tržišta kapaciteta jer bi dva dijela agregirane jedinice mogla pripadati različitim sustavima.

4.5.1.2. Pragovi ulaganja

- (299) Belgija je u pogledu pragova ulaganja kojima se određuje pristup dugoročnim ugovorima izjavila da će pažljivije analizirati različite elemente i obavijestiti Europsku komisiju o načinu na koji želi nastaviti.
- (300) Belgija je 11. lipnja 2021. objavila Kraljevsku uredbu u kojoj se uzimaju u obzir napomene zainteresiranih strana o pragovima ulaganja.
- (301) Kad je riječ o tvrdnji da bi i ulaganja koja omogućuju fleksibilnost ili povećavaju smanjeni kapacitet bez povećavanja instaliranog kapaciteta trebala biti prihvatljivi trošak, Belgija je izjavila da, s obzirom na to da je mehanizam za razvoj kapaciteta tržište kapaciteta, a ne energetska tržište, ona odstupa od pretpostavke da su prihvatljiva samo ulaganja kojima se održava ili proširuje kapacitet. Na primjer: i. kad je riječ o upravljanju potrošnjom, ulaganja koja omogućuju povećanje instaliranog kapaciteta (odnosno razliku između najveće potrošnje (najvećeg preuzimanja) i najmanjeg preuzimanja (nepromjenjive razlike)) prihvatljiva su za dobivanje duljeg ugovora i ii. kad je riječ o termalnim jedinicama, ulaganja namijenjena povećanju pouzdanosti, a time i smanjenog kapaciteta, nisu prihvatljiva na isti način kao što nisu prihvatljiva ni kad je riječ o upravljanju potrošnjom.

- (302) Belgija je istaknula da iako nisu prihvatljivi za dobivanje duljeg ugovora, ti se troškovi mogu integrirati u cijenu kapaciteta u ponudi.

4.5.1.3. Čimbenici smanjenja kapaciteta

- (303) Kad je riječ o čimbenicima smanjenja kapaciteta, Belgija je izjavila da se na prvi pogled „manji” čimbenici smanjenja kapaciteta mogu objasniti time da su smanjenja kapaciteta za energetske ograničene tehnologije manja kad se poveća njihov udio u sustavu/zemlji. Zaista, ako je udio tih tehnologija velik, njihov doprinos nije ograničen na trenutke oskudice. Belgija ima najveći udio energetske ograničenih resursa u usporedbi s drugim zemljama koje su uvele mehanizam za razvoj kapaciteta te će se on prema referentnom scenariju mehanizma za razvoj kapaciteta dodatno povećati (30 % u 2025., u usporedbi s manje od 10 % u Francuskoj, Ujedinjenoj Kraljevini ili Irskoj). To kretanje, tj. smanjenje čimbenika smanjenja kapaciteta povećanjem udjela energetske ograničenih resursa, potvrđeno je i u drugim zemljama/zonama, kao što su Irska ili Ujedinjena Kraljevina.
- (304) Belgija je nadalje objasnila da se očekuje mišljenje regulatornog tijela o predloženim čimbenicima smanjenja kapaciteta i da je operator prijenosnog sustava početkom siječnja 2021. organizirao poseban sastanak radne skupine o toj temi za sve zainteresirane strane.
- (305) U ministarskoj odluci u kojoj se daju upute za dražbu g. – 4 za godinu isporuke 2025., objavljenoj 30. travnja 2021., nalazi se ažurirani skup čimbenika smanjenja kapaciteta, kojim su predviđeni viši čimbenici za energetske ograničene kapacitete, pri čemu se uzima u obzir njihovo najdulje trajanje isporuke.

4.5.1.4. Obveza povrata uložених sredstava

- (306) S obzirom na obvezu povrata uložених sredstava Belgija je objasnila da je dizajn izvršne cijene bio predmet mnogih rasprava u radnoj skupini za mehanizam za razvoj kapaciteta. Osmišljenim rješenjem nastoji se uspostaviti ravnoteža između dvaju elemenata:
- (a) s jedne strane, obveza povrata uložених sredstava osnovna je značajka belgijskog mehanizma za razvoj kapaciteta, na temelju opcija pouzdanosti, i trebala bi postojati realistična mogućnost izloženosti izvršnoj cijeni ako dođe do najviših cijena kako bi se izbjegla neočekivana dobit;
 - (b) s druge strane, kapacitete ne bi trebalo isključiti iz mehanizma ako se aktiviraju samo pri tržišnoj cijeni većoj od izvršne cijene.

4.5.1.5. Srednje ograničenje cijene za nacionalni kapacitet

- (307) Belgija je u pogledu srednjeg ograničenja cijene izjavila da ispituje mogućnost uvođenja mehanizma odstupanja.
- (308) Kraljevskom uredbom objavljenom 30. travnja 2021. predviđaju se postupak i mehanizam odstupanja za strane koje mogu dokazati da imaju višu razinu „novca koji nedostaje” od one koja se može povratiti zahvaljujući srednjem ograničenju cijene.

4.5.2. Prihodi od zagušenja

- (309) Belgija smatra da su distribucija i upotreba naknada nastalih dodjelom prekograničnih karata mehanizmu za razvoj kapaciteta u potpunosti u skladu s pravilima utvrđenima u Uredbi o električnoj energiji, posebno članku 26. stavku 9.
- (310) Belgija je izjavila da nacionalna regulatorna tijela donose odluke o distribuciji prihoda među operatorima prijenosnog sustava. Način na koji belgijski operator prijenosnog sustava koristi prihode od zagušenja uređen je metodologijom za izračun tarifa kojom je određeno da ukupni prihod pokriva troškove nužne za nastavak reguliranih aktivnosti.
- (311) Belgija je navela da je, ako se prihodi dijele sa susjednim operatorima prijenosnog sustava, upotreba tih prihoda uređena Uredbom o električnoj energiji.
- (312) Belgija je potvrdila i da će poštovati Odluku ACER-a br. 36/2020, kojom se, među ostalim, utvrđuje metodologija za dijeljenje prihoda koji nastaju dodjelom ulaznog kapaciteta.

4.5.3. Srednje ograničenje cijene za strani kapacitet

- (313) Belgija je navela da se ograničenje za jednogodišnje ugovore za strani neizravni kapacitet čini opravdanim jer se ne može zajamčiti da će ostati dovoljno prekograničnih karata za specifičnu granicu za vrijeme trajanja višegodišnjeg ugovora.
- (314) Belgija navodi da ako opća primjena srednjeg ograničenja cijene na strane neizravne kapacitete obeshrabri sudionike da sudjeluju, mogu se razmotriti promjene prijavljenog dizajna (kao što je predviđanje mehanizma za odobravanje odstupanja).
- (315) Mehanizam odstupanja naveden u uvodnoj izjavi 308. primjenjuje se i na strane neizravne kapacitete.

4.5.4. Izravni prekogranični kapacitet

- (316) Belgija je izjavila da je izrađena izmjena Zakona o mehanizmu za razvoj kapaciteta kojom se predviđa da je preduvjet za sudjelovanje izravnog prekograničnog kapaciteta sklapanje sporazuma između Belgije i države članice na čijem se području kapacitet nalazi. Taj bi sporazum s jedne strane trebao uvjeriti Belgiju da će nositelj kapaciteta poštovati tehničke, organizacijske i financijske uvjete, a s druge bi strane trebao uvjeriti državu članicu domaćina da to sudjelovanje neće uzrokovati probleme za njezinu sigurnost opskrbe ili upravljanje zagušenjem.
- (317) Zakon o mehanizmu za razvoj kapaciteta, u koji je uključena ta promjena, objavljen je 19. ožujka 2021.

4.6. Usklađenost s Uredbom o električnoj energiji

4.6.1. Tumačenje članka 24. stavka 1.

- (318) Belgija je izjavila da dostupne studije o adekvatnosti resursa uključuju osjetljivosti na strane kapacitete. Belgija smatra da je to u potpunosti u skladu s Uredbom o električnoj energiji jer bi upravo veliku ovisnost o uvozu trebalo smatrati „[posebnošću] nacionalne opskrbe i potražnje za električnom energijom”, kako je navedeno u članku 24. stavku 1. Uredbe o električnoj energiji. To potvrđuje zahtjev za regionalno područje primjene nacionalne procjene adekvatnosti resursa.

4.6.2. Administrativno postupno ukidanje

- (319) Kad je riječ o administrativnom postupnom ukidanju, Belgija je tvrdila da s obzirom na dizajn mehanizma za razvoj kapaciteta ugovori mogu i trebali bi se kretati prema naknadi jednakoj nuli.
- (320) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 218., Belgija se obvezala u Zakon o električnoj energiji uključiti odredbu prema kojoj se, ako se u tri uzastopne godine ne sklopi novi sporazum o kapacitetu u skladu s člankom 7.j stavkom 11., od sljedeće godine nadalje neće organizirati nove dražbe u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta.

4.7. Ostale primjedbe

4.7.1. Održivost

- (321) Belgija je objasnila da je mehanizam za razvoj kapaciteta osmišljen tako da bude tehnološki neutralan i da se njime ne rezervira nikakav kapacitet za postrojenja na plin. Nadalje, mnogi elementi dizajna odabrani su kako bi se osigurali ravnopravni uvjeti i aktivno promicalo sudjelovanje inovativnih tehnologija, kao što su upravljanje potražnjom energije i drugi oblici fleksibilnosti. Na primjer, dizajnom se predviđa rezervacija znatne količine kapaciteta za dražbu g. – 1, što će tehnologijama s kraćim vremenima isporuke, kao što su upravljanje potražnjom energije ili baterije, bolje omogućiti da sudjeluju na dražbi. Količina se procjenjuje na više od 1,5 GW sa stopostotnom dostupnošću, što je više od 3 ili 4 GW nakon primjene čimbenika smanjenja kapaciteta. U usporedbi s drugim europskim zemljama taj je udio rezerviran za dražbu g. – 1 znatno veći, tj. za godinu isporuke 2018./2019. Ujedinjena Kraljevina rezervirala je 2,5 GW za dražbu g. – 1, a na dražbi g. – 4 nabavila je 48,6 GW. U irskom mehanizmu za razvoj kapaciteta predviđeno je da se od 2 % do 5 % potrebnog kapaciteta rezervira za dražbu g. – 1.

- (322) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 109., na nova postrojenja na fosilna goriva, koja će biti prihvatljiva za 15-godišnje ugovore, primjenjivat će se ciljevi koje Europska unija i/ili Belgija utvrdi za smanjenje emisija stakleničkih plinova kako bi se postigla klimatska neutralnost do 2050.
- (323) Osim toga, Belgija je navela da je uspostavila poticajno ozračje za razvoj takozvanih energetske ograničenih tehnologija (npr. putem mogućnosti sudjelovanja na tržištima pomoćnih usluga ili olakšavanjem putem mehanizma za prijenos energije). Posljedica su bili visoki udjeli upravljanja potražnjom energije, a taj će se trend dodatno povećati jer se predviđa dodavanje dodatnog skladištenja i upravljanja potrošnjom u sustav kako se približava 2025.
- (324) Naposlijetku, razina elektroenergetske međupovezanosti Belgije trenutačno iznosi približno 24 %, a očekuje se da će se ta vrijednost do 2030. povećati na 33 %.

4.7.2. Postupno ukidanje nuklearnog kapaciteta

- (325) Belgija je izjavila da se prijava i dalje temelji na potpunom postupnom ukidanju nuklearnog kapaciteta. Dalje je objasnila da će prijaviti svaki prijedlog prilagodbi nakon procjene do kraja studenoga 2021.

4.7.3. Trajanje

- (326) Belgija je tvrdila da je stoga glavni razlog za uvođenje dugoročnih ugovora uspostava ravnopravnih uvjeta među postojećim, obnovljenim i novim kapacitetima. Nastojanje da se osiguraju takvi ravnopravni uvjeti jednako je valjano u prvoj dražbi kao i u naknadnima.
- (327) Kad je riječ o trajanju ugovora (15 godina) i privremenoj prirodi mjere (10 godina), Belgija je napomenula da se moraju razlikovati trajanje ugovora s jedne strane i odobrena organizacija dražbi s druge strane.

5. OCJENA MJERE

5.1. Državna potpora u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a

- (328) U odluci o pokretanju postupka Komisija je izrazila preliminarno stajalište da mjera čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Ni Belgija ni bilo koja zainteresirana strana nije dovela u pitanje to stajalište.
- (329) Člankom 107. stavkom 1. UFEU-a državna potpora definira se kao „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku”.
- (330) Državna potpora obuhvaćena člankom 107. stavkom 1. UFEU-a nije spojiva s unutarnjim tržištem ako „narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj [...] u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.
- (331) U članku 107. stavcima 2. i 3. UFEU-a navedene su posebne okolnosti u kojima se potpora ipak smatra ili se može smatrati spojivom s unutarnjim tržištem. Procjena Komisije o tome je li neka od tih okolnosti primjenjiva u ovom slučaju utvrđena je u odjeljku 5.3.

5.1.1. Pripisivost državi i financiranje državnim sredstvima

- (332) Kako bi se mjera smatrala državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, (a) mora biti pripisiva državi i (b) mora uključivati državna sredstva. Drugi uvjet znači da potporu mora izravno dodijeliti država ili javno ili privatno tijelo koje je imenovala ili osnovala država⁽⁸⁸⁾. Kako je objašnjeno u odjeljku 2.2., mehanizam za razvoj kapaciteta uspostavljen je saveznim zakonom, donesenim 22. travnja 2019., kojim se mijenja Zakon o električnoj energiji od 29. travnja 1999. o organizaciji belgijskog tržišta električne energije (primarno zakonodavstvo).

⁽⁸⁸⁾ Predmet 76/78, *Steinike & Weinlig protiv Njemačke* [1977.] ECR 595, točka 21.; predmet C-379/98 *PreussenElektra* [2001.] ECR I-2099, točka 58.; predmet C-706/17 *Achema* [2019.], točka 47. i dalje.

Nekoliko provedbenih odredbi za ovaj mehanizam za razvoj kapaciteta predviđeno je putem sekundarnog zakonodavstva kao što su kraljevske uredbе, ministarske odluke i regulatorno odobrena tržišna pravila i ugovori. Pravna osnova za sve to sekundarno zakonodavstvo navedeni je Savezni zakon o električnoj energiji. Mjera se stoga može pripisati državi Belgiji.

- (333) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila preliminarno stajalište da se mehanizam za razvoj kapaciteta financira državnim sredstvima. Belgija nije osporila to stajalište.
- (334) Mehanizmom financiranja opisanom u odjeljku 2.12.2. Belgija stvara sustav u kojem se troškovi koje snosi operator prijenosnog sustava zbog mehanizma za razvoj kapaciteta potpuno nadoknađuju mrežnim tarifama, koje imaju značajke parafiskalnog nameta. Naime, država zakonom određuje dodatnu pristojbu za potrošnju električne energije putem mrežnih tarifa (vidjeti uvodne izjave 208. i 209.). S druge strane, Zakonom o električnoj energiji određuje se da je operator prijenosnog sustava obavezan ubirati te tarife izravno od korisnika mreže (vidjeti uvodnu izjavu 208.). S druge strane, korisnici mreže od kojih se ubire tarifa moraju je platiti (vidjeti uvodnu izjavu 210.). Osim toga, kako je istaknuto u uvodnoj izjavi 208., obvezne mrežne tarife potječu od države u smislu da se država nije ograničila na to da za skupinu fizičkih osoba učini obveznim doprinos koji je uvelo i koji primjenjuje udruženje tih fizičkih osoba kao u sudskoj praksi u predmetima *Pearle* ⁽⁸⁹⁾ i *Doux Élevage* ⁽⁹⁰⁾. Stoga se, u skladu s presudom Suda u predmetu *Njemačka protiv Europske komisije*, mrežne tarife kvalificiraju kao porez nametnut zakonom ⁽⁹¹⁾.
- (335) Komisija stoga smatra da se mehanizam za razvoj kapaciteta financira iz državnih sredstava jer se financira iz prihoda od parafiskalnog nameta koji je nametnula država, a kojima se upravlja i koje se raspodjeljuje u skladu s odredbama zakonodavnog akta. Zaista, ako se nacionalnim pravom zahtijeva uvođenje naknade za određenu skupinu osoba, ta je naknada obvezna i stoga su prikupljena sredstva državna sredstva ⁽⁹²⁾.

5.1.2. *Gospodarska prednost koja se dodjeljuje određenim poduzetnicima ili proizvodnji određene robe (selektivna prednost)*

- (336) Prednost, u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, svaka je gospodarska korist koju poduzetnik ne bi ostvario u uobičajenim tržišnim uvjetima, odnosno u nedostatku intervencije države ⁽⁹³⁾.
- (337) Uspješni ponuditelji na dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta primaju naknadu putem tog mehanizma, koju ne bi dobili da na tržištu električne energije, u uobičajenim gospodarskim uvjetima, samo prodaju električnu energiju i pomoćne usluge. Mjerom se stoga daje gospodarska prednost poduzetnicima koji su bili uspješni na dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta. Ta je prednost selektivna jer stavlja u povoljniji položaj samo određene poduzetnike, točnije uspješne ponuditelje na dražbama za mehanizam za razvoj kapaciteta koji se nalaze u sličnom činjeničnom i pravnom položaju kao i drugi pružatelji kapaciteta koji nisu mogli sudjelovati ili nisu sudjelovali u tim dražbama ili koji su sudjelovali, ali nisu bili uspješni.
- (338) Nadalje, mjerom se dodjeljuje selektivna prednost samo određenim poduzetnicima koji mogu pomoći odgovoriti na utvrđene probleme s adekvatnošću jer su kapaciteti manji od 1 MW (vidjeti uvodnu izjavu 69.) isključeni iz izravnog sudjelovanja u mehanizmu za razvoj kapaciteta (tj. bez agregiranja; vidjeti uvodnu izjavu 72.) iako mogu pomoći i u smanjenju utvrđenog problema adekvatnosti. I u budućnosti će se minimalnim pragom za sudjelovanje u mehanizmu za razvoj kapaciteta, čak i ako se smanji (uvodna izjava 70.), nastaviti isključivati izravno sudjelovanje nekih kapaciteta (tj. bez agregiranja) u tom mehanizmu. Nadalje, iz mehanizma za razvoj kapaciteta isključit će se strani kapaciteti iz država članica koje nisu susjedne (vidjeti uvodnu izjavu 199.). Stoga se i iz te perspektive mjerom dodjeljuje selektivna prednost.

⁽⁸⁹⁾ Predmet C-345/02, *Pearle i dr.* [2004.] ECLI:EU:C:2004:448.

⁽⁹⁰⁾ Predmet C-677/11, *Doux Élevage i Coopérative agricole UKL-ARREE* [2013.] ECLI:EU:C:2013:348.

⁽⁹¹⁾ Predmet C-405/16 P, *Savezna Republika Njemačka protiv Europske komisije* [2019.] ECLI:EU:C:2019:268, točka 68.

⁽⁹²⁾ Vidjeti predmet C-405/16 P, *Savezna Republika Njemačka protiv Europske komisije* [2019.] ECLI:EU:C:2019:268, točke 68. i 72.; predmet C-706/17, *Achema i dr.* [2019.] ECLI:EU:C:2019:407, točku 57. i predmet T-217/17 *FVE Holyšov I i dr. protiv Europske komisije* [2019.] ECLI:EU:T:2019:633, točku 111.

⁽⁹³⁾ Presuda Suda od 11. srpnja 1996., *SFEI i dr.*, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 60.; presuda Suda od 29. travnja 1999., *Španjolska protiv Komisije*, C-342/96, ECLI:EU:C:1999:210, točka 41.

5.1.3. *Narušavanje tržišnog natjecanja i trgovine u Uniji*

- (339) Mjera bi mogla narušiti tržišno natjecanje i utjecati na trgovinu na unutarnjem tržištu. Proizvodnja električne energije te veleprodajna i maloprodajna tržišta električne energije djelatnosti su koje su u cijeloj Uniji otvorene tržišnom natjecanju⁽⁹⁴⁾. Stoga svaka prednost koju poduzeća iz tog sektora ostvare državnim sredstvima potencijalno može utjecati na trgovinu unutar Unije i narušiti tržišno natjecanje.

5.1.4. *Zaključak o procjeni na temelju članka 107. stavka 1. UFEU-a*

- (340) Mjera stoga čini državnu potporu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

5.2. **Zakovitost potpore**

- (341) Prijavlivanjem mjere prije njezine provedbe belgijska su nadležna tijela ispunila svoju obvezu u skladu s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a.

5.3. **Spojivost mjere s unutarnjim tržištem**

- (342) Komisija je procijenila prijavljenu mjeru na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) i EEAG-a. Konkretno, procijenila je mjeru na temelju odjeljka 3.9. EEAG-a⁽⁹⁵⁾, u kojem su utvrđeni uvjeti za dodjelu potpore za adekvatnost proizvodnje.
- (343) U članku 107. stavku 3. točki (c) UFEU-a predviđena je mogućnost da Komisija spojivima može proglasiti „potpore za olakšavanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti ili određenih gospodarskih područja ako takve potpore ne utječu negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu”. Stoga potpora koja je spojiva na temelju te odredbe Ugovora mora pridonositi razvoju određene gospodarske djelatnosti. Osim toga, ona ne bi trebala narušiti tržišno natjecanje na način koji je suprotan zajedničkom interesu.

5.3.1. *Doprinos razvoju gospodarske djelatnosti*

- (344) Na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a mjera mora pridonositi razvoju određene gospodarske djelatnosti⁽⁹⁶⁾.
- (345) Prijavljena mjera podupire razvoj gospodarske djelatnosti u sektoru električne energije izravnim poticanjem dovoljnih ulaganja u novi i postojeći kapacitet proizvodnje, skladištenja i upravljanja potrošnjom kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe električnom energijom. Sporedni je učinak taj da se može očekivati da će sigurnost opskrbe energijom koja se podupire mjerom potaknuti gospodarsku djelatnost općenito jer sigurna opskrba električnom energijom pogoduje različitim gospodarskim djelatnostima koje ovise o električnoj energiji kao ulaznom elementu.
- (346) Prijavljeni plan pridonosi razvoju gospodarske djelatnosti, kako se zahtijeva člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a.

5.3.2. *Olakšavanje gospodarske djelatnosti i učinak poticaja*

- (347) Potpora ima učinak poticaja ako potiče korisnika da promijeni svoje ponašanje prema razvoju određene gospodarske djelatnosti koja se potiče potporom i ako do promjene u ponašanju ne bi došlo da nema potpore⁽⁹⁷⁾. Detaljnije smjernice o tumačenju ovog kriterija utvrđene su u točki 227. u vezi s odjeljkom 3.2.4. EEAG-a.

⁽⁹⁴⁾ Vidjeti Uredbu o električnoj energiji i Direktivu (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL L 158, 14.6.2019., str. 125.).

⁽⁹⁵⁾ U točki 16. EEAG-a dodana je sljedeća rečenica u Komunikaciji C(2020) 4355 final: „Ove se Smjernice, međutim, primjenjuju na poduzetnike koji na dan 31. prosinca 2019. nisu bili u teškoćama, ali su u razdoblju od 1. siječnja 2020. do 30. lipnja 2021. postali poduzetnici u teškoćama.”

⁽⁹⁶⁾ Presuda od 22. rujna 2020., *Austrija protiv Komisije*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, t. 20. i 24.

⁽⁹⁷⁾ U tom smislu vidjeti točke 49. i 144. EEAG-a.

- (348) Belgija je dostavila procjenu adekvatnosti proizvodnje koja pokazuje da bi adekvatnost proizvodnje, u protučinjeničnom scenariju bez mjere, dosegula kritične razine 2025., kako je prikazano u uvodnoj izjavi 49. Drugim riječima, bez te mjere pružatelji kapaciteta ne bi stavili na raspolaganje kapacitet potreban za postizanje standarda pouzdanosti koji je Belgija utvrdila za isporuku energije u razdobljima preopterećenja. Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 227., neke zainteresirane strane potvrdile su potrebu za mehanizmom za razvoj kapaciteta i istaknule hitnost tog pitanja.
- (349) Prema Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021., do 2025. samo će mali udio dodatnog kapaciteta biti održiv putem isključivo energetskog tržišta (uvodna izjava 50.).
- (350) Mjera stoga potiče ulazak novih kapaciteta na tržište. Mjera potiče nove i postojeće sudionike na tržištu da pridonose cilju sigurnosti opskrbe.
- (351) Osim toga, u skladu s točkom 52. EEAG-a, potpora se dodjeljuje na temelju konkurentnog natječajnog postupka. Drazbovni postupak opisan u odjeljku 2.5. nediskriminirajući je i otvoren za sve vrste kapaciteta.
- (352) Nadalje, obveza povrata uložениh sredstava opisana u odjeljku 2.7.3. stvara financijski poticaj za dostupnost u vrijeme oskudice. Povrh toga, Belgija je uvela postupke praćenja dostupnosti prije i tijekom razdoblja isporuke (vidjeti odjeljke 2.8.1. i 2.8.2.) te odgovarajuća ispitivanja i penale (opisano u odjeljcima 2.8.3. i 2.8.4.) kako bi osigurala poštovanje obveze dostupnosti.
- (353) Naposljetku, Komisija se slaže s primjedbama zainteresirane strane u kojima se ističe da ulaganja koja su potrebna kako bi se kapacitetu omogućilo da ispuni standarde zaštite okoliša koji su već doneseni ne bi trebala biti prihvatljiva za dulje ugovore u skladu s točkom 53. EEAG-a (vidjeti uvodnu izjavu 238.).
- (354) Komisija stoga pozdravlja izmjenu Kraljevske uredbe o određivanju pragova ulaganja, kriterija prihvatljivosti za troškove ulaganja i postupka rangiranja. U izmijenjenoj Kraljevskoj uredbi navodi se da će u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta prihvatljivi biti samo troškovi za prilagodbu budućim standardima Unije (vidjeti uvodnu izjavu 142.).
- (355) Komisija smatra da mjera ima učinak poticaja koji mijenja ponašanje njezinih korisnika prema razvoju gospodarske djelatnosti koji se nastoji ostvariti potporom.

5.3.3. Usklađenost s drugim odredbama prava Unije

- (356) Državna potpora koja krši odredbe ili opća načela prava Unije ne može biti proglašena spojivom ⁽⁹⁸⁾.
- (357) Ako mjera državne potpore (uključujući njezinu metodu financiranja ako je namjenski povezana s tom potporom) uključuje aspekte koji su nerazdvojno povezani s predmetom potpore i koji krše ostale odredbe prava Unije, to bi kršenje moglo utjecati na ocjenu usklađenosti te državne potpore ⁽⁹⁹⁾. U ovom bi se slučaju to pitanje moglo javiti u pogledu članaka 30. i 110. UFEU-a i određenih odredbi Uredbe o električnoj energiji. Komisija stoga treba provjeriti krše li aspekti mehanizma za razvoj kapaciteta pravo Unije i, ako je odgovor potvrđan, jesu li ti aspekti nerazdvojno povezani s predmetom potpore u okviru mehanizma.

5.3.3.1. Usklađenost s člancima 30. i 110. Ugovora

- (358) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila preliminarno stajalište da se mehanizmom financiranja prijavljenih mjera potpore ne uvode ograničenja koja bi kršila odredbe članka 30. ili članka 110. UFEU-a. Komisija nije primila nikakve primjedbe kojima se osporava to stajalište.

⁽⁹⁸⁾ Presuda od 22. rujna 2020., *Austrija protiv Komisije*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, t. 44.

⁽⁹⁹⁾ Vidjeti uvodnu izjavu 25. Odluke Komisije u predmetu državne potpore SA.40029 (2014/N), Ponovno uvođenje sustava likvidacija, program naknade, model I i model II – H1 2015., SL C 136, 24.4.2015., str. 4. Vidjeti uvodnu izjavu 29. Odluke Komisije u predmetu državne potpore SA.42215 (2015/N), Produljenje grčkih mjera financijske potpore (članak 2. Zakona 3723/2008), SL C 277, 21.8.2015., str. 11.

- (359) Kako je navedeno u točki 29. EEAG-a, ako mjera državne potpore ili s njom povezani uvjeti (uključujući metodu financiranja kad je ona njihov sastavni dio) podrazumijevaju neizbježnu povredu prava Unije, potpora se ne može ocijeniti spojivom s unutarnjim tržištem. U području energetike sve naknade namijenjene financiranju mjere državne potpore moraju biti u skladu ponajprije s člancima 30. i 110. UFEU-a. Komisija je stoga provjerila je li mehanizam financiranja prijavljenih mjera potpore usklađen s člancima 30. i 110. UFEU-a.
- (360) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 334., Belgija stvara sustav u kojem se troškovi koje snosi operator prijenosnog sustava zbog mehanizma za razvoj kapaciteta potpuno nadoknađuju mrežnim tarifama, koje imaju značajke parafiskalnog nameta. Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 214., tarifa se na isti način primjenjuje na sve potrošače po osnovici EUR/MWh. Komisija stoga smatra da su te tarife vrlo slične porezu na potrošenu električnu energiju.
- (361) Kad je riječ o člancima 30. i 110. UFEU-a, ustaljena je sudska praksa da na trenutačnom stupnju razvoja pravo Unije ne ograničava slobodu svake države članice na uspostavu poreznog sustava kojim se razlikuju određeni proizvodi, čak i proizvodi koji su slični u smislu prvog stavka članka 110. UFEU-a, na temelju objektivnih kriterija kao što su priroda sirovina koje su upotrijebljene ili primijenjeni proizvodni procesi. Međutim, takvo je razlikovanje u skladu s pravom Unije samo ako ono ostvaruje ciljeve koji su sami usklađeni s pravom Unije i ako su detaljna pravila takva da se njima mogu izbjeći sve vrste diskriminacije, izravne ili neizravne, u odnosu na uvoz iz drugih država članica ili svi oblici zaštite u vezi s domaćim proizvodima koji se natječu⁽¹⁰⁰⁾.
- (362) Kako je objašnjeno u odjeljku 2.10., u skladu s Uredbom o električnoj energiji Belgija će dopustiti sudjelovanje stranog kapaciteta iz država članica s izravnim priključkom na belgijsku mrežu u mehanizmu za razvoj kapaciteta od prve isporuke, tj. od 2025.
- (363) S obzirom na otvorenost mjere prekograničnom kapacitetu Komisija zaključuje da mehanizam financiranja prijavljenih mjera potpore ne uvodi ograničenja koja su u suprotnosti s člankom 30. ili člankom 110. UFEU-a.

5.3.3.2. Usklađenost s Uredbom o električnoj energiji

Usklađenost s člankom 20. Uredbe o električnoj energiji

- (364) Prema članku 20. stavku 1. Uredbe o električnoj energiji države članice prate adekvatnost resursa na svojem državnom području na temelju europske procjene adekvatnosti resursa iz članka 23. Za potrebe nadopune europske procjene adekvatnosti države članice mogu provesti i nacionalnu procjenu adekvatnosti resursa u skladu s člankom 24.
- (365) Komisija napominje da ENTSO za električnu energiju još nije ispunio svoju obvezu na temelju članka 23. Uredbe o električnoj energiji da izradi europsku procjenu adekvatnosti resursa. Stoga je zabrinutost u pogledu adekvatnosti resursa u Belgiji utvrđena isključivo na temelju nacionalne procjene adekvatnosti resursa. Usporedbu europske i nacionalne procjene adekvatnosti resursa u skladu s člankom 24. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji, čiji je cilj utvrditi moguća odstupanja između tih procjena, nije bilo moguće provesti. Kako je predviđeno člankom 24. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji, i nacionalna procjena adekvatnosti resursa trebala bi se temeljiti na metodologiji dogovorenoj za europsku procjenu iz članka 23. Uredbe o električnoj energiji.
- (366) Elia je 25. lipnja 2021. objavila novu studiju adekvatnosti resursa koja se temelji na metodologiji za ERAA-u. U Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. utvrđena je zabrinutost u pogledu adekvatnosti resursa u Belgiji od 2025. nadalje.
- (367) Prije nego što uvedu mehanizme za razvoj kapaciteta, države članice dužne su utvrditi sve regulatorne poremećaje ili tržišne nedostatke koji su prouzročili tu zabrinutost ili joj pridonijeli. Države članice dužne su donijeti mjere za uklanjanje utvrđenih poremećaja i objaviti vremenski plan za njihovu provedbu (članak 20. stavak 2. Uredbe o električnoj energiji).
- (368) Kako je opisano u odjeljku 2.3.4., Belgija je izradila i objavila plan provedbe u kojem je odredila mjere za uklanjanje regulatornih poremećaja ili tržišnih nedostataka na belgijskom tržištu električne energije.

⁽¹⁰⁰⁾ Predmet C-213/96, *Outokumpu* [1998.] I-1777, točka 30.

- (369) Na temelju plana provedbe belgijska nadležna tijela obvezala su se na nekoliko reformi tržišta, osobito radi jačanja tržišta uravnoteženja (vidjeti uvodnu izjavu 62.), olakšavanja upravljanja potrošnjom (vidjeti uvodnu izjavu 64.) i povećanja interkonekcijskog kapaciteta (vidjeti uvodnu izjavu 65.).
- (370) Belgija se obvezala i objaviti plan i pratiti njegovu primjenu, objaviti rezultate praćenja u godišnjem izvješću i podnijeti ga Europskoj komisiji. Naposljetku, obvezala se pridržavati se plana provedbe čak i nakon što se riješi pitanje utvrđene zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa.
- (371) Nakon javnog savjetovanja Komisija je 30. travnja 2020. donijela mišljenje o belgijskom planu provedbe u skladu s člankom 20. stavkom 5. Uredbe o električnoj energiji ⁽¹⁰¹⁾. Komisija je u svojem mišljenju utvrdila da bi Belgija trebala dodatno poboljšati funkcioniranje svojih tržišta uravnoteženja izmjenom svojeg programa određivanja cijena u slučaju oskudice tako da razmotri primjenu funkcije određivanja cijena u slučaju oskudice i na pružatelje usluge uravnoteženja, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 62., ali je prepoznala i da je nedavno provedeno nekoliko poboljšanja ili se planira njihova provedba. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 62., Belgija je u svoj mehanizam određivanja cijene odstupanja uvela takozvanu alfa komponentu, provela netiranje odstupanja i priprema se za pridruživanje platformi uravnoteženja Unije za aFRR i mFRR. Kad je riječ o upravljanju potrošnjom, Komisija je u svojem mišljenju utvrdila da bi Belgija trebala nastaviti uvoditi pametna brojila s potrebnim funkcijama kako bi se olakšalo prihvaćanje upravljanja potrošnjom na temelju cijena. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 64., Belgija se obvezala na daljnje uvođenje pametnih brojila u budućnosti. Te su mjere dovoljne za uklanjanje regulatornih poremećaja ili tržišnih nedostataka koji su utvrđeni u belgijskom planu provedbe, u skladu s člankom 20. stavkom 5. Uredbe o električnoj energiji.
- (372) Mjera je usklađena s člankom 20. Uredbe o električnoj energiji.

Usklađenost s člankom 21. Uredbe o električnoj energiji

- (373) Prema članku 21. stavku 1. Uredbe o električnoj energiji, kako bi se uklonile preostale zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa, države članice mogu, samo kao zadnji izbor, uvesti mehanizam za razvoj kapaciteta, osobito podložno uvjetima iz članka 21. stavaka 2. i 8.
- (374) U skladu s člankom 21. stavkom 2. Uredbe o električnoj energiji Belgija je od listopada do prosinca 2019. provela studiju o učincima svojeg mehanizma na susjedne države članice savjetovanjem s njima.
- (375) U skladu s člankom 20. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji države članice procjenjuju mogu li se zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa ukloniti mehanizmom za razvoj kapaciteta u obliku strateške rezerve.
- (376) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 60., Belgija trenutačno ima stratešku rezervu koja će trajati do 31. ožujka 2022. Cilj je strateške rezerve zadovoljiti vršno opterećenje u zimskim razdobljima kad tržište nije sposobno za to, tako da se određeni postojeći proizvodni kapacitet i kapacitet upravljanja potrošnjom održava izvan tržišta kao pričuva koja se aktivira samo kad se iscrpe resursi za uravnoteženje.
- (377) Kako je objašnjeno u Završnom izvješću o sektorskom istraživanju o mehanizmima za razvoj kapaciteta ⁽¹⁰²⁾, ako se utvrde dugoročne zabrinutosti u pogledu adekvatnosti, najprimjereniji mehanizam za razvoj kapaciteta za rješavanje problema vjerojatno će biti program na razini tržišta koji se temelji na obujmu. Kako se dalje objašnjava u tom izvješću, strateška rezerva ne bi riješila problem ulaganja utvrđen za nova postrojenja. Za razliku od toga, mehanizmi za razvoj kapaciteta na razini tržišta mogu biti djelotvorniji u poticanju ulaganja kako bi se odgovorilo na dugoročnije zabrinutosti u pogledu adekvatnosti.
- (378) Budući da je u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. utvrđena strukturna potreba za novim kapacitetom (vidjeti uvodne izjave 49. i 50.), Komisija smatra da se mehanizmom za razvoj kapaciteta u obliku strateške rezerve ne mogu ukloniti zabrinutosti u pogledu adekvatnosti resursa utvrđene u Belgiji od 2025. nadalje.

⁽¹⁰¹⁾ Mišljenje Komisije C(2020) 2654 final; https://ec.europa.eu/energy/topics/markets-and-consumers/capacity-mechanisms_en

⁽¹⁰²⁾ Završno izvješće o sektorskom istraživanju o mehanizmima za razvoj kapaciteta, SWD(2016) 385 final.

- (379) U skladu s člankom 20. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji države članice ne uvode mehanizme za razvoj kapaciteta prije nego što Komisija da mišljenje o planu provedbe iz članka 20. stavka 3. Uredbe, kako je navedeno u članku 20. stavku 5.
- (380) Kako je opisano u uvodnoj izjavi 371., Komisija je 30. travnja 2020. donijela mišljenje o belgijskom planu provedbe. Belgija je počela s pripremnim koracima za prvu dražbu g. – 4, ali još nije uvela mehanizam za razvoj kapaciteta.
- (381) U skladu s člankom 21. stavkom 7. Uredbe o električnoj energiji, kojim se zahtijeva odredba o učinkovitom postupnom ukidanju mehanizma za razvoj kapaciteta ako u tri uzastopne godine nisu sklopljeni novi ugovori, Belgija je uvela klauzulu u kojoj je navela da se u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta neće organizirati nove dražbe ako se u tri uzastopne godine ne sklopi novi sporazum o kapacitetu u skladu s člankom 7.j stavkom 11. Zakona o električnoj energiji (vidjeti uvodnu izjavu 218.).
- (382) Kako je opisano u uvodnoj izjavi 217., Belgija traži odobrenje državne potpore na desetogodišnje razdoblje, tj. za najdulje razdoblje određeno člankom 21. stavkom 8. Uredbe o električnoj energiji.
- (383) Naposljetku, Belgija se obvezala nakon uvođenja mehanizma za razvoj kapaciteta primijeniti plan provedbe iz članka 20. stavka 3. Uredbe o električnoj energiji, kako se zahtijeva člankom 21. stavkom 8. Uredbe.
- (384) Komisija zaključuje da je mjera usklađena s člankom 21. Uredbe o električnoj energiji.

Usklađenost s člankom 22. Uredbe o električnoj energiji

- (385) Člankom 22. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji definiraju se posebne značajke dizajna koje svi mehanizmi za razvoj kapaciteta moraju imati. U skladu s tim člankom mehanizam za razvoj kapaciteta: i. privremen je, ii. ne stvara nepotrebne tržišne poremećaje te se njima ne ograničava prekozonska trgovina, iii. ne nadilazi ono što je potrebno kako bi se uklonila zabrinutost u pogledu adekvatnosti, iv. takav je da se pružatelji kapaciteta odabiru transparentnim, nediskriminirajućim i natjecateljskim postupkom, v. takav je da se u okviru njega pružateljima kapaciteta pružaju poticaji da budu dostupni u vrijeme očekivanog opterećenja sustava, vi. jamči da je naknada određena natjecateljskim postupkom, vii. određuje tehničke uvjete za sudjelovanje pružatelja kapaciteta prije postupka odabira, viii. omogućuje sudjelovanje svih resursa kojima se može pružiti potrebna tehnička izvedba, uključujući skladištenje i upravljanje potrošnjom i ix. takav je da se u okviru njega pružateljima kapaciteta određuju primjerene sankcije ako nisu dostupni u vrijeme opterećenja sustava.
- (386) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju u usklađenost mjere s člankom 22. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o električnoj energiji, kojom je određeno da mehanizam za razvoj kapaciteta ne bi trebao nadilaziti ono što je potrebno kako bi se uklonila zabrinutost u pogledu adekvatnosti.
- (387) Prijavljeni mehanizam za razvoj kapaciteta privremen je, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 385.
- (388) Mehanizam za razvoj kapaciteta osmišljen je tako da se učinak ograniči na ono što je potrebno da bi se ostvarili ciljevi politike i izbjegla nepotrebna narušavanja tržišta električne energije. Otvoren je za sve postojeće i nove proizvođače, operatore upravljanja potrošnjom i skladištenja. U njemu može sudjelovati i prekogranični kapacitet. Štoviše, mehanizam je osmišljen tako da uključuje nekoliko mjera donesenih upravo kako bi se izbjegle zlouporabe tržišne snage, npr. opcije pouzdanosti, ograničenja cijene i konkurentni dražbeni postupak (vidjeti odjeljke 2.5. i 2.7.). Osim toga, očekuje se da će se zahvaljujući otvorenosti za novi kapacitet i dostupnosti dugoročnih ugovora osigurati da se dominacija na tržištu ne poveća na neprihvatljiv način (vidjeti uvodne izjave 66. i 117.).
- (389) Kad je riječ o uvjetu da mehanizam za razvoj kapaciteta ne bi trebao nadilaziti ono što je potrebno kako bi se uklonila zabrinutost u pogledu adekvatnosti, Belgija je parametre koji određuju količinu kapaciteta koju treba nabaviti u okviru mehanizma odobrila na temelju prijedloga regulatornog tijela, u skladu s člankom 25. stavkom 4. Uredbe o električnoj energiji (vidjeti uvodne izjave 88. i 290.).

- (390) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 92., u postupku za konačno utvrđivanje količine kapaciteta koju treba nabaviti treba poštovati i relevantne dijelove Uredbe o električnoj energiji. Kako bi odredila količinu koju treba nabaviti na prvoj dražbi g. – 4 za razdoblje isporuke 2025.–2026., Belgija je koristila MAF 2019. ažuriran u skladu s podacima PLEF-a iz 2020. Belgija je pojasnila da su se iste osjetljivosti u pogledu nedostupnosti francuskog nuklearnog kapaciteta koristile u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. u scenariju „EU-BASE” (uvodna izjava 102.).
- (391) Štoviše, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 103., belgijska tijela ostavila su znatnu količinu za dražbu g. – 1, čime su osigurala da se nova kalibracija krivulje potražnje provede bliže godini isporuke i tako izbjegne da se na prvoj dražbi g. – 4 na dražbu stavi previše kapaciteta. Ta velika rezervacija za dražbu g. – 1 omogućuje belgijskim nadležnim tijelima da se nose s manjim odstupanjima nakon novih ulaznih podataka i metodoloških poboljšanja.
- (392) Komisija napominje da će se približno samo 54 % prosječne najveće potrošnje u trenucima oskudice ugovoriti na dražbi g. – 4 u 2021. (vidjeti uvodnu izjavu 104.).
- (393) Komisija napominje i da standard pouzdanosti određuje koliko se kapaciteta stavlja na dražbu na tržištu kapaciteta i da novi standard pouzdanosti, izračunan u skladu s metodologijom za standard pouzdanosti, ne odstupa od starog standarda pouzdanosti (uvodna izjava 22.).
- (394) Kako je navedeno u uvodnim izjavama 28. i 105., Belgija se obvezala, prema potrebi, odrediti novi standard pouzdanosti prije rujna 2022. kako bi se on upotrijebio za određivanje količine koju treba nabaviti najkasnije na dražbi 2023. Belgija se obvezala provesti i unakrsne provjere s rezultatima iz nacionalne procjene adekvatnosti resursa 2023. i prema potrebi prilagoditi količine koje treba nabaviti na dražbi g. – 4 u 2023. i dražbi g. – 1 u 2026. Komisija poziva belgijska nadležna tijela da se pri ažuriranju standarda pouzdanosti i nacionalne procjene adekvatnosti resursa savjetuju s ACER-om kako bi bolje razumjela povezane odluke ACER-a navedene u uvodnim izjavama 18. i 40.
- (395) Uzimajući u obzir prethodno navedeno, a posebno dodatne primjedbe koje je Belgija dostavila za vrijeme formalnog ispitnog postupka, Komisija smatra da mehanizam za razvoj kapaciteta ne nadilazi ono što je potrebno kako bi se uklonile zabrinutosti u pogledu adekvatnosti.
- (396) Na temelju Pravila o funkcioniranju belgijskog mehanizma za razvoj kapaciteta, kapacitet će se nabavljati u transparentnom, nediskriminirajućem i konkurentnom postupku.
- (397) Mehanizam potiče pružatelje kapaciteta da budu dostupni u razdobljima očekivanog opterećenja sustava (vidjeti uvodne izjave od 182. do 186.).
- (398) Nadalje, naknada se određuje u konkurentnom natječajnom postupku i dražbovni postupak opisan u odjeljku 2.5. nediskriminirajući je i otvoren za sve vrste kapaciteta.
- (399) Belgija je odredila tehničke uvjete za sudjelovanje pružatelja kapaciteta prije postupka odabira. Ti su uvjeti određeni u Pravilima o funkcioniranju belgijskog mehanizma za razvoj kapaciteta (vidjeti uvodnu izjavu 12.).
- (400) Mehanizam za razvoj kapaciteta bit će otvoren za sve kapacitete koji mogu pridonijeti adekvatnosti resursa. Bit će tehnološki neutralan te će posebno biti otvoren i za postojeći i novi kapacitet te za skladištenje i upravljanje potrošnjom. U njemu će moći sudjelovati i prekogranični kapacitet.
- (401) Naposljetku, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 182., mehanizmom se predviđaju penali za nedostupnost u razdobljima opterećenja sustava.
- (402) Komisija stoga zaključuje da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni člankom 22. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji.
- (403) Osim toga, u skladu s člankom 22. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji mehanizmi za razvoj kapaciteta: i. izrađeni su tako da se njima osigurava da cijena koja se plaća za dostupnost automatski teži nuli kad se očekuje da će razina dostavljenog kapaciteta biti primjerena za ispunjenje razine kapaciteta koji se potražuje, ii. sudjelujućim resursima isplaćuju naknadu samo za njihovu dostupnost te iii. jamče da se obveze u pogledu kapaciteta mogu prenositi između prihvatljivih pružatelja kapaciteta.

- (404) Prijavljena je mjera tehnološki neutralan mehanizam za razvoj kapaciteta na razini tržišta, u okviru kojeg se svi prihvatljivi pružatelji kapaciteta natječu u jedinstvenoj dražbi kapaciteta kako bi se otkrila najniža održiva cijena po kojoj se potrebni kapacitet može isporučiti. Konkurentna priroda dražbe trebala bi potaknuti kretanje cijena prema nuli ako ima dovoljno kapaciteta za zadovoljavanje potražnje.
- (405) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 8., naknada za kapacitet koja se plaća pružateljima kapaciteta s opcijom pouzdanosti sastoji se od fiksnog plaćanja za održavanje dostupnosti ugovorenog kapaciteta za moguća razdoblja oskudice. Stoga se plaća naknada za dostupnost kapaciteta koja ne uključuje naknadu za količinu električne energije koju će pružatelji kapaciteta ponuditi na tržištu.
- (406) Kako je opisano u uvodnoj izjavi 187., Belgija će uspostaviti sekundarno tržište kako bi pružateljima kapaciteta dala mehanizam za poboljšanje njihova upravljanja rizikom u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta. Ako se obavljaju transakcije na sekundarnom tržištu, osigurava se potpuni prijenos obveza.
- (407) Komisija stoga zaključuje da su ispunjeni zahtjevi utvrđeni člankom 22. stavkom 2. Uredbe o električnoj energiji.
- (408) Nadalje, člankom 22. stavkom 4. Uredbe o električnoj energiji određuju se zahtjevi povezani s graničnim vrijednostima emisija CO₂.
- (409) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 107., pretkvalifikacijski zahtjevi uključuju graničnu vrijednost emisija: pružatelji kapaciteta koji premaše sljedeće granične vrijednosti emisija ne mogu sudjelovati na dražbi kapaciteta:
- (a) na kapacitet koji je počeo s proizvodnjom 4. srpnja 2019. ili poslije primjenjuje se granična vrijednost emisija od 550 g CO₂ podrijetlom iz fosilnih goriva po kWh električne energije;
 - (b) na kapacitet koji je počeo s proizvodnjom prije 4. srpnja 2019. primjenjuje se granična vrijednost emisija od 550 g CO₂ podrijetlom iz fosilnih goriva po kWh električne energije i granična vrijednost od prosječno 350 kg CO₂ podrijetlom iz fosilnih goriva godišnje po instaliranom kW_e.
- (410) Komisija zaključuje da je mjera usklađena s člankom 22. Uredbe o električnoj energiji.

Usklađenost s člankom 24. Uredbe o električnoj energiji

- (411) U skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji nacionalne procjene adekvatnosti resursa imaju regionalno područje primjene i temelje se na metodologiji iz članka 23. stavka 3. Uredbe, a posebno članka 23. stavka 5. točaka od (b) do (m).
- (412) Komisija u tom pogledu primjećuje da najnovija studija adekvatnosti resursa za Belgiju (tj. Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021.) ima regionalno područje primjene i da se temelji na metodologiji iz članka 23. stavka 3.
- (413) U skladu s člankom 12. stavkom 1. Odluke ACER-a metodologija za ERAA-u mora se u potpunosti provesti do kraja 2023. Stoga se Odlukom ACER-a predviđa postupna provedba metodologije za ERAA-u, na temelju plana djelovanja u kojem se opisuje faza provedbe utvrđena u članku 11. stavku 8. Odluke ACER-a.
- (414) Iako je metodologija za ERAA-u odobrena neposredno prije nego što je Belgija provela Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021., u njega je uključila različite elemente te metodologije opisane u uvodnoj izjavi 42.
- (415) Međutim, Komisija primjećuje da se u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. automatsko povećanje maksimalne ravnotežne cijene modelira tek od 2025. nadalje. Ipak, Belgija je pokazala da se rezultati procjene gospodarske održivosti za 2025. ne bi promijenili čak ni ako bi automatsko povećanje maksimalne ravnotežne cijene počelo od 2022. nadalje. Nadalje, Belgija se obvezala osigurati da će u novom istraživanju adekvatnosti, koje će objaviti do lipnja 2023., potpuno uzeti u obzir metodologiju za dinamična povećanja cijene od početka razdoblja simulacije nadalje (vidjeti uvodnu izjavu 48.).

- (416) Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. temelji se na primjerenim središnjim referentnim scenarijima, u skladu s člankom 24. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji (vidjeti uvodnu izjavu 45.).
- (417) Prema članku 24. stavku 1. točki (a) Uredbe o električnoj energiji države članice u svoju procjenu adekvatnosti mogu uključiti osjetljivosti povezane s posebnostima nacionalne opskrbe i potražnje za električnom energijom.
- (418) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju u usklađenost mehanizma za razvoj kapaciteta s člankom 24. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji jer je u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. korišten scenarij EU-HiLo, koji se temelji na pretpostavkama o stranoj opskrbi električnom energijom, tj. dodatnoj nedostupnosti francuskih nuklearnih elektrana.
- (419) Nekoliko zainteresiranih strana kritiziralo je Komisijino tumačenje članka 24. stavka 1. Uredbe o električnoj energiji te je izjavilo da je ono suviše restriktivno. One smatraju da metodologija za ERAA-u potvrđuje da nacionalne procjene adekvatnosti resursa moraju imati regionalno područje primjene i da se u njih mogu uključiti dodatne osjetljivosti. U njoj se ne određuje niti ograničava priroda tih dodatnih osjetljivosti. Kako je navedeno u članku 3. stavku 6. predmetne metodologije, te osjetljivosti mogu se odnositi na širok raspon promjena u pretpostavkama na cijelom zemljopisnom području koje se razmatra, uključujući različite pretpostavke povezane s ulaznim podacima, kao što su instalirani kapaciteti (vidjeti uvodne izjave od 256. do 258.).
- (420) Belgija je tvrdila da su njezina visoka stopa međupovezanosti i ovisnost o uvozu posebnost nacionalne opskrbe električnom energijom (vidjeti uvodne izjave 286. i 318.).
- (421) Komisija napominje da Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. uključuje osjetljivosti o nedostupnosti francuskog nuklearnog kapaciteta koje su u skladu s podacima koje je koristio francuski operator prijenosnog sustava u francuskoj nacionalnoj procjeni adekvatnosti resursa (vidjeti uvodne izjave od 287. do 289.).
- (422) Komisija napominje da se člankom 24. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji i metodologijom za ERAA-u zahtijeva da nacionalne procjene adekvatnosti resursa moraju imati regionalno područje primjene, a člankom 3. stavkom 6. metodologije za ERAA-u dopušta nadopuna središnjih referentnih scenarija dodatnim scenarijima i/ili osjetljivostima. Nadalje, u točki 224. podtočki (a) EEAG-a zahtijeva se da države članice predoče procjenu utjecaja varijabilne proizvodnje, među ostalim iz susjednih sustava.
- (423) Komisija u tom kontekstu smatra da primjena dodatnih osjetljivosti koje se odnose na inozemnu opskrbu električnom energijom u nacionalnim procjenama adekvatnosti resursa nije isključena člankom 24. stavkom 1. točkom (a) Uredbe o električnoj energiji.
- (424) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 365., traženu usporedbu europske i nacionalne procjene adekvatnosti resursa u skladu s člankom 24. stavkom 3. nije bilo moguće provesti jer ENTSO za električnu energiju nije dostavio europsku procjenu adekvatnosti resursa.
- (425) Komisija zaključuje da je mjera usklađena s člankom 24. Uredbe o električnoj energiji.

Usklađenost s člankom 25. Uredbe o električnoj energiji

- (426) U skladu s člankom 25. stavkom 1. Uredbe o električnoj energiji, ako države članice primjenjuju mehanizme za razvoj kapaciteta, moraju uspostaviti standard pouzdanosti.
- (427) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 22., Belgija je uspostavila standard pouzdanosti koji je određen kao LOLE od tri sata.
- (428) Člankom 25. stavkom 2. Uredbe o električnoj energiji određeno je da standard pouzdanosti utvrđuje država članica ili nadležno tijelo koje odredi država članica na prijedlog regulatornog tijela. Standard pouzdanosti temelji se na metodologiji utvrđenoj u članku 23. stavku 6.
- (429) Standard pouzdanosti utvrđen je Kraljevskom uredbom o utvrđivanju standarda pouzdanosti i odobrenju vrijednosti VOLL-a i CONE-a nakon prijedloga regulatornog tijela (vidjeti uvodnu izjavu 20.). Utvrđeni standard pouzdanosti malo odstupa od onog koji je predložilo regulatorno tijelo zbog razloga navedenih u uvodnoj izjavi 21. Međutim, ta mogućnost nije isključena člankom 25. Uredbe o električnoj energiji.

- (430) Belgija je izračunala standard pouzdanosti na temelju metodologije utvrđene u članku 23. stavku 6.
- (431) U skladu s člankom 25. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji standard pouzdanosti izračunava se upotrebom barem VOLL-a i CONE-a u određenom vremenskom okviru te se izražava kao „očekivana neisporučena energija” i „očekivani gubitak opterećenja”.
- (432) Na temelju članka 2. točke 9. Uredbe o električnoj energiji VOLL znači procjena u EUR/MWh najviše cijene električne energije koju su kupci voljni platiti kako bi izbjegli prekid opskrbe.
- (433) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 25. CREG je proveo anketu o spremnosti na plaćanje, ali zbog njezinih ograničenja rezultati su se mogli koristiti za jedinstvenu procjenu VOLL-a tek u ograničenoj mjeri. Belgija se obvezala ažurirati VOLL na temelju nove ankete o spremnosti na plaćanje i, prema potrebi, odrediti novi standard pouzdanosti prije rujna 2022. (vidjeti uvodnu izjavu 28.).
- (434) Komisija stoga smatra da je standard pouzdanosti utvrđen na temelju procjene VOLL-a i očekivanog CONE-a (vidjeti uvodne izjave 23. i 24.), u skladu s člankom 25. stavkom 3. Uredbe o električnoj energiji.
- (435) U skladu s člankom 25. stavkom 4. Uredbe o električnoj energiji, pri primjeni mehanizama za razvoj kapaciteta parametre za utvrđivanje količine kapaciteta koju osigurava mehanizam za razvoj kapaciteta odobrava država članica ili nadležno tijelo koje odredi država članica na temelju prijedloga regulatornog tijela.
- (436) Kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 86. i 290., metodologiju za određivanje parametara za utvrđivanje količine kapaciteta koju treba kupiti u okviru mehanizma predložio je CREG.
- (437) Komisija zaključuje da je mjera usklađena s člankom 25. Uredbe o električnoj energiji.

Usklađenost s člankom 26. Uredbe o električnoj energiji

- (438) U skladu s člankom 26. stavkom 1. mehanizmi za razvoj kapaciteta koji nisu strateške rezerve i, ako je to tehnički izvedivo, strateške rezerve, otvoreni su za izravno prekogranično sudjelovanje pružatelja kapaciteta smještenih u drugoj državi članici, podložno uvjetima utvrđenima u tom članku.
- (439) Međutim, člankom 26. stavkom 2. Uredbe o električnoj energiji državama članicama omogućuje se da zahtijevaju da se strani kapacitet nalazi u državi članici s izravnom mrežnom vezom s državom članicom koja primjenjuje mehanizam za razvoj kapaciteta.
- (440) Belgija će dopustiti sudjelovanje stranog kapaciteta iz država članica s izravnim priključkom na belgijsku mrežu u mehanizmu za razvoj kapaciteta od prve godine isporuke, tj. od 2025. Prema Belgiji, metodologije, zajednička pravila i uvjeti navedeni u članku 26. stavku 11. Uredbe o električnoj energiji doneseni su tek u prosincu 2020. pa bi trebalo dopustiti razuman rok za njihovu provedbu i potrebne pripreme za prekogranično sudjelovanje. Budući da operatori prijenosnog sustava još nisu mogli sklopiti potrebne sporazume, nije bilo moguće organizirati prekogranično sudjelovanje već od prve dražbe g. – 4. Ipak, prema belgijskim nadležnim tijelima, rezervirana je količina za dražbu g. – 1, čime je osigurano da prekogranični kapacitet ipak može sudjelovati i pridonijeti od prve godine isporuke (vidjeti uvodnu izjavu 189.).
- (441) Komisija je u odluci o pokretanju postupka tražila objašnjenje upotrebe prihoda od zagušenja i dijeljenja tih prihoda među operatorima prijenosnog sustava.
- (442) Belgija je pojasnila da će se prihodi od zagušenja koristiti i dijeliti prema pravilima utvrđenima u Uredbi o električnoj energiji, posebno članku 26. stavku 9.
- (443) Osim toga, Belgija je potvrdila da će poštovati Odluku ACER-a br. 36/2020, kojom se utvrđuju tehničke specifikacije za prekogranično sudjelovanje u mehanizmima za razvoj kapaciteta, uključujući metodologiju za dijeljenje prihoda koji nastaju dodjelom ulaznog kapaciteta.

(444) Mjera je stoga usklađena s člankom 26. Uredbe o električnoj energiji.

5.3.3.3. Zaključak o usklađenosti s drugim odredbama prava Unije

(445) Mjera je usklađena s člancima 30. i 110. Ugovora i Uredbom o električnoj energiji.

(446) Prijavljenom mjerom stoga se ne krši relevantno pravo Unije.

5.3.4. Potpora je osmišljena tako da se ograniče njezini učinci na tržišno natjecanje i trgovinu

5.3.4.1. Potreba za intervencijom države

(447) U skladu s pododjeljkom 3.2.2. EEAG-a država članica mora dokazati da je intervencija države potrebna i, posebno da je potpora potrebna kako bi se ispravio tržišni nedostatak koji se u suprotnom ne bi uklonio.

(448) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju u to jesu li belgijska nadležna tijela dovoljno precizno utvrdila te pravilno analizirala i kvantificirala problem adekvatnosti resursa, osobito u pogledu točaka 221. i 222. EEAG-a. Te je sumnje poduprlo nekoliko zainteresiranih strana, koje su dovele u pitanje i potrebu za planiranim mehanizmom za razvoj kapaciteta i/ili njegove dimenzije (vidjeti uvodne izjave od 227. do 234.).

(449) Prema Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. Belgija će se od 2025., nakon završetka postupnog ukidanja nuklearnog kapaciteta, suočiti s problemom adekvatnosti i strukturnom potrebom za novim kapacitetom. Ta potreba iznosi 2 GW u 2025. u središnjem scenariju „EU-BASE” i postupno se povećava na 3,9 GW do 2032. (vidjeti uvodnu izjavu 49.). Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. objavljeno je u lipnju 2021. i temelji se na metodologiji za ERAA-u (vidjeti točku 221. EEAG-a).

(450) Sad kad je ACER odobrio metodologiju za ERAA-u (vidjeti uvodnu izjavu 40.), sumnje Komisije o stavljanju naglaska na scenarij EU-HiLo u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2019. ili o nedostatku pravog protučinjeničnog scenarija za procjenu razmjera problema adekvatnosti resursa u MAF-u 2019. za Belgiju više nisu relevantne jer su metodološke razlike sad objedinjene u jednu zajedničku, pouzdaniju metodologiju, koja potvrđuje da postoji zabrinutost u pogledu adekvatnosti.

(451) Iako su dvije zainteresirane strane tvrdile da Belgija u prošlim studijama o adekvatnosti resursa nije uzela u obzir očekivanu funkciju oskudice (uvodna izjava 230.), tada nije postajao takav zahtjev. Prema mišljenju Komisije o belgijskom planu provedbe Belgija se ipak poziva da razmotri izmjenu svojeg programa određivanja cijena u slučaju oskudice u skladu s tim i najkasnije do 1. siječnja 2022. Komisija u tom pogledu uzima u obzir trenutačni rad regulatornog tijela i operatora prijenosnog sustava na uvođenju funkcije određivanja cijena manjka za uravnoteženje u Belgiji.

(452) Razina elektroenergetske međupovezanosti Belgije trenutačno iznosi približno 24 %, a očekuje se da će se ta vrijednost do 2030. povećati na 33 %. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 323., Belgija je olakšala i razvoj takozvanih energetske ograničenih tehnologija, npr. putem mogućnosti sudjelovanja na tržištima pomoćnih usluga ili olakšavanjem putem mehanizma za prijenos energije. Posljedica su bili visoki udjeli upravljanja potražnjom energije.

(453) Nadalje, kako je opisano u odjeljku 2.3.4., belgijska nadležna tijela obvezala su se na nekoliko reformi tržišta, osobito radi jačanja tržišta uravnoteženja (vidjeti uvodnu izjavu 62.), olakšavanja upravljanja potrošnjom (vidjeti uvodnu izjavu 64.) i povećanja interkonekcijskog kapaciteta (vidjeti uvodnu izjavu 65.).

(454) Unatoč tim reformama, u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. utvrđeni su rizici za adekvatnost resursa u Belgiji, primjenom standarda pouzdanosti opisanog u uvodnoj izjavi 22. U Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. predviđa se da će do 2025. vrlo mali udio novog kapaciteta biti održiv putem isključivo energetskeg tržišta.

(455) Komisija stoga smatra da je Belgija dokazala zašto tržište još ne može isporučiti adekvatan kapacitet bez intervencije, u skladu s točkom 223. EEAG-a.

- (456) Točkom 224. EEAG-a od Komisije se zahtijeva da uzme u obzir različite procjene koje dostavlja država članica, a koje se odnose na utjecaj varijabilne proizvodnje, sudjelovanje potražnje, energetska povezanost i bilo koji drugi element koji bi mogao izazvati ili pogoršati problem adekvatnosti proizvodnje.
- (457) U Istraživanje adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. uključene su sve tekuće i planirane promjene na tržištu i najnoviji predviđeni ciljevi politike, kako su navedeni u planu provedbe ili kako se na njih u njemu upućuje, u pogledu svih četiriju elemenata navedenih u točki 224. EEAG-a.
- (458) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 454., unatoč tim reformama, u Istraživanju adekvatnosti i fleksibilnosti iz 2021. utvrđeni su rizici za adekvatnost resursa u Belgiji u odnosu na ono što bi bilo potrebno da bi se ostvario cilj LOLE-a od tri sata.
- (459) Komisija smatra da je prijavljena mjera nužna u skladu s odjeljkom 3.9.2. EEAG-a.

5.3.5. *Primjerenost mjere*

- (460) Općenito, mjera državne potpore primjerena je ako je osmišljena tako da pravilno uklanja utvrđene tržišne nedostatke. U točkama 225. i 226. EEAG-a dodatno se određuje da u kontekstu potpore za adekvatnost proizvodnje to znači da bi se potporom trebala plaćati naknada isključivo za uslugu čiste dostupnosti koju pruža proizvođač te da bi mjera trebala biti otvorena i davati primjerene poticaje i postojećim i budućim proizvođačima i operatorima koji koriste zamjenjive tehnologije, kao što su rješenja upravljanja potrošnjom ili rješenja za skladištenje.
- (461) U ovom se odjeljku prvo analizira je li mehanizam za razvoj kapaciteta na razini cijelog tržišta najprimjerenija opcija za uklanjanje utvrđene zabrinutosti u pogledu adekvatnosti (odjeljak 5.3.5.1. ove Odluke). Zatim se analizira je li specifični dizajn mehanizma za razvoj kapaciteta usklađen s prethodno navedenim specifičnim zahtjevima EEAG-a (odjeljak 5.3.5.2. ove Odluke).

5.3.5.1. *Primjerenost mehanizma za razvoj kapaciteta kao instrumenta*

- (462) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 235., neke zainteresirane strane navele su da bi se utvrđeni problem adekvatnosti bolje riješio strateškom rezervom nego mehanizmom za razvoj kapaciteta na razini cijelog tržišta. Za razliku od toga, Belgija je smatrala da se strateškom rezervom ne bi riješio problem osnovnih tržišnih nedostataka (vidjeti uvodne izjave 278. i 279.).
- (463) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 60., Belgija trenutačno ima stratešku rezervu koja će trajati do 31. ožujka 2022. Cilj je strateške rezerve zadovoljiti vršno opterećenje u zimskim razdobljima kad tržište nije sposobno za to, tako da se dio postojećeg proizvodnog kapaciteta i kapaciteta upravljanja potrošnjom održava izvan tržišta kao pričuva koja se aktivira samo kad se iscrpe resursi za uravnoteženje.
- (464) Kako je objašnjeno u uvodnim izjavama 377. i 378., čini se da je mehanizam za razvoj kapaciteta na razini cijelog tržišta, koji bi uključivao tržište kapaciteta koje nadopunjuje energetska tržišta, najučinkovitije rješenje za osiguravanje sigurnosti opskrbe u Belgiji u kontekstu strukturne promjene kao što je postupno ukidanje nuklearne proizvodnje.

5.3.5.2. *Primjerenost specifičnog dizajna mehanizma za razvoj kapaciteta*

Naknada isključivo za uslugu čiste dostupnosti kapaciteta

- (465) Prema točki 225. EEAG-a, mjerom bi se trebala plaćati naknada isključivo za uslugu čiste dostupnosti.
- (466) Komisija je u odluci o pokretanju postupka zauzela preliminarno stajalište da se mjerom plaća naknada za uslugu čiste dostupnosti kapaciteta. Ni Belgija ni bilo koja zainteresirana strana nije dovela u pitanje stajalište Komisije.
- (467) U mehanizmu za razvoj kapaciteta plaća se naknada za dostupnost kapaciteta koja ne uključuje naknadu za količinu električne energije koju će pružatelj kapaciteta ponuditi na tržištu.
- (468) Mjera je stoga usklađena s točkom 225. EEAG-a.

Otvorenost mjere za sve relevantne pružatelje kapaciteta

- (469) U točki 226. EEAG-a određuje se da bi mehanizmi za razvoj kapaciteta trebali i. biti otvoreni za različite tehnologije, ii. uzimati u obzir opseg u kojem interkonekcijski kapacitet može pomoći riješiti utvrđeni problem adekvatnosti proizvodnje iii. pružati adekvatne poticaje i za novi i za postojeći kapacitet.
- (470) Kako je utvrđeno u uvodnoj izjavi 66., planira se da će mjera biti otvorena za sve kapacitete koji mogu pridonijeti adekvatnosti resursa, da će biti tehnološki neutralna i posebno otvorena i za postojeći i za novi kapacitet, skladištenje i upravljanje potrošnjom. Bit će dopušteno agregiranje kapaciteta, među ostalim nastalog upotrebom različitih tehnologija. Isto tako, sve tehnologije mogu sudjelovati u svim dražbama (i g. – 4 i g. – 1) za razdoblje isporuke.
- (471) Belgija je poduzela nekoliko mjera kako bi osigurala da sve tehnologije mogu sudjelovati na dražbama. Posebno, Komisija navodi odluku da se dio količine koju treba nabaviti rezervira za g. – 1 kako bi se potaknulo sudjelovanje pružatelja upravljanja potrošnjom. Nadalje, za dražbu g. – 4 predviđa se posebna kategorija „nedokazanog kapaciteta” (otvorena za sve tehnologije za koje nisu potrebni svakodnevni programi i pojedinačno sudjelovanje zbog njihove relevantnosti za sustav), isto kako bi se potaknulo sudjelovanje kapaciteta koji mogu imati više poteškoća da postignu standardnu potrebnu razinu zrelosti već na dražbi g. – 4 (vidjeti uvodne izjave 83. i 98.).
- (472) Pružatelji kapaciteta iz postojećih ili novih obnovljivih izvora energije mogu sudjelovati u mehanizmu, osim ako prime operativnu potporu putem namjenskih programa državnih potpora (vidjeti uvodnu izjavu 205.).
- (473) Nakon odluke o pokretanju postupka jedna zainteresirana strana tvrdila je da je nositeljima kapaciteta prihvatljivima za sudjelovanje (kao što je kombinirana proizvodnja toplinske i električne energije kapaciteta većeg od 1 MW) onemogućeno sudjelovanje ako im je, u određenom razdoblju, dodijeljena operativna potpora putem zelenih certifikata (GSC) i/ili CHP certifikata (vidjeti uvodnu izjavu 237.).
- (474) Komisija smatra da su CHP certifikati već osmišljeni za pokrivanje nužnih troškova operatora kombinirane proizvodnje toplinske i električne energije te da potiču njihov kontinuirani rad. Kako bi se spriječilo zbrajanje potpora i proizlazeća prekomjerna naknada, proizvođači ne bi smjeli primati druge mjere potpore, npr. programi potpore za obnovljive izvore energije ili kombiniranu proizvodnju toplinske i električne energije, kako je opisano u uvodnoj izjavi 205.
- (475) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 205., ako ti operatori prestanu primati operativnu potporu za obnovljive izvore energije ili kombiniranu proizvodnju toplinske i električne energije, mogu sudjelovati u mehanizmu za razvoj kapaciteta.
- (476) Pravilima opisanima u uvodnoj izjavi 205. ne isključuju se pružatelji kapaciteta koji ne primaju takvu potporu.
- (477) Kad je riječ o prekograničnom sudjelovanju, sudjelovanje prekograničnog kapaciteta iz država članica s izravnim priključkom na belgijsku mrežu bit će dopušteno od prvog razdoblja isporuke nadalje (vidjeti uvodnu izjavu 189.).
- (478) Osim toga, sudjelovanje novih kapaciteta ili postojećih kapaciteta za koje su potrebni znatni kapitalni izdaci kako bi ostali dostupni omogućeno je ponudom višegodišnjih ugovora, podložno dokazu o tome da je potrebna unaprijed definirana razina troškova ulaganja za razvoj i izgradnju tih novih postrojenja ili obnovu postojećih (vidjeti uvodnu izjavu 138.).
- (479) Pragovi ulaganja temelje se na skupu prihvatljivih troškova ulaganja kako je opisano u uvodnoj izjavi 137. Pragovi uzimaju u obzir nominalni instalirani kapacitet (tj. maksimalni kapacitet za koji je postrojenje dizajnirano) umjesto smanjenog instaliranog kapaciteta (tj. njihovu unaprijed određenu stopu dostupnosti i njihov doprinos cilju adekvatnosti resursa).
- (480) Komisija je u odluci o pokretanju postupka u tom pogledu izrazila sumnje o upotrebi nominalnog instaliranog kapaciteta za izračun pragova ulaganja. Smatrala je da takva značajka dizajna vjerojatno dovodi do diskriminacije tehnologija s visokim čimbenicima smanjenja kapaciteta, osobito nestalnih obnovljivih izvora energije sunca i vjetra. Smanjeni instalirani kapacitet mjera je koja odražava stvaran doprinos tehnologije ukupnom kapacitetu i svim bi tehnologijama pružio jednake mogućnosti da pristupe višegodišnjim ugovorima.

- (481) Ne dovodeći u pitanje početne sumnje, s obzirom na trenutačno stanje belgijskog tržišta električne energije i izostanak primjedbi zainteresiranih strana o tom pitanju, Komisija zasad nema dokaza na temelju kojih bi zaključila da će u ovom konkretnom slučaju dizajn mehanizma u praksi dovesti do diskriminacije određenih tehnologija. Osim toga, Belgija se obvezala preispitivati Pravila o funkcioniranju mehanizma za razvoj kapaciteta kako bi osigurala da ne dovedu do moguće diskriminacije tehnologija u kontekstu promjena na tržištu.
- (482) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 236., jedna zainteresirana strana predložila je stvaranje dražbe g. – 2 kako bi se izbjegla prekomjerna nabava na dražbi g. – 4.
- (483) Belgija je u tom pogledu objasnila da podjela dražbi na dva razdoblja (g. – 4 i g. – 1) već omogućuje svim tehnologijama, s duljim ili kraćim vremenima isporuke, da sudjeluju u mehanizmu, a državi članici relativnu sigurnost da može nabaviti dovoljnu količinu da bi zajamčila sigurnost opskrbe u godini isporuke. Daljnjom podjelom količine kapaciteta i dodavanjem dražbe g. – 2 riskiralo bi se prekomjerno smanjenje natjecanja na tim dražbama (vidjeti uvodnu izjavu 280.).
- (484) Komisija smatra da je odabir nadležnih tijela da nabave kapacitet u dvjema dražbama g. – 4 i g. – 1 opravdan.
- (485) Komisija uzima u obzir obvezu nadležnih tijela da preispituju Pravila o funkcioniranju mehanizma za razvoj kapaciteta kako bi osigurala da ne dovedu do moguće diskriminacije tehnologija u kontekstu promjena na tržištu.
- (486) Ograničenje emisija opisano u uvodnoj izjavi 107. primjenjuje se na sve tehnologije i sredstvo je kojim Belgija poštuje točku 220. i točku 233. podtočku (e) EEAG-a. Naposljetku, na nova postrojenja na fosilna goriva, koja će biti prihvatljiva za 15-godišnje ugovore, primjenjivat će se ciljevi koje Europska unija i/ili Belgija utvrdi za smanjenje emisija stakleničkih plinova kako bi se postigla klimatska neutralnost do 2050. (vidjeti uvodnu izjavu 109.).
- (487) Komisija stoga smatra da je potpora primjerena.

5.3.6. Proporcionalnost

- (488) Iznos potpore proporcionalan je ako je ograničen na najmanju razinu potrebnu za ostvarenje željenog cilja. Taj zahtjev u pogledu mjera za adekvatnost proizvodnje određen je u točkama od 228. do 231. EEAG-a, kojima se nastoji osigurati da korisnici ne ostvare stopu povrata koja je veća od razumne i onemogućiti neočekivanu dobit.

5.3.6.1. Konkurentan natječajni postupak

- (489) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila zabrinutost zbog moguće diskriminacije kapaciteta s visokim čimbenicima smanjenja kapaciteta (opisano u uvodnim izjavama 480. i 481.), a time i konkurentnog natječajnog postupka.
- (490) Neovisno o sumnjama *prima facie*, kako je obrazloženo u uvodnoj izjavi 485., Komisija zasad nema dokaza na temelju kojih bi zaključila da će u ovom konkretnom slučaju dizajn mehanizma u praksi dovesti do diskriminacije među tehnologijama i time narušiti konkurentan natječajni postupak.
- (491) Prijavljena je mjera tehnološki neutralan mehanizam za razvoj kapaciteta na razini tržišta, u okviru kojeg se svi prihvatljivi pružatelji kapaciteta natječu u jedinstvenoj dražbi kapaciteta kako bi se otkrila najniža održiva cijena po kojoj se potrebni kapacitet može isporučiti. Konkurentna priroda dražbe trebala bi potaknuti kretanje cijena prema nuli ako ima dovoljno kapaciteta za zadovoljavanje potražnje. Na postupak se primjenjuju transparentni, nediskriminirajući kriteriji, uključujući kriterije prihvatljivosti. Glavni je razlog za neprihvatljivost ako pružatelji kapaciteta primaju druge mjere potpore koje bi dovele do kumulacije i moguće prekomjerne naknade. Kad je riječ o trajanju ugovora, većina pružatelja kapaciteta prihvatljiva je samo za jednogodišnje ugovore o kapacitetu. Novi i obnovljeni kapacitet, koji uključuje intenzivne kapitalne troškove ulaganja, prihvatljiv je za dulje ugovore o kapacitetu kako bi se tim ulagačima omogućilo da nabave potrebna financijska sredstva (vidjeti uvodne izjave 117. i 326.).

- (492) Dizajn tržišta kapaciteta na razini cijelog tržišta odražava vjerojatni ishod koji bi se dobio na učinkovitom energetsom tržištu. Prve dvije dražbe (dražbe g. – 4 za prve dvije godine isporuke) organizirat će se prema pravilu plaćanja prema ponudi, a nakon toga prema pravilu plaćanja postignute cijene (vidjeti uvodne izjave 112. i 113.). U mehanizam za razvoj kapaciteta uključena su dva ograničenja cijena kako bi se izbjegla neočekivana dobit i ograničila zlouporaba tržišne snage: i. globalno ograničenje cijene na dražbi i ii. srednje ograničenje cijene (vidjeti odjeljak 2.5.4.2.). Cilj je ograničenja ublažiti prednost tržišne snage i tako ograničiti količinu potpore na razumnu naknadu za uslugu dostupnosti.
- (493) Komisija stoga zaključuje da je mjera osmišljena kao konkurentan natječajni postupak na temelju jasnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija te da ispunjava i zahtjev za sprečavanje neočekivane dobiti.

5.3.6.2. Količina koju treba nabaviti

- (494) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 223., Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnje oko toga hoće li upotreba nerealnog scenarija za izračun količine u mehanizmu za razvoj kapaciteta dovesti do financiranja nepotrebnog kapaciteta.
- (495) Jedna zainteresirana strana tvrdila je da mehanizam financiranja može utjecati na količinu kapaciteta u mehanizmu za razvoj kapaciteta. Na primjer, povezivanje naknada za financiranje mehanizma za razvoj kapaciteta s potrošnjom električne energije u razdoblju najveće potražnje moglo bi se vidjeti kao poticaj predmetnim stranama da smanje svoju potrošnju u razdoblju najveće potražnje, što bi dovelo do manje potrebe za stavljanjem kapaciteta na dražbu (vidjeti uvodnu izjavu 241.).
- (496) Belgija je objasnila (vidjeti uvodnu izjavu 293.) da u toj zemlji trenutačno nije ugrađeno dovoljno pametnih brojila da bi se omogućio mehanizam financiranja koji se temelji na potrošnji pri vršnom opterećenju. Zakon o mehanizmu za razvoj kapaciteta prilagođen je kako bi se taj model mogao uvesti 2025. Belgija je objasnila i da će postojeći mehanizam financiranja preispitati 2023. kad se objavi izvješće o uvođenju pametnih brojila.
- (497) Komisija je od Belgije dobila i potvrdu o metodologiji koju će primjenjivati za određivanje krivulje potražnje za dražbu, kako je utvrđeno u odjeljku 2.5.2. Belgija je nadalje potvrdila da će nabaviti količinu kapaciteta razmjernu ažuriranoj zabrinutosti u pogledu adekvatnosti i da će s vremenom prilagoditi količinu koju treba nabaviti tako da odražava nove podatke iz procjene adekvatnosti i standarda pouzdanosti, pri čemu će osigurati i konkurentnost dražbi. Konkretno, Belgija se obvezala prema potrebi prilagoditi količine kako bi odražavale ažuriranu procjenu adekvatnosti i standard pouzdanosti kako je prethodno opisano. Uzimajući u obzir prethodno navedeno i objašnjenje iz uvodnih izjava 395. i 400., Komisija smatra da mehanizam za razvoj kapaciteta ne nadilazi ono što je potrebno kako bi se uklonile zabrinutosti u pogledu adekvatnosti.

5.3.6.3. Zaključak o proporcionalnosti

- (498) Komisija zaključuje da je mjera proporcionalna.

5.3.7. *Narušavanje tržišnog natjecanja i test ravnoteže*

- (499) Negativni učinci mehanizma za razvoj kapaciteta na tržišno natjecanje i trgovinu na unutarnjem tržištu električnom energijom moraju biti dovoljno ograničeni kako bi ukupna bilanca mjere bila pozitivna. Sud je pojasnio da, kako bi se procijenilo utječe li mjera negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu, Komisija mora odvagovati pozitivne učinke predviđene potpore za razvoj djelatnosti koje ona podupire i negativne učinke koje ta potpora može imati na unutarnje tržište ⁽¹⁰³⁾.

5.3.7.1. Pozitivni učinci

- (500) Komisija napominje da program ima pozitivne učinke u smislu održavanja postojećeg kapaciteta na tržištu električne energije ili stvaranja novog kapaciteta, a time i sigurnosti opskrbe električnom energijom. Naime, osiguravanje sigurnosti opskrbe energijom cilj je energetske politike Unije u skladu s člankom 194. UFEU-a.

⁽¹⁰³⁾ Presuda od 22. rujna 2020., *Austrija protiv Komisije*, C-594/18 P, EU:C:2020:742, t. 101.

- (501) Nadalje, Komisija napominje da se s proizvodnim postrojenjem koje emitira više od 550 g CO₂ po kWh električne energije ne može sklopiti ugovor u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta (vidjeti uvodnu izjavu 107.) i da će se prihvatljiva postrojenja morati obvezati na klimatsku neutralnost do 2050. Stoga se može zaključiti da mehanizam daje prednost proizvođačima s nižom razinom emisija ugljika u skladu s točkom 233. podtočkom (e) EEAG-a.

5.3.7.2. Negativni učinci

- (502) Potpora pružateljima kapaciteta može narušiti tržišno natjecanje i trgovinu na tržištu električne energije, među ostalim među poduzećima koja primaju potporu i njihovim konkurentima u istom sektoru.
- (503) Zahtjev za izbjegavanje neopravdanih negativnih učinaka na tržišno natjecanje i trgovinu određen je u točkama 232. i 233. EEAG-a, u kojima se ističe potreba za širokim sudjelovanjem u programu i izbjegavanjem učinaka koji narušavaju tržište, kao što je jačanje dominacije ili utjecaj na odluke o ulaganju.
- (504) Mjera je otvorena za sve postojeće i nove proizvođače, operatore upravljanja potrošnjom i skladištenja. Otvorena je i za prekogranični kapacitet.

Otvorenost za agregiranje ponude i potražnje

- (505) U točki 232. podtočki (a) EEAG-a navodi se da bi mjera adekvatnosti proizvodnje trebala biti otvorena mogućem udruživanju potražnje i ponude.
- (506) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 242., neke zainteresirane strane navele su da trenutačna pravila o prihvatljivosti za višegodišnje ugovore sprečavaju agregiranje, a posebno pravilo da postrojenje s najkraćim trajanjem ugovora u agregiranom portfelju određuje trajanje ugovora za cijeli portfelj.
- (507) Komisija priznaje da trenutačna pravila o prihvatljivosti za višegodišnje ugovore mogu spriječiti agregiranje. Stoga pozdravlja prijedlog Belgije za izmjenu Kraljevske uredbe o određivanju pragova ulaganja, kriterija prihvatljivosti za troškove ulaganja i postupka rangiranja (vidjeti uvodnu izjavu 141.). U izmjeni je određeno da upravitelj agregirane ponude može odabrati kategoriju kapaciteta koja se primjenjuje na agregiranu ponudu.
- (508) Kad je riječ o primjedbi zainteresirane strane koja se odnosi na prepreke agregiranju sredstava s obvezom svakodnevnog rasporeda (vidjeti uvodnu izjavu 243.), Komisija uzima u obzir argumente koje su dostavile Belgija (uvodne izjave 297. i 298.) i zainteresirana strana (uvodna izjava 243.). Budući da se na kapacitete s obvezom svakodnevnog rasporeda primjenjuju posebni koordinacijski postupci, Komisija smatra da je pristup Belgije tim kapacitetima opravdan kako bi se uzele u obzir njihove posebne značajke na tržištu električne energije. Belgija će ipak redovito procjenjivati mehanizam za razvoj kapaciteta kako bi se prema potrebi omogućile promjene, uključujući mogućnost agregiranja sredstava s obvezom svakodnevnog rasporeda.

Pragovi ulaganja

- (509) Kad je riječ o primjedbama nekih zainteresiranih strana na razinu pragova ulaganja za višegodišnje ugovore u kojima se tvrdi da te razine mogu dovesti do diskriminacije određenih razreda tehnologije, Komisija napominje obvezu Belgije da ažurira te pragove ako novi dokazi, uključujući očitovanja zainteresiranih strana, pokažu da je to potrebno. Novi pragovi ulaganja za višegodišnje ugovore, o kojima je provedeno javno savjetovanje, utvrđeni su u uvodnoj izjavi 138. CREG će ažurirati pragove ulaganja kad se to čini potrebnim, ali najmanje svake tri godine. Komisija stoga nema razloga smatrati da će novi pragovi za višegodišnje ugovore uzrokovati diskriminaciju među tehnologijama.

Čimbenici smanjenja kapaciteta

- (510) Kako je navedeno u uvodnim izjavama 247. i 248., neke zainteresirane strane tvrdile su da se trenutačnim čimbenicima smanjenja kapaciteta riskira teško kažnjavanje tehnologija kao što su skladištenje, upravljanje potrošnjom ili obnovljivi izvori energije.

- (511) Belgija je objasnila (vidjeti uvodnu izjavu 303.) da su čimbenici smanjenja kapaciteta za energetske ograničene tehnologije manji kad se poveća njihov udio u sustavu/zemlji. Time se objašnjava razlika među čimbenicima smanjenja kapaciteta u Belgiji, Francuskoj i Ujedinjenoj Kraljevini koju su navele zainteresirane strane. Ipak, kako bi uklonila zabrinutosti zainteresiranih strana, Belgija je ažurirala čimbenike smanjenja kapaciteta nakon savjeta regulatornog tijela i posebnog sastanka radne skupine o toj temi održanog u siječnju 2021. za sve zainteresirane strane. Ažurirani čimbenici smanjenja kapaciteta utvrđeni su u uvodnoj izjavi 79. Komisija stoga nema razloga smatrati da revidirani čimbenici smanjenja kapaciteta nisu primjereni.

Obveza povrata uložених sredstava

- (512) Kad je riječ o primjedbama nekih zainteresiranih strana da se mehanizmom obveze povrata uložених sredstava diskriminiraju operatori kapaciteta s potpunim rasporedom (uvodne izjave 250. i 251.), Belgija je tvrdila da se mehanizmom za razvoj kapaciteta uspostavlja ravnoteža između obveze povrata uložених sredstava i izbjegavanja diskriminacije kapaciteta koji se može aktivirati samo po cijeni većoj od izvršne.
- (513) Komisija napominje da države članice sa sličnim mehanizmima za razvoj kapaciteta na razini tržišta imaju različite prakse povezane s obvezom povrata uložених sredstava. Komisija napominje i da je mehanizam obveze povrata uložених sredstava u belgijskom mehanizmu znatno izmijenjen i poboljšан nakon javnih savjetovanja.
- (514) Komisija stoga smatra da se mehanizmom obveze povrata uložених sredstava uspostavlja odgovarajuća ravnoteža između dvaju konkurentnih ciljeva iz uvodne izjave 512.

Srednje ograničenje cijene

- (515) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnju o tome može li uvođenje srednjeg ograničenja cijene za kapacitet u kategoriji jednogodišnjih ugovora, bez mogućnosti pojedinačnog odstupanja, onemogućiti sudjelovanje određenih nositelja kapaciteta u mehanizmu za razvoj kapaciteta. Tu su sumnju poduprle neke zainteresirane strane (vidjeti uvodnu izjavu 252.).
- (516) U skladu s tim, Komisija pozdravlja obvezu Belgije da uspostavi mehanizam odstupanja. O mehanizmu odstupanja provedeno se javno savjetovanje i uveden je Kraljevskom uredbom o određivanju pragova ulaganja i kriterija prihvatljivosti za troškove ulaganja. Mehanizam odstupanja na isti će se način primjenjivati i na nacionalne i na neizravne prekogranične kapacitete (vidjeti uvodne izjave 129. i 130.).
- (517) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 131., odstupanje za prvu dražbu odobrit će se *ex-post*, tj. nakon završetka dražbe. S obzirom na argumente koje je Belgija iznijela u uvodnoj izjavi 131., Komisija smatra da je *ex-post* odstupanje od srednjeg ograničenja cijene za prvu dražbu opravdano.

Zaključak o otvorenosti mjere za sve tehnologije

- (518) Mjera omogućuje sudjelovanje proizvođača koji upotrebljavaju različite tehnologije i operatora koji nude mjere jednake tehničke uspješnosti, u skladu s točkom 232. podtočkom (a) EEAG-a.

Prekogranični kapacitet

- (519) Točka 232. podtočka (b) EEAG-a sadržava zaštitne mjere kojima se osigurava da operatori iz drugih država članica mogu sudjelovati u mjeri.
- (520) Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila zabrinutost da bi ograničavanje prihvatljivosti neizravnog prekograničnog kapaciteta na jednogodišnje ugovore, na koje se primjenjuje srednje ograničenje cijene, moglo odvratiti operatore iz drugih država članica od sudjelovanja u mehanizmu.
- (521) Komisija prihvaća argumente Belgije koji se odnose na tu zabrinutost. Naime, dugoročno se ne može uvijek zajamčiti dovoljan ulazni kapacitet jer on ovisi o više čimbenika utvrđenih u uvodnoj izjavi 143. Komisija pozdravlja obvezu Belgije da preispita mogućnost pristupa stranih kapaciteta višegodišnjim ugovorima (vidjeti uvodnu izjavu 144.).

- (522) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 516., mehanizam odstupanja od srednjeg ograničenja cijene, koji je Belgija uvela nakon donošenja odluke o pokretanju postupka, na isti se način primjenjuje i na nacionalne i na neizravne prekogranične kapacitete.
- (523) Kad je riječ o izravnom prekograničnom sudjelovanju u mehanizmu za razvoj kapaciteta, dvije zainteresirane strane tvrdile su da bi takvo sudjelovanje moglo smanjiti poticaje za ulaganje u interkonekcijski kapacitet i ugroziti tržišno povezivanje (uvodne izjave 254. i 255.).
- (524) Kako je Belgija objasnila (vidjeti uvodnu izjavu 316.), u mehanizam za razvoj kapaciteta uvedene su promjene kako bi se uklonila zabrinutost koju su izrazile zainteresirane strane. Prema novim pravilima preduvjet za sudjelovanje izravnog prekograničnog kapaciteta u mehanizmu za razvoj kapaciteta bit će sklapanje sporazuma između Belgije i države članice na čijem se području kapacitet nalazi.

Prihodi od zagušenja

- (525) Komisija je u odluci o pokretanju postupka tražila i objašnjenje upotrebe prihoda od zagušenja i dijeljenja tih prihoda među operatorima prijenosnog sustava.
- (526) Belgija je pojasnila da će se prihodi od zagušenja koristiti i dijeliti prema pravilima utvrđenima u Uredbi o električnoj energiji, posebno članku 26. stavku 9.
- (527) Belgija je potvrdila i da će poštovati Odluku ACER-a br. 36/2020, kojom se, među ostalim, utvrđuje metodologija za dijeljenje prihoda koji nastaju dodjelom ulaznog kapaciteta (vidjeti uvodnu izjavu 204.).

Zaključak o otvorenosti mjere za prekogranični kapacitet

- (528) Komisija zaključuje da mjera ne smanjuje poticaje za ulaganje u interkonekcijski kapacitet ili tržišno povezivanje, u skladu s točkom 233. podtočkama (a) i (b) EEAG-a.
- (529) Kad je riječ o neprihvatljivom povećanju dominacije na tržištu (točka 233. podtočka (d) EEAG-a), mehanizam je osmišljen tako da uključuje nekoliko mjera donesenih upravo kako bi se spriječila zlouporaba tržišne snage, npr. opcije pouzdanosti, ograničenja cijene i konkurentni dražbeni postupak (vidjeti uvodne izjave 94., 111., 147.). Osim toga, očekuje se da će se zahvaljujući otvorenosti za novi kapacitet i dostupnosti dugoročnih ugovora osigurati da se dominacija na tržištu ne povećá na neprihvatljiv način.
- (530) Naposljetku, s obzirom na davanje prednosti proizvođačima s nižom razinom emisija ugljika u slučaju istovjetnih tehničkih i gospodarskih parametara (točka 233. podtočka (e) EEAG-a), Komisija napominje da je mjera otvorena za proizvođače s nižom razinom emisija ugljika. Međutim, kako bi se spriječilo zbrajanje potpora i proizlazeća prekomjerna naknada, proizvođači ne smiju primati druge mjere potpore, kako je opisano u uvodnoj izjavi 205.
- (531) Mjera je u skladu s odjeljkom 3.9.6. EEAG-a.

5.3.7.3. Zaključak o narušavanju tržišnog natjecanja i testu ravnoteže

- (532) Komisija zaključuje da mjera ima znatne pozitivne učinke u smislu olakšavanja gospodarske djelatnosti uz istodobno jamčenje sigurnosti opskrbe i izbjegavanje neopravdanih narušavanja tržišnog natjecanja i trgovine. Iz toga slijedi da pozitivni učinci potpore prevladavaju negativne učinke na tržišno natjecanje i trgovinu. Predložena potpora stoga olakšava razvoj određenih gospodarskih aktivnosti i pritom ne utječe negativno na trgovinske uvjete u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu, kako se zahtijeva člankom 107. stavkom 3. točkom (c) UFEU-a.

5.3.8. Transparentnost potpore i poduzetnici u teškoćama ili poduzetnici koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava

- (533) Belgija se obvezala primijeniti uvjete transparentnosti određene u odjeljku 3.2.7. EEAG-a u mjeri u kojoj su primjenjivi na potporu dodijeljenu u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta (vidjeti uvodnu izjavu 219.).
- (534) U skladu s točkom 16. EEAG-a potpora se ne dodjeljuje poduzetnicima u teškoćama (vidjeti uvodnu izjavu 221.).

(535) U skladu s točkom 17. EEAG-a, u okviru mehanizma za razvoj kapaciteta potpora se ne dodjeljuje poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Komisije kojom je potpora ocijenjena nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem (vidjeti uvodnu izjavu 220.).

6. ZAKLJUČAK

Mjera je spojiva s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) UFEU-a i odgovarajućih odredaba EEAG-a,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Potpora u obliku mehanizma za razvoj kapaciteta koju Kraljevina Belgija planira provesti spojiva je s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (c) Ugovora. Program potpore odobren je za najdulje razdoblje od 10 godina, počevši od datuma prve dražbe.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Belgiji.

Ako ova Odluka sadržava povjerljive informacije koje se ne bi trebale objaviti, obavijestite Komisiju u roku od petnaest radnih dana od datuma njezina primitka. Ako Komisija u tom roku ne primi obrazloženi zahtjev, smatrat će se da pristajete na objavu cijelog teksta Odluke. Zahtjev s navedenim relevantnim informacijama potrebno je poslati elektroničkim putem na sljedeću adresu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
1049 Bruxelles/Brussel BELGIQUE/BELGIË
Stateaidgreffe@ec.europa.eu

Sastavljeno u Bruxellesu 27. kolovoza 2021.

Za Komisiju
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije
